Cemâziye'l Evvel 1439

tevhid

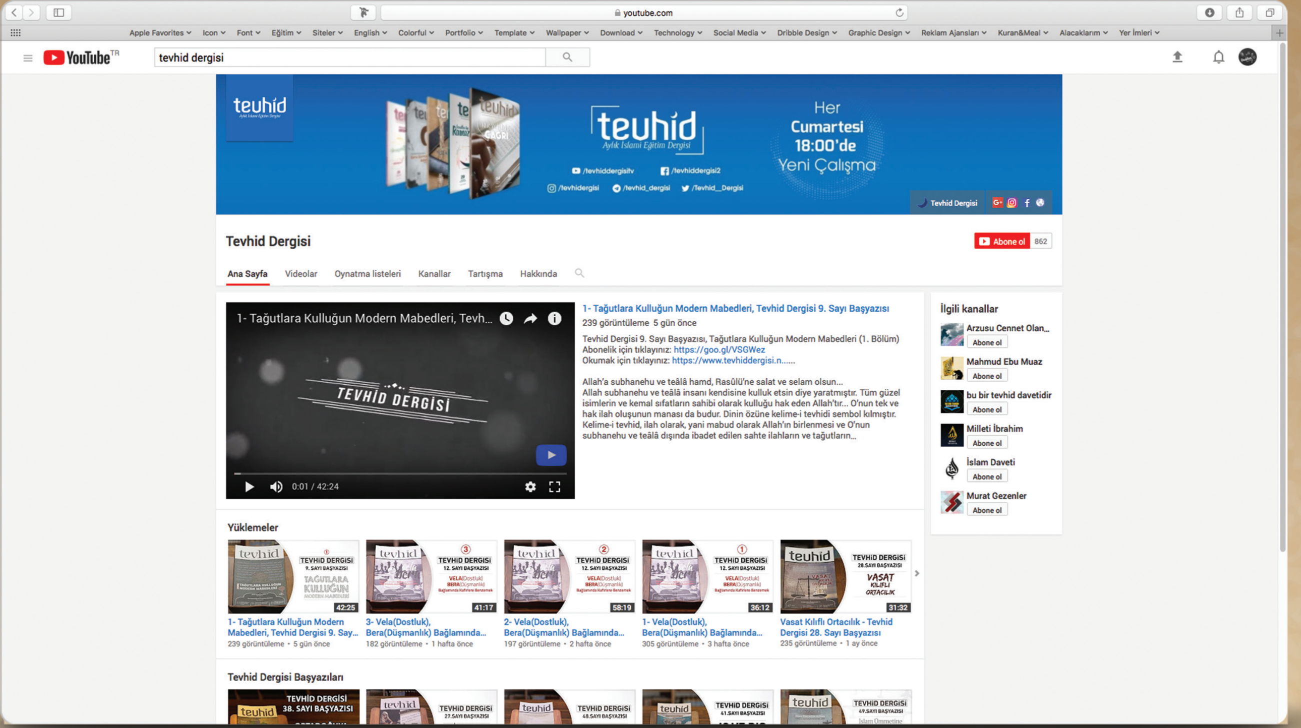
"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!" (39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | ŞUBAT '18 | YIL: 7 | SAYI: 68 | FİYATI: 7 ₺ | ISSN: 2148-4635

GENEL BAKIŞ

BAŞYAZI '14

youtube.com/tevhiddergisitv

Tevhid Dergisi

KANALIMIZA ABONE OLUP, SESLİ MAKALELERİMİZİ

TAKİP EDEBİLİRSİNİZ.

TEVHİD DERGİSİ

www.tevhiddergisi.net

Bizi Sosyal Medyadan Takip Etmeyi Unutmayın!

/tevhiddergisi2

/Tevhid__Dergisi

/tevhiddergisi2

/tevhid_dergisi

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

Dünya sathında sahte egemenliklerini sürdüren mevcut devletlerin ve politikalarının daha başkalaştığı bir zaman diliminde yaşıyoruz. Dünyanın batı ve doğu bloğu olan ülkeler olarak ayrılmasının yanında söz konusu bu ülkelerin çıkar çatışmalarına farklı argümanlarla, maskelerle ve yöntemlerle gerçekleştirdiğine şahitlik etmekteyiz. Olaylara sathi/yüzeysel değil, bilgi kirliliğinden uzak ve bütün olarak bakmanın zorunlu olduğuna da inanıyoruz.

Bizler, çevremizde yaşanan hadiseler konusunda, duyarlı ve bilinçli olmak zorundayız. Fillerin tepiştiği bir arenada çimen, büyük oynanan bir oyunda piyon, harlanmış bir fitne ateşinde maşa olmayı kabul etmemeliyiz. Fitne ve karışıklık ortamının vacibi olan *'bilinen ve emin olunan'* yoldan yürümeli, Allah'a *subhanehu ve teâlâ* davet ve bunun bir parçası olan salih amellere yoğunlaşmalıyız. Müminlere hidayet ve basiret olan vahyi çokça tilavet etmeli, Rabbimizin okumamızı ve ibret almamızı istediği kader ayetlerini dikkatle okumalıyız. İslam tarihinde ve hususen yakın tarihimizde yaşanan hadiselerden, muvahhidlerin kazandığı ve kaybettiği vakıalardan, gerekli dersler çıkarmalıyız. Bu dersleri yazılı ve sözlü hafızamızda canlı tutarak, çokça unutan ve buna bağlı olarak çokça hata yapan insanın zaaflarından korunmaya çalışmalıyız. İbret aldığımız dersler ve tecrübe edindiğimiz hakikatler ışığında faydalı olup kalıcı olanla, köpük misali geçici olanı ayırt etmeliyiz. Ve tüm bunların yanında sıklıkla Rabbimize sığınmalı, O'ndan *subhanehu ve teâlâ* hidayet talep etmeliyiz.

Bu ay dergimizin başyazısında okuyucularımıza faydalı olduğunu düşündüğümüz dünyadaki hadiselere ışık tutmaya gayret ettik.

Ayrıca dergi yazarlarımızdan Emre Acar Hocamız da Van'da gerçekleştirilen operasyon kapsamında tutuklandığı ve yazısı tarafımıza ulaşmadığı için bu ayki makalesini yayınlayamadık. Allah'tan Emre Hocamız'a içinde bulunduğu imtihanı kolay kılmasını ve zindanın darlığını kendisine genişletmesini niyaz ederiz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak üzere...

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun" duamız ile...

Editör

tevhid

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.net
tevhiddergisi@gmail.com

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İSTANBUL
0 (212) 613 47 65

Dergi içerisinde yer alan
yazılardan ilgili yazar mesuldür.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Satış Noktaları, Tevhid Kitabevi
İstanbul : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
Diyarbakır : Kaynartepe Mh. Gürsel Cd. No: 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 536 680 82 76
Konya : Sarıyakup Mh. Burhandede Cd. No: 28/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
Van : Vali Mithatbey Mh. Koçibey Cd. Armoni İş Mer. No: 14/D 65100 İpekyolu/VAN 0 538 430 75 37

İrtibat Büroları
Merkez : Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Avcılar : Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd. 3/G Sk. No: 1 Kat: 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
Sultangazi : İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Diyarbakır : Mezopotamya Mh. 327. Sk. Seval Kent Sitesi A Blok No: 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
Konya : Sarıyakup Mh. Karaman Cd. No: 81/A 42020 Karatay/KONYA
Van : Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040 Tuşba/VAN
Bursa : Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Ankara : Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Cemâziye'l Evvel 1439 | Şubat '18
Yıl: 7 | Sayı: 68 | Fiyatı: 7 TL
ISSN: 2148-4635

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

tevhid

İÇİNDEKİLER

Mümtehine 4-6. Ayetler Bağlamında Millet-i İbrahim

Ebu HANZALA

Allah'ın Millet-i İbrahim'e olan daveti, kullarına olan merhameti ve şefkatindendir. Çünkü insanlık için bu yol dışında başka bir kurtuluş yolu yoktur. Ve bunun dışındaki tüm yollar dünyada zillet ahirette ise azaptır.

Kulu İbrahim'i âlemlere imam, muvahhidlere örnek ve kendine halil/dost kılan Allah'a hamd olsun.

Salât ve selam, atası İbrahim'in yoluna uyan ve ümmetini bu yola uymaya teşvik eden Muhammed Mustafa'ya olsun.

İbrahim'in milleti/yolu, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* müminler için razı olduğu, uyulmasını emrederek farz kıldığı, yüz çeviren sefih/kıt akıllı olduğunu belirterek kınadığı tevhid yoludur.

"İbrahim Yahudi değildi. Hristiyan da değildi. (Şirki terk edip tevhide yönelen) Hanif bir Müslimdi/Teslim olandı. O müşriklerden de değildi. Şüphesiz ki insanlar arasından İbrahim'e en yakın olanlar (tevhid konusunda) İbrahim'in (yoluna) uyanlar; bu Nebi ve iman edenlerdir. Allah müminlerin velisi/dostudur." [1]

"Sonra da sana 'Hanif olarak İbrahim'in milletine uy' diye vahyettik. O müşriklerden değildi." [2]

1. 3/Âl-i İmran, 67-68
2. 16/Nahl, 123

"İbrahim'in milletinden sefihten başkası yüz çevirmez. Andolsun ki; biz onu dünyada seçtik ve o, ahirette de salihlerdendir." [3]

Hiç şüphesiz, İbrahim'e *aleyhisselam* bahşedilen bu şeref, onun zorlu imtihanları sabır ve kararlılıkla tamamlaması, yüce Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* tüm emirlerine tam bir teslimiyetle teslim olmasındandır.

"(Hatırla!) Hani Rabbin İbrahim'i bazı kelimelerle/olaylarla imtihan etmişti de İbrahim imtihanı başarıyla tamamlamıştı. Allah demişti ki: 'Seni insanlara imam yapacağım ey İbrahim!' İbrahim demişti ki: 'Soyumdan gelenleri de imam yap.' Allah demişti ki: 'Benim bu sözüm zalimler için geçerli değildir.'" [4]

"Rabbi ona 'teslim ol' dediğinde, 'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a teslim oldum' dedi." [5]

Allah'a ve ahiret gününe inanan bir muvahhidin ana gündemi İbrahimî duruş yani Millet-i İbrahim'i doğru anlamak, yaşamak ve insanları bu kutlu yola davet etmek olmalıdır.

Her muvahhidin yüreğinde taşıdığı, taşımak zorunda olduğu bu endişeye katkı sunmasını umarak, Mümtehine 4-6. Ayetler ışığında, Rabbimizin doğruluk ve adalet yönünden tamamlanmış kelimeleri rehberliğinde Millet-i İbrahim'i anlamaya çalışacağız:

"Sizin için İbrahim'de ve onunla birlikte olan (müminlerde/Rasûllerde) güzel bir örneklik vardır. Hani onlar kavimlerine demişlerdi ki: 'Biz sizden ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinizden beriyiz/uzağız. Sizi tekfir ettik (üzerinde bulunduğunuz yolu reddettik). Bizimle sizin aranızda tek olan Allah'a iman edinceye kadar ebedi bir düşmanlık ve ebedi bir kin baş göstermiştir.' İbrahim'in babasına söylediği 'Senin için Allah'tan bağışlanma dileyeceğim. (Ama) Allah'a karşı sana hiçbir faydam olmaz' sözü müstesna. Rabbimiz! Yalnızca sana tevekkül ettik, yalnızca sana yöneldik ve dönüşümüz de yalnızca sanadır. Rabbimiz! Bizi kâfirler için fitne kılma, günahlarımızı bağışla ey Rabbimiz. Şüphesiz ki sen izzet sahibi, üstün, hüküm ve hikmet sahibi olanın ta kendisisin. Andolsun ki onlarda sizden Allah'ı ve ahiret gününü umanlar için güzel bir örneklik vardır. Kim de yüz çevirecek olursa, şüphesiz ki Allah (hiçbir şeye muhtaç olmayan) El-Ğaniy, (her daim övgüyü hak eden) El-Hamid'dir." [6]

3. 2/Bakara, 130
4. 2/Bakara, 124
5. 2/Bakara, 131

Genel Değerlendirme

Yazımızın ana eksenini oluşturan ayetler, Mümtehine Suresi içinde yer almaktadır. Mümtehine Suresi ise Medine'de baş gösteren itikadî ve siyasî bir sorunu çözmeye çalışmaktadır.

Allah'a ve ahiret gününe inanan bir muvahhidin ana gündemi İbrahimî duruş yani Millet-i İbrahim'i doğru anlamak, yaşamak ve insanları bu kutlu yola davet etmek olmalıdır.

Bedir ashabından Hatıb b. Ebi Beltea, müşriklere bir mektup yazarak Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* önüne geçilemez bir orduyla, Mekke'yi hedef alan bir hazırlık yaptığını haber vermiştir. Hatıb *radıyallahu anh*, Mekke'de bıraktığı ailesini garanti altına almak ve müşriklerin olası taşkınlıklarından korumak istemişti. Çünkü o Mekke'ye dışarıdan gelmiş bir yabancıydı. Ailesini koruyacak bir aşireti veya himayesine alacak nüfuz sahibi dostları yoktu. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* durumdan vahiy aracılığıyla haberdar olmuş ve mektubun müşriklere ulaşmasına engel olmuştu.[7]

İbrahim'in *aleyhisselam* bu surede örnek gösterilmesi önemli bir hakikate işaret etmektedir:

Kim olursa olsun, her muvahhid İbrahim'in milletini gündem edinmek ve kalbinde canlı tutmak zorundadır. Bu yolu unutan veya gerekli ehemmiyeti göstermeyen müminin istikamet ibresi şaşmakta, itikadî hatalar yapmakta, kendini ve mümin kardeşlerini tehlikeye atabilmektedir. Bu sebeple, sevgiler Allah

6. 60/Mümtehine, 4-6
7. Bkz. Buhari 3007, Müslim 2494

için ve Allah dostlarına olmalı, buğz ve düşmanlık Allah için ve Allah düşmanlarına olmalıdır. Muvahhidler ile müşrikler arasındaki ayrılığın hakikati ve özü iyi anlaşılmalıdır. Bir bütün olarak Mümtehine Suresi'nin genel anlamının yanında ilgili ayetlerin tafsilatına geçecek olursak:

Kim olursa olsun, her muvahhid İbrahim'in milletini gündem edinmek ve kalbinde canlı tutmak zorundadır. Bu yolu unutan veya gerekli ehemmiyeti göstermeyen müminin istikamet ibresi şaşmakta, itikadî hatalar yapmakta, kendini ve mümin kardeşlerini tehlikeye atabilmektedir.
Bu sebeple, sevgiler Allah için ve Allah dostlarına olmalı, buğz ve düşmanlık Allah için ve Allah düşmanlarına olmalıdır.

Ayetlerin Tahlil Edilmesi

"Sizin için İbrahim'de ve onunla birlikte olan (müminlerde/Rasûllerde) güzel bir örneklik vardır..."

Rabbimiz, İbrahim'in milletini örnek gösterirken, onunla beraber olanları da zikretmiştir. Seleften bazısı *'onunla beraber olanların'* onu takip eden ve insanları İbrahim'in milleti olan İslam'a davet eden peygamberler olduğunu söylemiştir. Bazısı bu ifade ile kastedilenin ona iman eden ve onun yanında yer alanlar olduğunu söylemiştir.

Ayette geçen *'مع/birlikte/beraber'* ifadesi, zahiri üzere alındığında, ikinci görüş tercihe şayan olmaktadır. Çünkü herhangi bir nassı zahiri anlamının dışında yorumlamak için bunu gerektiren bir delil olmalıdır. Söz konusu ayet için böyle bir durum olmadığından, insanlar için kullanılan 'مع' lafzının bedeni birliktelik olarak anlaşılması daha uygun görülmektedir.

Bu tercih, İslam daveti açısından hayati öneme haiz bir nükteyi açığa çıkarmaktadır.

Bir davetin, örneklik sıfatı taşıyabilmesi ve nesilleri yönlendirecek bir etkiye sahip olabilmesi için, muvahhidlerin desteğine sahip olması gerekmektedir. Müminler, nebilerin veya onların varisi olan islam davetçilerinin sesine ses verdikçe, davet gelişir ve kök salar. Samimi, fedakar ve inanmış insanların İslam davasına katkısı için Rabbimiz buyurur ki:

"Şayet seni aldatmak isterlerse şüphesiz ki Allah sana yeter. Seni yardımı ve müminlerle destekleyen O'dur." [8]

İslam davasına destek olup, davetçilerin yanında yer alan bahtiyarlar, iki önemli sıfata sahip olmalıdır:

İlki;

"Onların kalplerini birbirine ısındırdı. Sen yeryüzündekilerin tamamını harcasaydın yine de onların kalplerini birbirine ısındıramazdın. Ama Allah ısındırdı. (Çünkü) O Aziz (izzet sahibi, her şeyi mağlub eden), Hakim (hüküm ve hikmet sahibi) olandır." [9]

İkincisi;

"Ey Nebi! Sana ve sana tabi olan müminlere Allah yeter." [10]

Onlar, birbirine yürekten bağlı, kalpleri aynı yönde atan ve âlemlerin Rabbi olan Allah'ın kendilerine yettiği tevekkül ehli insanlardır.

Rasûller, müminlerin tevhid davetine olan hayati katkısını bildiklerinden, onları bu davaya destek olmaya davet etmişlerdir.

"Ey iman edenler! Allah'ın yardımcıları olun. Meryem oğlu İsa'nın Havarilere 'Allah'a (giden yolda) benim yardımcılarım kimlerdir?' demesi gibi. Havariler dediler ki: 'Bizler, Allah'ın (dininin) yardımcılarıyız'. İsrailoğullarından bir grup iman etti, bir grup da kâfir oldu. Biz, iman edenleri düşmanlarına karşı destekledik, onlar da üstün geldiler." [11]

---

8. 8/Enfal, 62
9. 8/Enfal, 63
10. 8/Enfal, 64
11. 61/Saf, 14

Tevhid'in yalnızca Allah'a ibadet, şirkin ise Allah'ın dışındaki varlıklara ibadet olduğunu bilen muvahhid, şirkin ve müşriğin her çeşidine لا/Hayır diyen ve beri olan kimsedir.

Buna binaen, her bir muvahhid, kökleri yerde sabit, dalları semaya uzanan ve yüce Allah'ın himaye ve gözetiminde dallanıp budaklanan bu kutlu davaya canı, malı, vakti, evlatları, duası… ile destek olmalı, destek olmanın yollarını aramalıdır.

Ayette ifade edilen *'güzel örneklik'* yalnızca söylenen sözde değil, söyleniş biçimi ve söyleyenlerin sahip olduğu ruh ve bilinçle ilgilidir aynı zamanda.

Birbirleriyle kenetlenmiş ve adeta hep bir ağızdan *'hani onlar kavimlerine demişlerdi ki'* ruhuyla Allah'a ve İbrahim'in milleti olan şirkten ve müşriklerden beraate davet etmişlerdi.

Allah *subhanehu ve teâlâ*, bu örneklik sahnesini adeta bir koronun ahenk ve uyum içindeki sesi gibi resmetmektedir.

İslam daveti böyle olmak zorundadır. Birden fazla davetçi konuşursa da, duyanlar aynı sesi, aynı muhtevayı, aynı heyecan ve inanmışlığı duymalıdır. Aksi halde içeriği hak olsa bile uyum ve beraberlik hissettirmeyen davetler, kalıcı ve örnek davet çalışmaları olamazlar.

Bu gerçekliğin sağlanması iki şeye bağlıdır:

a) Davetin içeriği, öncelikleri, kısa ve uzun vadeli hedeflerinde bir programa sahip olmak.

b) Davetçilerin adabı, uslubu, yaşantıları, inanmışlık ve davaya adanmışlık ruh halinde yakın bir çizgide olması.

"Biz sizden ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinizden beriyiz/uzağız."

İbrahimî milletin ilk adımı bu mübarek cümledir.

Kelime-i Tevhid'in başlangıcı olan لا/Hayır'ın neye itiraz ve neyi red olduğunu İbrahim'in *aleyhisselam* dilinden öğrenmiş oluyoruz.

لا/Hayır, şirki ve Allah'ın dışında ibadet edilen sahte ilahlara, tağutlara ve cümle putlara bir başkaldırı, itiraz ve beraat ilanıdır.

"Sizden…"

Şirkten ve şirk koşulan canlı-cansız putlardan beri olmadan evvel, şirki var eden müşriklerden beraat… Zira, şirk bir neticedir. Onu var eden, yaşatan, savunan, uğruna mücadeleye kalkışan müşriklerdir.

Aynı ruh ve uyumu Allah Rasûlü'nde de görüyoruz. O *sallallahu aleyhi ve sellem* *'şirkten beraat'* olarak isimlendirdiği Kafirun Suresine *'Ey Kâfirler!'* diye başlamış, ibadetlerinden, din ve putlarından beri olmadan önce şirki var eden müşriklerden beri olmuştu.

İbrahim *aleyhisselam* bir put/tağut/sahte ilah tanımı da vermiştir.

'Allah'ın dışında ibadet edilen' her şey red ve inkâr edilmesi gereken bir put/tağut/sahte ilahtır.

Bu bazen fayda ve zarar umulan bir heykel/put, bazen ruhaniyeti ve himmetiyle Allah'a yakınlaştırdığına inanılan salihlerin ruhları, bazen insanlara kanun ve yasalar yaparak uluhiyetini/otoritesini ilan eden bir insan, bazen uğrunda yaşanılan ve ölünen batıl bir ideoloji olabilir…

Muvahhid, tevhidin ve şirkin hakikatini bilen ve ilim üzere *'La ilahe illallah'* diyen kimsedir. Şirkin sureti, araçları ve görünürlük hali değişebilir. İnsanlar ineğe, ceplerinde taşıdıkları paraya, kurumsal olarak Allah'a kafa tutan ve O'nun kanunlarına rağmen kanun

yapanlara, dikine/heykel veya enine/türbe putlara tapınabilir… Tevhid'in yalnızca Allah'a ibadet, şirkin ise Allah'ın dışındaki varlıklara ibadet olduğunu bilen muvahhid, şirkin ve müşriğin her çeşidine لا/Hayır diyen ve beri olan kimsedir.

"Sizi inkâr/tekfir ettik…"

Bu cümle, ayet boyunca oluşması muhtemel bir sorunun cevabıdır. Neden bizden ve Allah'ın dışında taptıklarınızdan beri oldunuz? Bizimle sizin aranızda var olduğunu iddia ettiğiniz bu buğz ve düşmanlığın nedeni nedir? Bu ve benzeri akla gelebilecek sorulara cevap verilmiştir. Ayette geçen *'كفرنا بكم/Sizi inkâr/tekfir ettik'* cümlesi çok derin ve kapsamlı manalar içermektedir. *'Küfr'* Arap lugatında bir şeyi örtmek, kapatmak ve görünmemesini sağlamak anlamındadır. Araplar gündüzü örttüğü için geceye, tohumu toprakla örttüğü için çiftçiye *'örten'* anlamında kâfir demişlerdir. Nimeti teşekkür etmeyerek onu yok sayan nankörlere de kâfir demişlerdir.

Şer'i anlamı ise; yok saymak, reddetmek, inkâr etmek, meşruiyet tanımamak ve tüm bunları ifade eden kâfir olduğuna inanmak, küfrüne hükmetmek anlamlarına gelir.

Ayet-i Celile'nin ilerleyen kısmında *'Tek olan Allah'a iman edinceye kadar'* ifadesi gelecektir. Bu da İbrahim'in *aleyhisselam* Allah'ın dışında varlıklara ibadet edenleri *'imansız kâfirler'* olarak kabul ettiğini ve hitap ettiği topluluğu tekfir ettiğini açıkça gösteren karinelerden biridir.[12]

"Bizimle sizin aranızda tek olan Allah'a iman edinceye kadar ebedi bir düşmanlık ve ebedi bir kin baş göstermiştir…"

Şirk var oldukça tevhidle arasında husumet olacak ve müşrik olan kimse, bir olan Allah'a şirk koşmaksızın, dini O'na *subhanehu ve teâlâ* halis kılarak iman edinceye dek bu itikadî düşmanlık devam edecektir.

Çünkü müşrik, Allah'a şirk koşarak Rabbine verdiği tevhid sözünü bozmakta[13], Allah'a *subhanehu ve teâlâ* eksiklik izafe etmekte[14], Allah'a büyük bir iftirada bulunmakta[15] ve Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* öfkelendirmektedir.[16]

Gökler, yer ve dağlar dahi müşriğe öfkelenmekte[17], en büyük zulüm olan şirk sözü ve fiillerine tahammül edememektedir. Cemâdât dahi şirke ve ehline düşmanlık edip öfkelenirken, kalbi Allah sevgisi, saygısı ve azametiyle dolup taşan muvahhid nasıl öfkelenip düşmanlık etmesin?

Şirk ve tevhid arasında var olan bu husumet, hak ve batılın doğası gereğidir. Şirk ehlinin sert tutumları, tevhid davetini engelleme çabaları, daveti saptırıcı teklifler ve caydırıcı tehditlerle sabote etme girişimleriyle bir ilgisi yoktur. Bu saydıklarımız olsun veya olmasın, şirk varsa Rabbimizin ve buna bağlı olarak muvahhidlerin şirke ve ehline öfkesi vardır.

Aslolan bu düşmanlığın açıktan olması ve ilan edilmesidir. Çünkü müşrik, Allah'a şirk koşarak düşmanlığını ilan etmiş ve şeytanın taraftarları arasında yerini almıştır.

Ancak İbrahim'in milletine itikat etmek bir zorunluluk ve müslim olabilmenin olmazsa olmazı iken, bunu ilan etmek güç ve imkanla ilişkili bir durumdur.

Şirk toplumunu karşısına alarak, onların sözlü ve fiili eziyetlerine göğüs gereceğine inanan kişi bunu

12. *Esasen, kalbinde iman ve akıl, düşüncelerinde ise izan taşıyan kimseye bunca izahat lüzumsuzdur. Ancak bu sıfatlardan yoksun kimseler, Allah'ın dışında varlıklara ibadet edenlerin ve ibadet edilen tağutların mümin olabileceğini, inkârın tekfir anlamına gelmediğini savunmaktadırlar. Delaletten kurtarıp hidayet eden Allah'a hamd olsun.*

13. *"(Hatırlayın!) Hani Rabbin Ademoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendilerine şahit tutarak: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' demişti. Demişlerdi ki: 'Evet, sen bizim Rabbimizsin' Bu, kıyamet günü: 'Biz bundan habersizdik' dememeniz içindir… Ya da: 'Babalarımız şirk koşmuştu. Biz ise onlardan sonra gelen (ve onları taklit eden) bir nesiliz. Batıl ehlinin yaptıkları yüzünden bizi helak mı edeceksin?' dememeniz içindir." (7/Araf, 172-173)*

14. *"Allah hiçbir çocuk edinmemiştir, O'nunla beraber hiçbir ilah da yoktur. (Şayet Allah dışında ilahlar olmuş olsaydı) her bir ilah kendi yarattıklarını (yanına alıp) gider, bir kısmı diğer bir kısmına üstünlük kurardı. Allah onların yakıştırmalarından münezzehtir. Gayb ve şehadet (âleminin) âlimidir. Onların şirk koştuklarından yücedir." (Mu'minun 91-92)*

15. *"Şüphesiz ki Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz, bunun (şirk) dışında kalanları dilediği için bağışlar. Kim de Allah'a şirk koşarsa şüphesiz ki büyük bir iftirada bulunmuş olur." (4/Nisa, 48)*

16. *"Onlar ki kendilerine gelmiş hiçbir delil olmamasına rağmen Allah'ın ayetleri hakkında tartışanlardır. Allah katında ve iman edenlerin katında (bu yaptıklarına yönelik) öfke büyüktür. İşte Allah kibirli zorba olanın kalbini böyle mühürler." (40/Gafir/Mumin, 35)*

17. *"Neredeyse o (sözün dehşetinden) gökler yarılacak, yer parçalanacak ve dağlar yerle bir olacaktı. Rahman'a çocuk yakıştırdılar diye." (19/Meryem, 90-91)*

açıktan ve meydan okuyarak yapar. Ki bu, peygamberlerin yoludur.

"Kavmi onunla tartışmıştı. (İbrahim) demişti ki: 'Allah beni hidayet etmesine rağmen benimle tartışacak mısınız? Rabbimin benim hakkımda bir şey dilemesi hariç sizin şirk koştuklarınızdan korkmuyorum. Rabbimin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Öğüt almaz mısınız? Siz, Allah'ın (meşruluğuna dair) üzerinize hiçbir delil indirmediği varlıkları Allah'a ortak koşmaktan korkmazken, ben nasıl sizin şirk koştuğunuz (sahte ilahlardan) korkarım. Şayet biliyorsanız (söyleyin bakalım); '(Hak olan ilaha ortak koşanlar ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayanlar). Bu iki gruptan hangisi (Allah'ın azabından) emin olarak yaşamaya daha fazla hak sahibidir?'" [18]

"Allah'ı bırakıp da kendilerine dua ettiğiniz varlıklar sizin gibi (Allah'a) kuldurlar. Şayet doğruysanız çağırın da sizin çağrınıza karşılık versinler. Onların kendisiyle yürüdükleri ayakları, tutacak elleri, görecek gözleri, işitecek kulakları mı var ki (çağrınıza icabet etsinler)? De ki: 'Bütün ortaklarınızı çağırın; sonra elinizden gelen tuzağı kurun ve bir saniye dahi beklemeyin. Şüphesiz ki benim Veli'm kitabı indiren Allah'tır. O, salihleri veli edinir." [19]

"Onlara Nuh'un haberini oku. Hani kavmine demişti ki; 'Ey Kavmim! Şayet benim konumum ve Allah'ın ayetleriyle öğüt verişim size ağır geliyorsa, ben Allah'a tevekkül etmişim. Siz ve ortaklarınız bir araya gelin ve (benim hakkımdaki) kararınızı verin. (Benimle ilgili yapacaklarınız) size dert olmasın. Sonra da hiç beklemeden hakkımdaki kararınızı uygulayın." [20]

"Sana sadece şunu deriz: 'İlahlarımızdan bazısı seni fena çarpmış.' Demişti ki: 'Ben Allah'ı şahit tutuyorum siz de şahit olun ki: Ben ortak koştuklarınızdan beriyim.' (Allah'a ibadet ettiğinizi de iddia ediyorsunuz ya! Tüm ibadet ettiklerinizden uzağım) Allah dışındaki! Hep beraber bana tuzak kurun (ve tuzağın gereğini yapmayı da) ertelemeyin. Ben, sizin ve benim Rabbim olan Allah'a tevekkül ettim. Hareket eden her canlıyı perçeminden tutan (kontrol edip, yönlendiren) O'dur. Şüphesiz ki Rabbim dosdoğru yol üzeredir." [21]

18. 6/En'am, 80-81
19. 7/A'raf, 194-196
20. 10/Yunus, 71
21. 11/Hud, 54-56

Kendisinde bu gücü görmeyen, malına yada canına gelecek herhangi bir zarardan korkan kimse, onlara ve dinlerine buğz edip, onlardan ve Allah'ın dışında ibadet ettiklerinden beri olmak ve böyle inanmak kaydıyla susabilir, düşmanlığını ilan etmeyebilir.

"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesinler. Kim de böyle yaparsa onunla Allah arasında (İslam ve iman adına) hiçbir bağ kalmamıştır. (Canınıza, malınıza, namusunuza vb. zarar verecekleri endişesiyle) onlardan korkup sakınmanız halinde (sözlerinizle onlara dost olmuş gibi görünmeniz) müstesna." [22]

İbrahim'in yolundan yüz çevirmiş kalabalıklar arasından sıyrılıp onu bulmak, bütün bir toplumu hatta bütün bir insanlığı karşına alıp onlardan teberri etmek, tüm tazyik ve eziyetlere rağmen istikamet üzere bu yolda sebat etmek elbette zor ve yorucudur.

'Tek olan Allah'a iman edinceye kadar'

Bu husumet ve ayrılık; ırk, toprak, mal, vatan yada bayrak düşmanlığı olmayıp, insani kaygılar ve toplumsal problemler nedeniyle başlamamıştır. O halde değişen ilişkiler, gözetilen maslahatlar ve konjonktürel menfaatler bu husumeti başlatmadığı gibi sonlandıramaz da! Husumetin tek sebebi şirk, tek sonlandırıcısı da bir olan Allah'a iman etmek ve şirki terk etmektir.

Dikkat edilirse *'Allah'a'* değil de *'Tek olan Allah'a'* ifadesi kullanıldı. Zira müşrik, Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* inkâr etmez, O'na inanır. Yarattığını, rızık verdiğini,

22. 3/Âl-i İmran, 28

kainat işlerini idare edenin O olduğunu diliyle ikrar eder. Fakat dini Allah'a *subhanehu ve teâlâ* halis kılmaz ve şirk koşmaksızın Allah'a kulluk etmez. Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kendisiyle tanındığı ve kulluk edildiği sıfatlarını O'nun dışındaki varlıklara verir. Allah'a *subhanehu ve teâlâ* yaklaştırsınlar ve O'nun katında şefaat etsinler diye taşa, beze, çaputa, türbeye ve puta tapınır. Göklerin Rabbi olan Allah'ın yerlerde hükmetmesini istemez, *'Egemenlik kayıtsız şartsız Allah'ındır'* demek yerine kâh millete tapınır kâh meclise; kâh töreye tapınır kâh geleneğe...

Ayetteki *'tek' ifadesi,* tevhide vurgu yapmak ve şirksiz bir iman istendiğini vurgulamak içindir.

İnsan tabiatı gereği aciz ve zayıf bir varlıktır. Zorluk anında sırtını dayayıp kendini emniyette hissedeceği bir liman arar. İşte bu Allah'a tevekküldür.

"İbrahim'in babasına söylediği 'Senin için Allah'tan bağışlanma dileyeceğim. (Ama) Allah'a karşı sana hiçbir faydam olmaz' sözü müstesna..."

İbrahim'in *aleyhisselam* bu sözleri güzel örneklik kapsamında değildir ve müminler Kur'an'da okuyacakları bu vaade karşı uyarılmaktadır.

"(Babası) demişti ki: İlahlarımdan yüz mü çeviriyorsun ey İbrahim! Şayet (bu haline) son vermezsen seni taşlarım. Uzun süre benden uzaklaş. Demişti ki: 'Selam olsun sana! Senin için Rabbimden bağışlanma dileyeceğim. Şüphesiz o bana karşı merhametli ve lütufkârdır." [23]

Babası İbrahim'i *aleyhisselam* yanından kovduğunda, İbrahim *aleyhisselam* ona olan şefkatini göstermek için bu sözleri söyledi. İlerleyen zamanlarda babasının Allah düşmanı bir insan olduğunu anlayınca ondan teberri etti ve sözünü yerine getirmedi.

"İbrahim'in (müşrik olan babası için) bağışlanma istemesi sadece ona verdiği (senin için Allah'tan bağışlanma dileyeceğim) sözünü yerine getirmek içindi. Babasının Allah düşmanı olduğu açığa çıkınca ondan teberri etti/uzaklaştı. Şüphesiz ki İbrahim (çokça 'ah' çeken, dertli, duygulu) ince kalpli ve yumuşak huylu biriydi." [24]

Ve Allah *subhanehu ve teâlâ* müşrik olarak ölenler için bağışlanma dilemeyi müminlere yasakladı.

"Alevli ateşin ehli oldukları netleştikten sonra akraba dahi olsalar Nebi'nin ve müminlerin müşrikler için (Allah'tan) bağışlanma talep etmeleri söz konusu dahi olamaz." [25]

Çünkü Allah *subhanehu ve teâlâ* müşriği affetmeyeceğini ve cenneti ona haram kıldığını bildirmiştir. Buna rağmen müşrik için istiğfarda bulunmak Allah'ın iradesine karşı gelmek ve duada haddi aşmaktır.

"Rabbinize gönülden (yalvara yakara) ve gizlice (için için) dua edin. Şüphesiz ki O, (duada) haddi aşanları sevmez." [26]

"Rabbimiz yalnızca sana tevekkül ettik, yalnızca sana yöneldik ve dönüşümüz de yalnızca sanadır."

İbrahim'in yolundan yüz çevirmiş kalabalıklar arasından sıyrılıp onu bulmak, bütün bir toplumu hatta bütün bir insanlığı karşına alıp onlardan teberri etmek, tüm tazyik ve eziyetlere rağmen istikamet üzere bu yolda sebat etmek elbette zor ve yorucudur.

Bu yolun zorluğunu ancak onunla şereflenmiş muvahhidler bilirler. En doğru söze davet ederken yalanlanmak, akıl ve fıtrat çağrısını haykırırken delilikle

23. 19/Meryem, 46-47
24. 9/Tevbe, 114
25. 9/Tevbe, 113
26. 7/A'raf, 55

Millet-i İbrahim yolunda çekilen hiçbir çile karşılıksız kalmayacak, dönüşün yalnızca O'na olduğu gün karşılığını bulacaktır.
Kalpler, Millet-i İbrahim uğruna verdiği çabadan dolayı razı, yüzler El-Cemil olan Allah'a baktığından parıl parıl ve nefis de aldığı mükafat nedeniyle korku ve hüzünden uzak olarak cennetlerde hamd ediyor olacaktır...

suçlanmak, evden kovulmak, alaya uğramak, hakaret işitmek, hapsedilmek, sürgün hayatına zorlanmak... yolun olmazsa olmazlarıdır.

Bunca zorluğa beden gücüyle dayanılmayacağı, değil insanı dağları dahi bu çilelerin yıpratacağı herkesin kabul edeceği bir hakikat olsa gerekir.

Rabbimiz *subhanehu ve teâlâ*, yolun manevi azığını İbrahim ve onunla beraber olanların dilinden biz muvahhidlere öğütlüyor.

Yalnızca Allah'a tevekkül... Yalnızca Allah'a yönelmek... Dönüşün Allah'a *subhanehu ve teâlâ* olduğunu bilmek.

İnsan tabiatı gereği aciz ve zayıf bir varlıktır. Zorluk anında sırtını dayayıp kendini emniyette hissedeceği bir liman arar. İşte bu Allah'a *subhanehu ve teâlâ* tevekküldür. Tevhid davetini ilan ve müşriklerden teberri ettikten sonra sonucu Allah'a *subhanehu ve teâlâ* bırakmak rıza ve teslimiyetle O'nun *subhanehu ve teâlâ* kaderine teslim olmak... O'nun *subhanehu ve teâlâ* kullarına karşı öz annelerinden daha merhametli olduğunu ve asla onlara zulmetmeyeceğini bilmek.

Sonra insan sırdaş arar. Konuşup paylaşmak, böylece yalnız olmadığını bilmek ister. İşte bu Allah'a çokça yönelmek yani *'inabe'*dir. Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* sırdaş edinmek... Derdini ve şekvasını Allah'a *subhanehu ve teâlâ* açmak. Bir dosta anlatır gibi en yakın olana (El-Karib) ve en güzel dost olana (El-Veliy) anlatmak. Sonra insan akıllı bir varlıktır. Yaptığının neticesini görmek ister. Emeğinin boşa gitmesinden hoşnut olmaz. İşte bu ahirete imandır. Millet-i İbrahim yolunda çekilen hiçbir çile karşılıksız kalmayacak, dönüşün yalnızca O'na *subhanehu ve teâlâ* olduğu gün karşılığını bulacaktır. Kalpler, Millet-i İbrahim uğruna verdiği çabadan dolayı razı, yüzler El-Cemil olan Allah'a baktığından parıl parıl ve nefis de aldığı mükafat nedeniyle korku ve hüzünden uzak olarak cennetlerde hamd ediyor olacaktır...

İslam tarihi ve yaşadığımız vakıa sayısız örnekle göstermiştir ki kuru sloganlar, hamasî yaklaşımlar ve felsefi tartışmalar bu yolda sebat etmek için yeterli değildir. Tevekkül, inabe, ahiret merkezli bir yaşam, Allah'ı *subhanehu ve teâlâ* çokça anmak ve takva gibi kalpleri güçlendiren, sabrı arttıran, ayakları sabit kılan manevi azıklar yolda sebat etmek; itikadî ve ameli savrulmalar yaşamamak için birer zorunluluktur.

"Rabbimiz! Bizi kâfirler için fitne kılma!"

Bu duaya Kur'an'da iki defa rastlıyoruz. İlki, Musa *aleyhisselam* ve ona iman eden bir avuç gencin Firavun ve avanesine karşı; ikincisi, İbrahim ve onunla beraber olanların müşriklere karşı yaptığı dua.

Mücahid ve Dahhak, *'Onların eliyle yada katından bir azapla bizi cezalandırma. 'Hak üzere olmuş olsalardı, Allah onları cezalandırmazdı' der ve batılda inat ederler.'* demişlerdir.

Katade, *'Bize üstünlük sağlamalarına izin verme. Hak yolda oldukları için bize üstün kılındıklarını düşünüp fitneye düşerler'* demiştir.

Abdullah İbni Abbas: *'Onları bize musallat etme ki bizleri dinimizde fitneye düşüremesinler'* demiştir. [27]

Bu duada, iman edenlerin hassasiyeti ve İslam daveti konusunda endişelerini görmekteyiz. Ne olursa olsun, birilerinin onların durumunu bahane ederek davete karşı inatçı bir tutum takınmasını istememektedirler. Bu, İslam davasına adanmış ve Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* onlara verdiği *'Yeryüzünde Allah'ın şahitleri olma', 'İnsanlık için çıkarılmış hayırlı ümmet olma', 'Âlemlere rahmet olma'* misyonunu idrak etmiş kalplerin sancısı ve duasıdır.

İslam tarihi ve yaşadığımız vakıa sayısız örnekle göstermiştir ki kuru sloganlar, hamasî yaklaşımlar ve felsefi tartışmalar bu yolda sebat etmek için yeterli değildir.

Bu, davasını kendi nefsine önceleyen insanların eziyet göreceği, sürüleceği ve hapsedileceği kaygısından ziyade kâfirler üstün olursa, hak yolda olduklarını sanıp batılda diretirler kaygısıdır.

Adanmış ruhlar böyledir işte... Taifliler kovar, O bir sözüyle onları yeryüzünden silebilecekken bunu tercih etmez. *'Umulur ki bunların sulbünden Allah'a ibadet edip, O'na şirk koşmayan bir kavim gelir'* der.

27. *Ayet-i Celile'nin lafzı birinci ve ikinci görüşü desteklemektedir. Çünkü ayet, 'onları bize fitne kılma' formunda değil 'bizi onlara fitne kılma' şeklinde ifade edilmiştir.*

Uhud'da O'nu kuşatır, dişini kırar, yüzünü kanatır, en sevdiklerini şehit ederler, O *sallallahu aleyhi ve sellem* *'Allah'ım! Kavmimi bağışla. Çünkü onlar bilmiyorlar'* der. Yalanlandığı, kovulduğu, eziyete uğradığı Mekke'ye döner. Tüm bunları yapanlardan intikam almaz. Af yolunu tutarak İslam'ı sevmelerine sebep olur.

"Günahlarımızı bağışla ey Rabbimiz"

Kur'an'da övülmüş toplulukların dualarına bakarsanız, her duada bu ifadeye rastlarsınız. Davet sahasında, cihad meydanında, zalim sultan karşısında, seher vakitlerinde, balığın karnında... hep istiğfar.

Çünkü günahlar insan içindir ve insanın günahtan kaçınması mümkün değildir. Yol ise tertemizdir. Beyaz, leke kaldırmadığı gibi, arı duru tevhid yolu leke kaldırmamaktadır. Günahlar, yolu uzatan, yolculuğu ağırlaştıran, yolun tehlikelerini derinleştiren, beklenen yardım ve hayırlardan mahrum bırakan birer kir ve yüktürler. Selamet ve afiyet içinde yolun tamamlanması için onlardan arınmak gerekir. Bu sebeple İbrahimî yolun yolcuları, yolun hangi merhalesinde olursa olsunlar dilleri istiğfarla ıslaktır.

"Şüphesiz ki sen izzet sahibi, üstün (El-Aziz), hüküm ve hikmet sahibi (El-Hakim) olanın ta kendisisin."

El-Aziz ve El-Hakim... İbrahimi yolun tabileri iki ismi anlayıp onlarla Allah'a kulluk etmeye mecburdurlar. Yolun uzunluğu dostların azlığı ve düşmanın çokluğu karşısında ümitsizliğe kapılmamak için El-Aziz olana güvenmek ve dayanmak gerekir. El-Aziz; izzet sahibi, üstün mağlup edilemeyen, emrinde galip, herşeyin idaresine boyun eğdiği Allah demektir. Yolun tabii meşakkati muvahhidi yorduğunda ve gücünün tükendiğini hissettiğinde El-Aziz'e sığınır, güç ve kuvvet bulur, düştüğü yerden ayağa kalkıp kutlu yürüyüşüne devam eder.

El-Hakim, Allah'ın kaza ve kaderini anlama, teslim olup rıza göstermeye yardımcı olur. Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* yarattığı ve takdir ettiklerinde abes hiçbir şey yoktur. Hepsi bir hikmete tabidir ve hak olarak var edilmiştir. Bunu bilen mümin nimet gördüğünde şaşırmaz, sahibine şükreder. Musibet gördüğünde isyan etmez, sabredip sahibinden yardım ister. Çünkü iki durumunda hikmetle takdir edildiğini bilir.

Günahlar, yolu uzatan, yolculuğu ağırlaştıran, yolun tehlikelerini derinleştiren, beklenen yardım ve hayırlardan mahrum bırakan birer kir ve yüktürler. Selamet ve afiyet içinde yolun tamamlanması için onlardan arınmak gerekir. Bu sebeple İbrahimî yolun yolcuları, yolun hangi merhalesinde olursa olsunlar dilleri istiğfarla ıslaktır.

"Andolsun ki onlarda, sizden Allah'ı ve ahiret gününü umanlar için güzel bir örneklik vardır..."

Onları örnek olarak insanların Allah'ın rızasını ve ahiretin sevabını umuyor olmaları gerekir. Zira yolun zorluğuna başka türlü katlanmak mümkün değildir. Çünkü bu yol makam, mevki, maddi imkanlar ve rahat bir yaşam yolu değildir. Bilakis bunların tamamını kaybetmeye ve ziyade olarak yalanlanma, alaya alınma, sözlü ve fiili eziyet, sürgün, hapis ve şehadet vardır. Ayrılık vardır, hasret vardır, çile vardır, sabır vardır... Dünyevi ve maddi beklentisi olanların bunca çileye katlanması imkan dahilinde değildir. Tüm bu kayıpların kalpte oluşturduğu kırıklık ve mahrumiyeti telafi edecek tek şey Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* rızası ve müminlere mükafat olarak hazırladığı cennettir.

"Kim de yüz çevirecek olursa, şüphesiz ki Allah (hiçbir şeye muhtaç olmayan) El-Ğaniy, (her daim övgüyü hak eden) El-Hamid'dir."

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ*, Millet-i İbrahim'e olan daveti, kullarına olan merhameti ve şefkatindendir. Çünkü insanlık için bu yol dışında başka bir kurtuluş yolu yoktur. Ve bunun dışındaki tüm yollar dünyada zillet ahirette ise azaptır.

Yoksa Rabbimizin kimsenin kulluğuna ve taatine ihtiyacı yoktur. Yerde ve gökte, canlı ve cansız görülen ve görülmeyen tüm âlemler O'nu hamdiyle tesbih etmekte ve O'na boyun eğip secde etmektedir.[28]

Bütün insanlık fücur ve isyan üzere bir araya toplansa, Allah'a *subhanehu ve teâlâ* zarar veremez, O'nun mülkünden hiçbir şey eksiltemezler.[29]

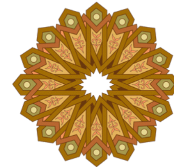
İbrahim'in milletinden yüz çeviren, yalnızca kendine zarar vermiş ve ahiretini heba etmiştir.

Selam olsun İbrahim'in milletine tabi olanlara!

Hamdolsun âlemlerin Rabbi olan Allah'a.

Halis Bayancuk (Ebu Hanzala)

Silivri 9 No'lu Kapalı Cezaevi, Silivri/İstanbul

28. *Bkz. 3/83, 13/15, 17/44, 22/18*

29. *Bkz. Müslim, 2577*

Genel Bakış

Başyazı

Bizler, çevremizde yaşanan hadiseler konusunda, duyarlı ve bilinçli olmak zorundayız. Fillerin tepiştiği bir arenada çimen, büyük oynanan bir oyunda piyon, harlanmış bir fitne ateşinde maşa olmayı kabul etmemeliyiz. Fitne ve karışıklık ortamının vacibi olan *'bilinen ve emin olunan'* yoldan yürümeli, Allah'a davet ve bunun bir parçası olan salih amellere yoğunlaşmalıyız.

Allah'ın adıyla.

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selam, Nebi'miz Muhammed Mustafa'ya, onun temiz ailesine, ashabına ve kıyamete kadar tâbilerinin üzerine olsun.

Bu Terazi Bu Sikleti Çekmez

Dünya, çok büyük olaylara gebe. Zira, zulüm ve ahlaksızlıkta ölçü tanımayan devletlerin, kibir ve doymak bilmeyen bir hırsla attıkları her adım, üçüncü dünya felaketine davetiye çıkarır nitelikte.

Bugün dünyada yaşanan sel, kasırga, yangın gibi doğal afetler ve bunların sebebiyet verdiği hasar, hâlihazırda devam eden savaşların sebep olduğu hasar ve yıkımdan çok daha belirgin ve etkili durumda.

Biz muvahhidler, mevcut durumu Rabbimizin ilgili ayetleri ışığında anlıyor ve anlamlandırıyoruz.

"Kendilerinden önce (yaşamış olanların) akıbetlerinin nasıl olduğunu görmek için yeryüzünde gezip dolaşmazlar mı? Onlar güç ve yeryüzünde (yaptıkları) eserler bakımından bunlardan çok daha üstündüler. Allah onları günahları sebebiyle (azapla) yakalayıverdi. Onları Allah'tan koruyacak hiç kimse de olmadı." [1]

"İnsanların elleriyle kazandıkları (günahlar) sebebiyle karada ve denizde bozgunculuk baş gösterdi. Belki (İslam'a) dönerler diye Allah yaptıklarının (cezasının) bir kısmını onlara tattırmaktadır." [2]

1. 40/Gafir/Mumin, 21
2. 30/Rum, 41

"Rabbinin zulmeden beldeleri yakalaması da işte böyledir. Şüphesiz ki O'nun yakalaması elem verici, çetindir." [3]

Dünya devletlerinin zulmü, fahşa ve münkerde yarışı, helak ve yıkıma davetiye çıkaran günah toplumu inşa etmeleri elbette karşılıksız kalmayacak ve Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* değişmez sünnetleri doğrultusunda toplumlar bedel ödeyecektir.

Bu saydıklarımızın yanında asıl sorun, dünyanın mevcut düzeni kaldıracak asgari koşullardan mahrum kalması ve üçüncü dünya felaketini engelleyecek sebeplerin birer birer ortadan kalkmasıdır.

Neredeyse iki ülkenin dahi dünyayı ilgilendiren ortak ve küresel sorunlarda aynı noktada durmadığı, gün geçmesin ki yeni bir ittifakın bozulup, yeni düşmanlık ve dostlukların ilan edildiği bir süreçten geçiyoruz.

Bir asır boyunca iki kutupla idare edilen ve küresel sorunlarda iki ayrı ve zıt tutuma alışmış dünyanın, onlarca farklı kutba ve her gün bir yenisinin eklenmesine daha ne kadar tahammül edeceğini kestiremiyoruz. Daha önce yaşanan dünya felaketlerinden bildiğimiz, bu denli gerilmiş ve kızışmış olan fay hatlarının, çok basit ve küçük sebeplerle harekete geçebileceği ve küresel çapta yaşanacak felaketlerin an meselesi olduğudur.

Dünyanın ekonomik ve askerî olarak ağırlığını oluşturan ABD ve Avrupa (Batı bloğu), kendilerini bir arada tutan birçok konuda görüş ayrılığı yaşıyor. Alışılmışın aksine bu ayrılıklar, kapalı kapılar ardında değil, tüm dünyanın gözü önünde tartışılıyor.

Kudüs'ün İsrail'in başkenti ilan edilmesi olayında neredeyse bütün bir Avrupa, ABD karşısında yer almıştır.

Suudi Arabistan'a biçilen yeni rol (ılımlı İslam!) ve Suud'un yeni görevine hazırlık olarak attığı hemen her adım, ABD'den destek Avrupa ülkelerinden ise açık muhalefet görmektedir. İran'la varılan nükleer antlaşmanın iptali; Suud'un, İran'ı bahane ederek iç işlerine müdahale ettiği; Lübnan meselesi ve Filistin sorununun da Suud eliyle İsrail'i rahatlatma operasyonu da dahil, Fransa öncülüğünde bütün bir Avrupa, ABD karşısında konumlanmıştır.

3. 11/Hud, 102

Buna ek olarak ABD'nin Ortadoğu ve Asya'da en ciddi iki müttefiği Türkiye ve Pakistan'la yaşadığı gerginlikler de ciddi bir gerilim hattı oluşturmaktadır.

Bir diğer gerginlik Kırım meselesi başta olmak üzere Rusya ve Avrupa ülkeleri arasında yaşanan gerginliktir.

Rusya ve Çin'in Ortadoğu'da oluşan yeni durum/düzensizlikten faydalanarak üs kurma ve ganimet paylaşma hırsı, araç ve hedef anlaşmazlığı nedeniyle başka bir gerginlik alanıdır.

Müminlere hidayet ve basiret olan vahyi çokça tilavet etmeli, Rabbimizin okumamızı ve ibret almamızı istediği kader ayetlerini dikkatle okumalıyız.
İslam tarihinde ve hususen yakın tarihimizde yaşanan hadiselerden, muvahhidlerin kazandığı ve kaybettiği vakalardan gerekli dersler çıkarmalıyız.

Körfez ülkelerinin Katar'la yaşadığı sorunlar, Türkiye'nin Katar'a verdiği destek, Suud-Mısır-BAE için bir kabus olan İhvan üyelerinin Türkiye ve Katar'a sığınması ve ayrıca Suriye bataklığında bu iki kampın öncelikler ve hedef anlaşmazlığı da ayrı bir gerginlik noktasıdır.

AK Parti ile birlikte AB üyeliği sürecinde hayli mesafe kateden Türkiye'nin, birden fazla konuda AB ile gerginlik yaşadığı ve iki tarafın da bu gerginliği iç politika malzemesi olarak kullandığı gözlemlenmektedir.

Bütün bu gerginlikler (ve saymadığımız daha fazlası) dünyayı harekete geçmeye hazır bir fay hattına çevirmiştir.

Ve hiç şüphesiz, yaşanması muhtemel üçüncü dünya felaketi, ilk ikisinden çok daha vahim sonuçlar doğuracaktır.

Dünyada var olan nükleer silahların, bütün yerleşim alanlarını yok edecek kapasitede olması ve bu gücü elinde bulunduranlardan ABD ve Kuzey Kore liderlerinin akıl sağlığı durumuna bakıldığında, dünyayı nasıl bir tehlikenin beklediği daha iyi anlaşılacaktır.

Ne Yapmalı?

Bizler, çevremizde yaşanan hadiseler konusunda, duyarlı ve bilinçli olmak zorundayız. Fillerin tepiştiği bir arenada çimen, büyük oynanan bir oyunda piyon, harlanmış bir fitne ateşinde maşa olmayı kabul etmemeliyiz. Fitne ve karışıklık ortamının vacibi olan *'bilinen ve emin olunan'* yoldan yürümeli, Allah'a *subhanehu ve teâlâ* davet ve bunun bir parçası olan salih amellere yoğunlaşmalıyız. Müminlere hidayet ve basiret olan vahyi çokça tilavet etmeli, Rabbimizin okumamızı ve ibret almamızı istediği kader ayetlerini dikkatle okumalıyız. İslam tarihinde ve hususen yakın tarihimizde yaşanan hadiselerden, muvahhidlerin kazandığı ve kaybettiği vakalardan gerekli dersler çıkarmalıyız. Bu dersleri hafızamızda canlı tutarak, çokça unutan ve buna bağlı olarak çokça hata yapan insanın zaaflarından korunmaya çalışmalıyız. İbret aldığımız dersler ve tecrübe edindiğimiz hakikatler ışığında faydalı olup kalıcı olanla, köpük misali geçici olanı ayırt etmeliyiz. Ve tüm bunların yanında sıklıkla Rabbimize sığınmalı, O'ndan hidayet talep etmeliyiz.

Bilgiyi Silaha Çevirenler

Rusya, Suriye'de yaşanan hadiselerle birlikte Ortadoğu'da iyice görünür hâle geldi. Türk medyası Rusya'nın Suriye kazanımları ve Türkiye'yle iyi ilişkilerine yoğunlaşırken; Batı medyası, Rusya'yı çok farklı bir yönden ele almakta ve eleştirmektedir.

İngiltere Başbakanı Theresa May, geleneksel yemek toplantısında Rusya'yla ilgili çarpıcı iddialarda bulundu:

- Bilgiyi silaha dönüştürüyor.
- Batı ülkelerinde seçimlere müdahale ediyor.
- Devlet medyası eliyle yalan haberler yayarak Batı'da kargaşa çıkarıyor.
- Uluslararası düzeni tehdit ediyor.

Aynı gün Hollanda İçişleri Bakanı bir yazılı açıklama yaparak Rusya'yı suçladı:

- Rus istihbarat elemanları Rusya'nın çıkarlarına yönelik bilgi topluyor.
- Hollanda halkını etkilemek için yalan haberler yapıyor.
- Bazı sanal platformlar aracılığıyla bilinçli haber ve paylaşımlarla Hollanda'da kargaşa çıkarmaya çalışıyor.

Aynı gün, Alman istihbaratının başındaki Bruno, bir konuşma yapıyor ve Rusya'yla ilgili şu endişeleri dillendiriyor:

- Rusya başta Avrupa olmak üzere birçok yerde nüfuz siyaseti güdüyor.
- Sürekli bir şekilde ordusunun kalitesini yükseltiyor ve Avrupa için partner değil potansiyel bir tehdit olma yolunda ilerliyor.

Söz konusu açıklamaların, içerik ve zamanlamasıyla bir tevafuk eseri olmadığı, bilinçli ve programlı bir çalışmanın neticesi olduğu izahtan varestedir. Avrupa'nın yanında, ABD başkanlık seçimlerine müdahale ettiği gerekçesiyle Rusya hakkında bir soruşturma yürütüldüğünü de ekleyelim.

Rusya Ne Yapıyor?

- Hedef ülkede var olan siyasî-dinî-mezhebî-etnik farklılıkları tespit ediyor.
- Bu gruplar üzerinde akademik çalışmalar ve yerinde istihbarat faaliyetleriyle bilgi topluyor. Toplulukları harekete geçirecek kırmızı çizgiler ve hassas alanlara dair topluluklara özel dinamikleri belirliyor.
- Topluluklar arası birleştirici ve ayırıcı noktalara yoğunlaşıyor.
- Kontrolü zor, masrafsız ve hızlı iletişim sağlayan sanal platformlar ve dijital programlar oluşturuyor. Her bir gruba özel olarak tasarlanan içeriklerle hedef ülke içinde taraftar oluşturuyor.
- Özgün tasarımlar, zengin içerik, cesur paylaşım ve devlet imkânlarının seferber edildiği reklam ağıyla platformları yaygınlaştırıp, takipçi sayısını arttırıyor.

Hedef kitle; dünya görüşlerine, siyasî eğilimlerine ve dinî duyarlılıklarına hitap eden platformların bağımlısı ve sıkı takipçisi hâline geliyor...

Rusya, fırsat kolluyor... Normal seyrinde akıp giden ağlara, kritik dönemlerde müdahale ederek, yönlendirmede bulunuyor ve olayları her bir platformda farklı bir bakış açısıyla değerlendirmeye tabî tutuyor.

Örnek olması açısından bir vaka aktaralım:

2016 yılı başlarında on altı yaşında bir Alman vatandaşı evden çıkıyor ve birgün süreyle kendisinden haber alınamıyor. Aradan otuz saat geçtikten sonra evine dönüyor ve Arap kökenli üç kişi tarafından tecavüze uğradığını iddia ediyor.

Ruslar tarafından yönetilen dijital ağlar ilk anından itibaren olay hakkında yazılı ve görsel haberler yaparak milyonlara ulaşıyor.

Bazı mecralarda, Merkel'in çok sayıda mülteci kabul ettiği, bu tür olayların sıklıkla yaşandığı, Alman polisinin hükümeti korumak için vakaların üzerini örttüğü işleniyor.

Bir başka mecrada, bu haberlerin yalan olduğu, mültecileri ve İslami kimliğe sahip olanları Avrupa'dan çıkarmak için kasıtlı yapıldığı işleniyor.

Yanlı haberler neticesinde, Başbakanlık önünde protestolar yapılıyor. *'Göçmenlere karşı çocuklarımızı koruyun!'* pankartları ve sloganları eşliğinde Merkel protesto ediliyor.

Soruşturma neticesinde Lisa isimli kızın alıkonmadığı, kendi rızasıyla sevgilisiyle beraber olduğu ortaya çıkıyor. Merkel, yaptığı açıklamada *'Rusya, yalan haberlerle Almanya'nın iç işlerine müdahale ediyor.'* diyerek haberlerin kaynağına işaret ediyor. Bu bilgiler bizim için önemli midir? Evet önemlidir. Çünkü sanal ağlar birçok insan için bilgi kaynağı hâline geldi. 7,4 milyar olduğu düşünülen dünya nüfusunun 3,4 milyarı internete bağlı ve bu insanların 2,3 milyarı sosyal medyayı aktif olarak kullanıyor. Türkiye'de 46 milyon insan internete bağlı ve bunların 42 milyonu aktif sosyal medya kullanıcısı.

Bir platformun sahih dinî bilgiler, doğru haberler ve küresel sorunlarda duyarlı içerik ve paylaşımlarda bulunması yeterli değildir, olmamalıdır. Kimlerin kontrolünde olduğu ve hangi ellerin bu bilgileri işlediği de önemlidir. Fitne ortamının vacibi olan *'bilinen ve emin olunan'* yollardan bilgi almak gerektiğini yine hatırlatalım.

Şah Değildi Ama Mollalar Atatürk'ün İzinde

28 Aralık Perşembe (2017) Meşhed şehrinde başlayan, kısa sürede İran'ın geneline yayılan protestolar, yeni yılın ikinci haftası sonlandı.

Göstericiler ekonomik sıkıntıları dile getirip sokaklara çıksa da daha ilk günlerden İran'daki yönetim biçimine, Şii mercilerin şahsına ve İran'ın dış politikalarına yönelik sloganlar atılmaya başladı.

Söz konusu İran olunca, birçok kalem ve söz sahibi yaşananlara dair tespit ve öngörülerini paylaştı. Daha önce sıklıkla tekrar ettiğimiz bir hakikatin altını çizerek konumuza devam edeceğiz.

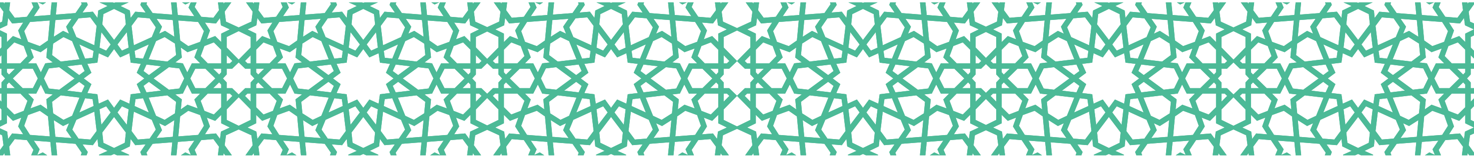
Bir platformun sahih dinî bilgiler, doğru haberler ve küresel sorunlarda duyarlı içerik ve paylaşımlarda bulunması yeterli değildir, olmamalıdır. Kimlerin kontrolünde olduğu ve hangi ellerin bu bilgileri işlediği de önemlidir.

Maalesef Türkiye Arapça bilmeyen Ortadoğu uzmanlarının, ömründe bir defa dahi Arap ülkesi ziyaret etmemiş strateji uzmanlarının, Farsça, Şiilik ve İran üzerine Wikipedia malumatlarıyla İran uzmanı olan akademisyenlerinin mebzul miktarda bulunduğu bir ülkedir. Uzmanlığı kendinden menkullerin değerlendirmelerine göre:

İran'da çift başlılık varmış, bu nedenle gösteriler Hamaney cenahını zayıflatıp, reformist olan Ruhani cenahını güçlendirmişmiş.

Aklı başında her insan bilir ki; devlet kademelerinde çift başlılığın olduğu hiçbir ülke Lübnan, Yemen, Irak ve Suriye gibi ülkelerde savaş yürütemez. Çift başlı bir yönetimin bu denli geniş bir yelpazede siyaset yapması ve kazanıyor olması ancak *'kontrollü bir çift başlılıkla'* sağlanabilir.

Gösteriler başarıya ulaşacakmış, ancak Trump'ın *'İran'da şimdi değişim zamanı'* tweeti göstericileri ürkütmüş... ABD'nin gösterilere destek vermesi nedeniyle beklenen İran baharı akamete uğramış.

2009 gösterileri sırasında ABD Dışişleri Bakanlığı Farsça bir Twitter hesabı açmış ve gösterilere destek vermişti. Acaba Amerikalılar mutad olarak aynı yanlışı yapıp, ezelî düşmanları(!) olan İran'ın kazanmasına niye yardımcı oluyormuş? Uzmanlarımızın buna dair fikri yokmuş. Ruhani *'Göstericilerin talepleri dikkate alınmalı'* diyerek ve *'Gösterileri başlatanlar kontrolden çıkabileceğini hesap etmelidir'* açıklamasıyla, bu işin gerisinde radikal mollaların olduğunu ve amacın reformistleri zayıflatmak olduğunu ortaya koymuş. Dış politika harcamaları ve hedefleri konusunda iki kesim arasında derin ayrılıklar mevcutmuş.

Ancak uzmanlarımız, Ruhani'nin İran'ın askeri operasyonlarına kaynak oluşturmak için petrole %50 zam yaptığını ve 34 milyona verilen sosyal yardımları kesen kişi olduğunu unutmuş veya bilmiyormuş...

Birbirini tekrar eden ve hiçbir dayanağı olmayan bu tespitleri bir kenara yazarak bir hakikatin altını bir daha çizelim: Türkiye'de uzman olduğu düşünülen ve mikrofon uzatılan çoğu insan bölgenin yabancısıdır. Dil ve kültür olarak, din ve mezhep anlamında bölgeden ve dinamiklerinden çok uzaktadır.

Bundan sonra;

İran'da devrimden bu yana İslami ve insani haklarını arayan Beluciler ve Kürtler, çoğu zaman gösterilere temkinle yaklaşmakta, kontrolü kaybetmeden muhalefetlerini sürdürmektedirler.

Bölge insanına bunun nedeni sorulduğunda; İran devlet aklının farklı çalıştığını, toplumun muhalif unsurlarını belli aralıklarla yokladığını, böylece hem birikmiş öfkeyi boşalttığını hem de ileriye dönük atacağı yeni adımları belirlediğini söylemektedirler.

Yani İran kontrollü bir çift başlılık ve kontrollü muhalefetle siyaseti ve muhalifleri domine etmektedir.

Anlaşılan odur ki; İran, Şah rejiminin zıddına Atatürk siyasetini örnek almakta, oluşabilecek muhtemel her tür muhalefete devlet eliyle zemin hazırlayıp kontrol altında tutmaktadır.

Şah, 79 devrimi sonrasında Atatürk'ü rahmetle(!) anmış ve Diyanet gibi bir kurum aracılığıyla dini ve dindarları kontrol altına almadığı için pişmanlığını belirtmiştir.

Türkiye'de uygulanan katı Laiklik ve dine baskıya rağmen, İran'da olduğu gibi bir devrim olmamasını, Diyanet kurumunun varlığına, İran'da devrim olmasını ise Diyanetin olmayışı ve mollaların gayriresmî örgütlenmesine bağlamıştır.

El-hak, bu tespiti doğrudur. M. Kamal Atatürk, oluşması muhtemel dinî ve siyasî muhaliflerini tespit eder ve güvendiği adamlara bir mecra oluşturarak, muhalefeti kontrol edebileceği bu mecrada toplardı.

Cumhuriyetin kurulma sürecinde iki çeşit muhalefet olacağını tespit etmişti:

İlki ve en önemlisi dinî bir muhalefetti. Dinin şiarlarına ve âlimlere uygulanacak baskı *'dinsizleşiyoruz'* algısı oluşturacak ve toplumsal bir muhalefet meydana çıkacaktı. Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuş başına da CHP Ankara il başkanı Rifat Börekçi getirilmişti. Böylece *'dinsizleşmek'* bir yana, devletin açtığı ve dini temsil eden bir kurum algısı oluşturulmuştu. Doksan yıldır dine davet edilen avamın *'Elhamdulillah, camiler açık, cumamızı kılıyor, Kur'an'ımızı okuyoruz'* sözleri, projenin başarılı olduğunun göstergesidir.

İkinci muhalefet, 1917'de Rusya'da cereyan eden ve hızla tüm dünyaya yayılan Bolşevik devrimiydi. M. Kamal, bu tehlikeyi sezince şöyle bir tedbire başvurdu. Kazım Karabekir, Fuat ve Refet paşalara yazdığı bir mektupta:

"... İçerden ve dışardan muhtelif maksatlarla bu cereyanın (Komünizm) memleketimizin dahiline girmekte olduğu ve buna makul tedbir alınmadığı takdirde de milletin pek ziyade muhtaç olduğu vahdet ve sükûnetin muhill ahvalin hudûsu da daire-i imkânda görülmüştür (birlik ve sükûneti bozacak durumların meydana gelmesi görülmüştür). En makul ve tabii (doğal) tedabir (tedbirler) olarak aklı başında arkadaşlardan hükümetin malumatı dahilinde bir Türkiye Komünist Fırkası (partisi) teşkil ettirmek olduğu anlaşıldı..."

Aynı yıl Türkiye Komunist Partisi kurulmuş ve *'Komünizm lazımsa onu da biz getiririz'* anlayışının gereği yapılmıştır. Bunun dışında Mustafa Suphi ve Ethem Nejat'ın kurduğu bir Komünist parti daha vardır. Ancak hükümetin kontrolünde olmayan bu iki parti kurucusu bir suikastle öldürülmüştür!

Kanaatimizce mollalar, M. Kamal'in yolundan giderek, memlekete lazım olan muhalefeti başlatmış, ihtiyaç hasıl olunca da bitirivermiştir.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

Zeyd b. Eslem babasından rivayet ediyor: *"Ömer, Ebu Bekir'in yanına girdi. O, dilini çekiyordu. Ömer 'Allah senin günahlarını affetsin, onu bırak.'* dedi. Ebu Bekir *"Beni hedeflere götürecek olan budur."* dedi.[1]

İbni Bureyde şöyle rivayet ediyor: *"Ben İbni Abbas'ı dilini tutup şöyle derken işittim: 'Sana yazıklar olsun. Hayır konuş, ganimet elde etmiş olursun. Kötü söz söyleme selamette kalırsın. Bunu yapmazsan bil ki pişman olursun.' "* [2]

1. *İbni Receb el-Hanbeli, Camiu'l Ulumi Ve'l Hikem*
2. *İbni Receb el-Hanbeli, Camiu'l Ulumi Ve'l Hikem*

Vizr

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

Her kul bir yolcu gibidir. Yolculukta aldığı ağırlıklar oranında yolun engellerini aşması, hedefe planladığı veya istediği zaman varması zorlaşır. Zihni ve kalbi vuslatta olanın, gözleri dünya *"ağırlıkları"*nda olmaması gerekir. Bedenin anbean Allah'a seyrettiği, zamanın yaşamın baharı olan gençliği törpüleyerek hızla ilerlemesi karşısında kalbin *"ağırlıklar"*a iştiyak duyması ne mümkün?

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ (1) وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ (2) الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ (3) وَرَفَعْنَا لَكَ
ذِكْرَكَ (4) فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (5) إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (6) فَإِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ (7)
وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ (8)

1. Biz göğsünü genişletmedik mi?

2. (Nübüvvet öncesi hatalarını veya nübüvvetin ağır) yükünü üzerinden indirmedik mi?

3. Ki o yük senin belini bükmüştü.

4. Senin şanını yüceltmedik mi?

5. Hiç şüphesiz ki, zorlukla beraber kolaylık vardır.

6. (Evet) zorlukla beraber kolaylık vardır.

7. (Öyleyse) boş kaldığında hemen (ibadet ve taate koyul ve) yorul.

8. Ve yalnızca Rabbine rağbet et.

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

Geçen ayki yazımızda ilk ayette geçen ve surenin ana temasını oluşturan şerh-i sadr meselesi hakkında mülahazalarımızı paylaşmıştık. Bu yazımızda ise Allah'ın şerh-i sadr ile ilintili olan ve Rasûlü'ne bahşettiği bazı nimetlerinden bahisle bazı çıkarımlarda bulunmaya gayret göstereceğiz.

وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ

"Yükünü üzerinden indirmedik mi? Ki o yük senin belini bükmüştü." [1]

Ayetteki "الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ" ifadesini dil açısından ele aldığımızda burada mecazi bir ifade söz konusudur. Burada geçen *"nakîd"* kelimesi bir şeyin bozulurken, üzülürken, ezilirken, koparken ve bir yük yıkılmaya yüz tutmuş bir durumdayken çıkardığı sese ve eklem yerlerinin, kemiklerin çıtırtısı vb. sesler için kullanılmıştır. Buna göre *"inkad-ı zahr"* yükün sırta ağır basarak kemiklerini çatırdatması veya zayıf düşürmesi, bitkin ve güçsüz hâle getirmesi demek olur.[2]

Ayetteki *"vizr"* kelimesinden kastın da günah olduğu şeklinde açıklama yapılmıştır.[3] Kurtubi de *"Yani biz, senin üzerinden daha önce içinde bulunduğun cahilî hâlleri kaldırdık."* şeklinde bir mana ile izahat yapmıştır.

Katade ayete dair açıklamasında şöyle demiştir: *"Peygamberin kendisine ağır gelen birtakım günahları vardı, Allah, bütün bu günahları bağışladı."* [4]

"Bu bir misaldir, şöyle demektir: Eğer o taşınan bir yük olsa idi, ondan belin kırılırdı. Bazıları da bundan sırta ağır gelen Peygamberlik yükünün kastedildiğini söylemişlerdir ki, Allah ona kolay olmasını sağladı, o da bu işin altından rahatlıkla kalktı." [5]

Hatta İbni Mesud ikinci ayeti: "وحللنا عنك وقرك" *"Üzerinden ağır yükünü çözmedik mi?"* diye okumuştur.[6]

1. *94/İnşirah, 2-3*
2. *Bkz. Mefatihu'l Gayb, Fahreddin er-Razi; Elmalılı Hamdi Yazır Tefsiri*
3. *Mücahid*
4. *En-Nuket ve'l-Uyun, Maverdi 5/297; Tefsiru Abdurrezzak*
5. *Zadu'l Mesir, İbnu'l Cevzi*
6. *Fethu'l Kadir, Şevkani. İbni Atiyye, el-Muharriru'l Veciz adlı eserinde (5/497) bu kıraatin şaz olup, mütevatir olan kıraatlerden olmadığından bahsetmiştir.*

"Herkesin kazandığı sadece kendini bağlar. Hiçbir günah sahibi başkasının günahını yüklenmez. Sonra dönüşünüz Rabbinizedir. Ve o anlaşmazlığa düştüğünüz konularda (neyin hak ve doğru olduğunu) size haber verecektir." [7]

"Kim hidayet bulursa kendi lehine hidayeti bulmuş olur. Kim de sapıtırsa kendi aleyhine sapıtmış olur. Hiçbir günah sahibi başkasının günahını yüklenmez. Biz Peygamber yollamadan azap edecek değiliz." [8]

Kur'an-ı Kerim'de *"vizr"* günah ve yük anlamında kullanılmıştır. Müfessirlerin kimisi günah olarak kimisi de davetin zorluğundan getirilen bir misal olarak değerlendirmede bulunmuşlardır.

"Kim de ondan yüz çevirirse; şüphesiz ki o kıyamet günü bir günah yüklenecektir." [9]

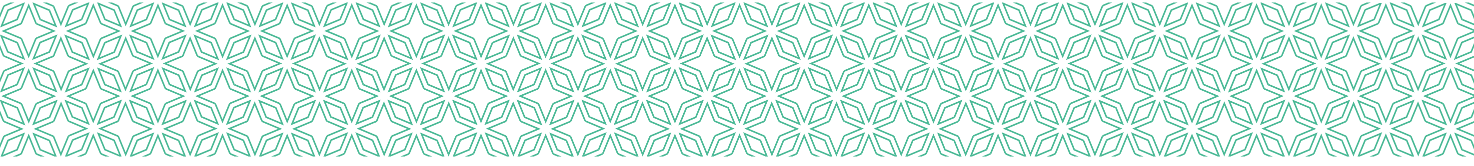
Kur'an-ı Kerim'de *"vizr"* günah ve yük anlamında kullanılmıştır. Müfessirlerin kimisi günah olarak kimisi de davetin zorluğundan getirilen bir misal olarak değerlendirmede bulunmuşlardır.

Allah Rasûlü'nün de İslam davetinin başında zorluklarla yüz yüze kalmaması ve bu misyonun ağırlığı altında ezilmemesi için Allah böyle bir lütufta bulunmuş ve ona bu davayı taşıyabilecek bir güç vermiştir.

Vizr/Yük Taatlerle Azalır, Masiyetlerle Ağırlaşır

İnsan üzerindeki yükün, şeriata teslimiyetle azalıp, günah ve masiyetlerle ağırlaşacağı yadsınamaz bir gerçektir. Her kul bir yolcu gibidir. Yolculukta aldığı ağırlıklar oranında yolun engellerini aşması, hedefe

7. *6/En'am, 164*
8. *17/İsra, 15*
9. *20/Taha, 100*

planladığı veya istediği zaman varması zorlaşır. Zihni ve kalbi vuslatta olanın, gözleri dünya *"ağırlıkları"*nda olmaması gerekir. Bedenin anbean Allah'a seyrettiği, zamanın yaşamın baharı olan gençliği törpüleyerek hızla ilerlemesi karşısında kalbin *"ağırlıklar"*a iştiyak duyması ne mümkün? Tüm seslerin kesileceği ve fısıltıdan başka bir şeyin duyulmayacağı[10] o günde yolcu olunmasına rağmen alınan ağırlıklar ne başkasına yüklenecek ne de satılacaktır...

"Kişinin sırtındaki yük ağırlaştığında, bu kalbin Allah'a yürümesine ve organların Allah'a itaat için hareketlenmesine engel olur. Sırtında böyle ağır bir yük taşıyan kimse yolculuk mesafesini nasıl kat edebilir? Günahların alıştırdığı bir kalp Allah'a nasıl yönelebilir? Oysa bu kimse eğer günah işlemekten vazgeçip yükünü indirirse, işte o zaman yeniden canlanır, derin bir özlemle Rabbine uçarak gider, içinde bulunduğu zorluklar kolaylığa dönüşür." [11]

Ağırlık... Kıyamet gününde, sıratta dahi insanı iki büklüm edecek bir ağırlık...

"İçinizden herkes mutlaka oraya uğrayacak. Bu Rabbinin yapmayı üstlendiği kesin bir karardır. Sonra (Allah'tan) korkup sakınanları kurtarırız. Ve zalimleri orada diz çökmüş vaziyette bırakırız." [12]

Kıyamet günü sırattan geçen insanların durumuna dair hadislere baktığımızda kimisinin sıratı geçerken yıldızın kayması gibi, kimisinin göz açıp kapanıncaya kadar, kimisinin rüzgar ve kimisinin karnı üzerinde sürünerek geçeceğinden bahsedilir. Herkes takdim ettiği amele göre zorlu sırattan geçeceği zamanı düşündüğümüzde salih amellerin ve insanın yüklendiği günahların ne derece mühim bir mesele olduğunu anlarız.

Günah, kişinin karşılaşacağı olgulardan bir tanesidir. Hata ve günahtan ârî/yoksun birey düşünülemez. Allah, insanın fıtratında takva ve fücur olmak üzere iki duygu yarattığını haber vermektedir.

"Güneş'e ve onun aydınlığına and olsun. Onun peşi sıra geldiğinde Ay'a, onu açığa çıkardığında gündüze, onu örtüp bürüdüğünde geceye, semaya ve onu bina edene, nefse ve onu düzenleyene, ona hem kötülüğü hem de takvayı ilham edene (tüm bunlara and olsun ki) onu (nefsini) arındıran kurtuluşa ermiştir. Onu (küfür ve masiyetle) örtüp gizleyen de zarar etmiştir." [13]

"Allah yedi ayrı yemin ediyor. Bu, Müslümanların dikkatini çekmek içindir. Yemine ihtiyacı olmayan, en doğru ve en açık söze sahip olan Allah yedi ayrı yeminle zikredeceği hükmü pekiştiriyor. Peki nedir bu kadar yeminle pekiştirilen:

"Ona hem kötülüğü hem de takvayı ilham edene..."

İnsanın dikkati bu noktaya çekilmek isteniyor. İnsan yaratılış itibariyle mayasında fücuru da takvayı da beraber taşır. Ve asıl önemli olan zikrediliyor:

"Onu (nefsini) arındıran kurtuluşa ermiştir"

Kurtuluş... Tüm Müslümanların peşinden koştuğu ve amelleri neticesinde elde etmek istedikleri nokta: Kurtuluş... Yani Allah'ın subhanehu ve teâlâ rızası ve cennetler. Bunun yolu tezkiye/arınmadır. Nefsi taşıdığı kirden arındıran, bunun için çalışanlar muhakkak kurtulacaktır. Tehlikeyse nefsi kendi hâline terk etmektedir.

"Onu (küfür ve masiyetle) örtüp gizleyen de zarar etmiştir."

Yani onu kendi hâline terk eden, takvayla işlemeyen kaybedecek, zarara uğrayacaktır." [14]

Buradan hareketle Allah'ın arınma eylemine dikkat çektiğini ve her kulun muhakkak bu eylem ile kulluk mücadelesini devam ettirmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

İslam, bireylerin karşılaşacağı ve içine düşebilmesi muhtemel ve tabii olan günahlardan/yüklerden kurtulma reçetesi vermiştir. O da taat cinsinden olan amellerin işlenmesidir. Rutin yapılması zorunlu olan amellerin haricinde Allah'a yakınlaştıran amellerin arttırılması yükünü atmaya çalışan kişiler için önemlidir. Gün içerisinde insanlarla ihtilat hâlinde olup da her türlü kiri üzerine toplaması tabii olan bir ferdin bunlardan arınabilmesinin yollarından bir tanesi de budur.

Özellikle davet sahasında faal olan bireylerin sosyal ve ferdî düzeyde sorunlarla karşılaşması ve bu sorunlara göğüs germesinin temel reçetesinin taat olduğunu zihinlerinde canlı tutmalıdırlar. Aksi hâlde

10. *"O gün uymaktan başka çareleri olmayan davetçinin (sesine) uyarlar. Rahman'ın (azametinden ötürü) tüm sesler kısılmıştır. Fısıltıdan başka bir şey duyamazsın." (20/Taha, 108)*
11. *El-Kelam Alâ Meseleti's Sima, İbni Kayyım*
12. *19/Meryem, 71-72*
13. *91/Şems, 1-10*
14. *Müslümanların Allah'a Karşı Sorumlulukları, Ebu Hanzala Hoca. Furkan Basım Yayın*

Özellikle davet sahasında faal olan bireylerin sosyal ve ferdî düzeyde sorunlarla karşılaşması ve bu sorunlara göğüs germesinin temel reçetesinin taat olduğunu zihinlerinde canlı tutmalıdırlar. Aksi hâlde şeytan, büyük bir hayır içerisinde bulunan bireyi farklı bir girdaba sokacaktır. Bu da hayır içerisinde şer yollara tevessül etmesi, hatta hayır yollarını şer yollarına çevirmesidir.

şeytan, büyük bir hayır içerisinde bulunan bireyi farklı bir girdaba sokacaktır. Bu da hayır içerisinde şer yollara tevessül etmesi, hatta hayır yollarını şer yollarına çevirmesidir.

Selefin imanı tanımlarken bidat ehli ile arasındaki mesafeyi kalın çizgilerle belirtmek için kullanmış olduğu tariflerden biri de *"İman, taatlerle artar, masiyetlerle azalır."* ifadesidir. Bu ifade, aslında insanın iç dünyasındaki imani duyguların sabit kalmadığını göstermektedir. Dolayısıyla insan taat ikliminden bir adım uzaklaştığı an masiyet iklimine yaklaşmış olur. İnsan bunun farkında olmaz fakat iç dünyası, sadrının darlığı ve hâli pür melali buna şahitlik eder. Zahiren bir ferttir. Fakat içerisinde bir fert daha belirginleşmeye başlar. İdrak kapasitesi taatlerden uzaklaşma, gizli ve açık günahların kapılarının aralanması ile daraldıkça daralmaya başlar.[15]

Hiç şüphesiz günah nefsi doyurmaz, nefsin alan genişletmesine sebebiyet verir. Böylece nefsin günaha olan tamahı daha çok artmaya ve kişinin benliğindeki günah kapasitesini daha da arttırmaya başlar. Artık tehlike çanlarının farkında olmayan nefis, alışkanlık ve hobi hâline getirdiği günahları hayatının bir parçası hâline getirmeye başlar.

Rabbine seyreden her kulun ve hususen İslam ümmeti için davasına kuvvetle yapışanların[16] ve hedefleri büyük olan kimseler için bu yüklerden kurtulmaları kaçınılmazdır. Bunun en etkili reçetesini de son ayetlerde daha iyi müşahade edeceğiz. Mühim olan hangi girdaba girerse girsin insanın Rabbinden ümitvar olabilmesidir. Allah bu ayetleri sadece Rasûl'e değil bizlere müjde olsun diye de indirmiştir.

Rasûlün üzerindeki en büyük ağırlıkları indiren Rabbin, kişinin günah, sorumluluk ve davet yüklerini indireceğine yakinen inanmamız gerekir. Değerli âlim İbni Kayyım'ın bu konudaki tespitleri ne de isabetlidir!

"Göklerde ve yerdeki varlıkların, karada ve denizdeki canlıların kendisi için istiğfarda bulunduğu bir kimsenin yükü nasıl indirilmez? İşlenen günah ve hatalar, kişinin gönlünü daraltır, onu sıkar, yükünü ağırlaştırır ve şanını alçaltır. Gönül darlığı, o kişinin şanını düşürüp yükünü artırır. Bir insanın günah işlemesi ve hataya düşmesi, ancak gönlünün genişlemesi ve içinin daralması nedeniyle gerçekleşir. İnsanın gönül darlığı arttıkça, günah işlemeye ve hata yapmaya daha çok eğilimli hâle gelir. Çünkü günah işleyen, sadece gönlünü rahatlatmak ve içinde bulunduğu sıkıntı ve darlığı başından salmak amacıyla günah işler. Oysa bu kimsenin gönlü, tevhid, iman, Allah sevgisi ve marifeti ile genişlemiş olsaydı, o kişi gönlünü günahlarla genişletmeye ihtiyaç duymazdı. Bu yüzden, Allah'ın yasaklarını işleyenlerin çoğu, kendilerini içinde bulundukları gam, keder, sıkıntı ve darlıktan kurtarmak için bu yasakları çiğnerler. Çoğu defa bu günahlarla nefsi arzu ve istekleri gerçekleşir. İşledikleri bu günahların kendilerine şifa verip iyileştirdiğini sandıkları için de onları bir alışkanlık hâline getirirler." [17]

Allah *subhanehu ve teâlâ* kendisine hakkıyla kul olma mücadelesi verenleri taatlerin ikliminden ayırmasın. Vizr/Günahın bataklığından uzak tutsun. Allahumme Amin.

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun" duamız ile...

---

15. *"Allah, kimi hidayet etmek isterse onun İslam'ı kabul etmesi için göğsünü genişletir. Kimi de saptırmak isterse gökyüzüne yükseliyormuş gibi göğsünü dar ve sıkıntılı yapar. Böylece Allah iman etmeyenleri pisliğe mahkum eder." (6/Enam, 125)*

16. *"(Hatırlayın!) Hani bir zamanlar sizden söz almış ve Tur dağını tepenizde yükseltmiştik. (Ve demiştik ki): Size verdiğim (kitaba) kuvvetle yapışın ve içindeki (öğütleri) hatırlayın ki sakınıp korunabilesiniz." (2/Bakara, 63)*

17. *El-Kelam Alâ Meseleti's Sima, İbni Kayyım*

Ateşin İçinde Köz Olmak

Bir bilgenin ders halkasının müdavimlerinden biri, nice seneler sonra, halkayı terk etmişti.

Haftalar, aylar geçip adam ortalarda gözükmeyince, bilge kişi kendisini ziyarete karar verdi.

Mevsim kıştı, adam evde yalnızdı ve evin salonundaki büyük ocakta gürül gürül odun yanıyordu.

Bilgenin kendisini niye ziyaret ettiğini tahmin eden adam, üşümüş olan bilgeyi ocağın başına davet etti, kendisi de bir şeyler ikram etmek için mutfağa yöneldi.

Ocağın yanıbaşında oturan bilge, gelen ikramı kabul etti, fakat adama hiçbir şey demedi.

Sanki adam evde yokmuş, sanki kendi evinde tek başına oturuyormuş gibiydi. Bütün dikkatini ocağa vermiş görünüyordu.

Bilge, birkaç dakika sonra maşayı aldı, iyice köz hâline gelmiş odunlardan birini ocağın bir kenarına koydu.

Sonra minderine oturdu.

Hâlâ bir şey söylemiyordu.

Kenara konmuş olan közün ateşi yavaş yavaş azaldı, sonra da söndü.

Odada çıt çıkmıyordu.

İlk baştaki selamlama hariç, bir kelime bile konuşulmuş değildi.

Bilge ayağa kalkarken, sönmüş közü aldı ve yeniden ateşin ortasına koydu.

Köz, ateşle ve yanan odunların ısısıyla çabucak parladı.

Bilge kapıya yöneldiğinde, ev sahibi köz gibi kıpkırmızı olmuştu.

Ateşle verilen dersi anlamıştı.

Kapıdan uğurlarken dudaklarından şu cümle döküldü: *'Bundan sonra hep geleceğim.'*

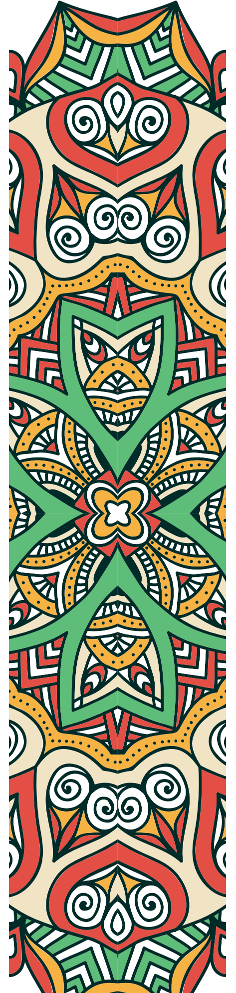
İnsanı insan yapan değerlerden ayrılmayacaksın.

Ateşin içinde közsen, değerin olur.

> Ensar sadece kuru kuru söz söylememiş aynı zamanda hayatları boyunca yaptıkları ameller ile de biatın hakkını gerçekten vermişlerdir.

İkinci Akabe Biatı

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam O'nun Rasûlü'ne olsun.

Mekke'de sıkışan daveti rahatlatmak için bir umut merkezi hâline gelen Medine, üzerine düşen sorumluluğu, kendisinden beklenileni hakkıyla yerine getiriyordu. İlk Akabe biatından sonra Medine'ye ayak basan Musab b. Umeyr davetçi kimliğini konuşturmuş, Peygamberin *sallallahu aleyhi ve sellem* dizinin dibinde yetişmesinin tüm avantajlarını kullanarak Medine'yi Peygamberin gelişine hazır hale getirmişti. Sonuç olarak bir sene sonra 75 Medineli ikinci Akabe biatı için yine bir hac mevsiminde Peygamberin huzuruna gelmişlerdir.

"Kafilenin başkanı Bera b. Ma'rur idi. Akabe gecesi, gecenin ilk üçte biri geçince 73 erkek ve 2 kadın Allah Rasûlü'ne gizlice geldiler.

Akabe'de herkes toplandıktan sonra Rasûlullah şöyle dedi:

'Kim konuşmak istiyorsa kısa konuşsun, fazla uzatmasın. Zira, müşriklerin casusları sizi her yerde aramaktadırlar.'

İlk önce Abbas konuştu:

'Ey Hazrec topluluğu! (O vakit Araplar ensardan olan Hazrec ve Evs kabilelerinin ikisine de Hazrec diyorlardı.) Şüphesiz bildiğiniz gibi Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bizdendir. Ve biz onu kavmimizden korumuşuzdur. O

millet ve memleketi içinde izzet ve emniyet içindedir. Sizden başka kimseye katılmak istemiyor. Eğer siz davet ettiğiniz şeyde ona vefalı olacağınıza ve ona muhalefet edenlerden onu koruyacağınıza aklınız kesiyorsa, size ve yüklendiğinize diyecek yok. Eğer onu yanınıza aldıktan sonra yardımsız kendisiyle baş başa bırakacaksanız şimdiden onu bırakınız. Çünkü o kavminde ve beldesinde izzet ve kuvvet içindedir.' "[1]

İkinci Akabe biatının bu bölümünde ilk dikkatimizi çeken husus güvenlik tedbirleridir. Başka rivayetlerle beraber incelendiğinde alınan tedbirleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Bu biatleşme hac mevsiminde yapılmıştır. Böylece buluşmayı kalabalığın en yoğun olduğu bir vakte denk getirip dikkat çekilmenin önüne geçilmiştir.
- Buluşulan mekân yerleşim yerlerinden uzaktadır. Ayrıca ensar bu yere topluca değil parça parça gelmişlerdir.
- Yine vakit olarak gece vakti tercih edilmiştir.
- Allah Rasûlü yanına sadece Abbas'ı almış. Diğer sahabelerden Ali ve Ebu Bekir'i gözcü olarak buluşma mevkisinin geliş güzergâhlarına yerleştirmiştir.
- Yine Allah Rasûlü konuşmaların kısa tutulmasını isteyerek buluşma mekânının öğrenilmesi ihtimaline karşı ekstra bir tedbir geliştirmiştir.
- Son olarak hac ibadeti için Medine'ye gelen kafilenin 500 kişi olması ve 75 kişilik bir topluluğun bu süreç boyunca niyetlerini hiç açık etmemeleri zaten tedbirlerin ne kadar üst düzeyde alındığının en bariz göstergesidir.

Abbas'ın *radıyallahu anh* konuşmasındaki dikkat çekici husus ise Medinelilerin bir heyecan ile böyle bir işe atılmalarının önüne geçmektir. Abbas Medinelilerin gerçekten Peygamberi *sallallahu aleyhi ve sellem* koruma ve diğer vaatlerinin hakkını verebilecekler mi diye düşünerek bir kez daha onların ağızlarından bu gerçeği duymak istemiştir.

Önemli olan başka bir nokta ise liderlerinin yanında, onların söylemek isteyip de çeşitli nedenlerle ifade edemeyecekleri hususları dillendiren böyle şahısların var olmasıdır. Elbette Allah Rasûlü İslam davası, Müslümanlar ve kendi geleceği ile ilgili bu tarz endişelere sahipti. Ancak onun *sallallahu aleyhi ve sellem*, pozisyonu gereği bunları dillendirmesi hoş olmayabilirdi. İşte bu tarz vakaları iyi gözlemleyen dava neferleri, liderlerinin söylemek isteyip de konuşamadıkları anlarda bu tarz rolleri üstlenmelidirler.

"Abbas'ın konuşması sırasında Esad b. Zurare ve arkadaşlarına söz dokundurması bu kimselerin ağrına gitti. Esad şöyle dedi:

— Ya Rasûlullah! Bize izin ver de canını sıkmaksızın ve senin hoşlanmayacağın bir şeyle itiraz etmiş olmaksızın sana icabetimizi ve imanımızı doğrulamak için ona cevap verelim.

Rasûlullah:

— Suçlayıcı olmaksızın ona cevap veriniz, buyurdu.

Bunun üzerine Esad b. Zurare Rasûlullah'a dönerek:

— Ya Rasûlullah! Her davetin yumuşak ve sert bir yolu ve usulü vardır. Bugün senin yaptığın davet insanların yüzünü ekşitecek, kendilerine ağır gelecek bir davettir. Sen bizi öteden beri üzerinde bulunduğumuz dinimizi bırakmaya ve kendi dinine tâbi olmaya davet ettin ki bu çok zor ve ağır bir şey olduğu hâlde biz senin bu teklifini kabul ettik. Sen bizi yakın uzak bütün akraba ve komşularla aramızdaki samimi ilişkileri kesmeye davet ettin. Bu da çok zor ve ağır bir şey olduğu hâlde biz senin bu teklifini de kabul ettik. Bizler yurdumuzda izzetli ve her tecavüzden emniyet içerisinde iken kendisini kavminin yalnız bırakmış olduğu, amcalarının bile öldürmek için düşmanlarına teslim etmek istedikleri zatın korumasını üzerimize aldık. Hatta biz kendimizden başka bir kimsenin başımıza geçmesini kabul edemeyen bir topluluk olmamıza ve bunun bizim için kabulü çok zor olmasına rağmen biz senin bu husustaki tekliflerini de kabul ettik ki, bütün bunlar Allah'ın doğru yolu bulma azmini ve hayırlı sonuçlara ulaşma ümidini ihsan ettiği kişiler hariç insanlar nazarında hiç de hoşa gidecek şeyler olmadığı hâlde biz senin bu husustaki teklifini de dillerimizle ikrar kalplerimizle tasdik etmek suretiyle kabul ettik.

Biz senin Allah'tan getirdiklerine inanarak ve kalplerimize yerleşen bir bilgiyle tasdikte bulunarak sana biat edeceğiz. Biz Rabbimize biat edeceğiz. Allah'ın eli ellerimizin üzerindedir. Bizim kanlarımız senin kanlarınla ellerimiz de senin ellerinledir. Biz kendilerimizi,

1. *Siyeri İbni Hişam*

oğullarımızı ve kadınlarımızı savunduğumuz ve koruduğumuz şeylerden seni de koruyacak ve savunacağız. Eğer bu ahdimizi bozarsak Allah'ın ahdini bozmuş bedbaht kimseler gibi olalım. Ya Rasûlullah! Bu sana bizim sadakat yeminimizdir. Yardımına sığınılacak ancak Allah'tır, dedi.

Sonra da Abbas'a dönerek:

— Ey konuşurken Rasûlullah'ın yanında bize söz dokunduran zat! Kardeşinin oğlunun sana insanların en sevgilisi olduğu sözünle neyi kastettiğini en iyi bilen Allah'tır. Biz, yakın uzak bütün akrabalarımızla samimi ilişkilerimizi keserek şehadet getirmiş bulunuyoruz ki bu zat Allah'ın Rasûlü'dür. Onu Allah yanındakiyle göndermiştir. Kendisi asla yalancı değildir. Getirdiği Kur'an da insan sözüne benzemez. Rasûlullah hakkında seni tatmin edecek teminatı bizden istemene gelince Rasûlullah için istediğin teminatı al! dedi.

Sonra da Rasûlullah'a dönerek:

— Bizden kendin için dilediğin teminatı al, Rabbin için ise istediğin şartı koş dedi."

Ensar adına konuşan, Esad b. Zurare bu kısacık konuşmasında dahi Peygamberin ve tüm tevhid davetçilerinin davetlerinin içeriğini ve davetin sonuçlarını çok güzel bir biçimde anladığını göstermektedir.

Konuşmanın içeriğinde dikkatimizi çeken diğer bir nokta ise şudur:

Ensar, Allah Rasûlü'nü ve Müslümanları kendi topraklarına, Mekke'de işkence ve zorluklarla karşılaşıyorlar diye davet etmiyordu. Bilakis bu davanın hak olduğuna inanıyorlar, tüm dünyaya yayılacak bu davetin merkezi, himayecisi olma şerefine kendilerinin nail olmalarını istiyorlardı. Habeşistan ile Medine'yi ya da belli şartlar ile Peygambere destek vermeyi taahhüt eden kabileler ile ensarı birbirinden ayıran temel nokta bu idi.

Elbette bu sözler, tutulduğunda kazancı büyük, aksi bir durumda sonuçları itibariyle ağır sözlerdi. Herhangi bir kişi ya da topluluk, sorumluluk kendisine teklif edilmeden o yükün altına girmek isterse başarısızlık hâlinde sonuçların ağırlığını tek başına yüklenmesi gerekebilir. Eğer sorumluluk kendisine teklif edilmiş ve bu şekilde amele başlamış ise sonuçlardan teklifi yapan ve kabul eden taraflar değişik oranlarda mesul olurlar. Ensar başlangıçta da ikinci Akabe biatında da Allah Rasûlü ve İslam davasına dair bazı sorumlulukların altına ellerini bizzat sokmuşlardı. Bu durumda onların yükünü daha da ağırlaştırmakta idi.

İslam davasına hizmet etmeye gönüllü tüm fertler bu ayrım ve sonuçlarını sürekli aklında tutmalıdırlar. Kaldıramayacakları yüklerin altına girmemeli ve bir sorumluluk teklif edilirse de Allah'tan bol bol yardım dileyerek amele başlamalıdırlar.

Ensar, Allah Rasûlü'nü ve Müslümanları kendi topraklarına, Mekke'de işkence ve zorluklarla karşılaşıyorlar diye davet etmiyordu.
Bilakis bu davanın hak olduğuna inanıyorlar, tüm dünyaya yayılacak bu davetin merkezi, himayecisi olma şerefine kendilerinin nail olmalarını istiyorlardı.

Sonra Rasûlullah şöyle dedi: "Ferahlık ve sıkıntıda itaat etmek, darlıkta ve zenginlikte Allah için harcamak, iyiliği emredip kötülükten sakındırmak, yaptığını Allah için yapıp kınayanın kınamasından korkmamak size geldiğimde nefsinizi, kadınlarınızı, çocuklarınızı koruduğunuz gibi beni korumanız üzere sizinle beyatlaşıyorum. Bunu yaparsanız size cennet vardır." [2]

Birinci Akabe biatı kadınlar biatı olarak adlandırılırken bu biat harp biatı olarak isimlendirilmiştir. Çünkü başka rivayetlerde biatın maddeleri şu şekildedir.

Ubade b. Samit *radıyallahu anh* şöyle demiştir:

"Darda ve ferahta, sevinçte ve kederde dinleme ve itaat etme üzerine, başkalarını kendimize tercih etme

2. *Müsnedi Ahmed*

Onlar ahitlerine sadık kaldılar ve sözlerinin gereklerini yerine getirdiler.
Öyle ki sadece erkekler değil kadınlar dahi bu biatın sonuçlarını hayatları ile bizlere gösterdiler.

üzerine ve idarenin ehline verilmesinde birbirimizle çekişmemeye ve nerede olursak olalım hakkı söylemeye, Allah yolunda hiçbir kınayanın kınamasından korkmamaya, harp biatiyle biat ettik." [3]

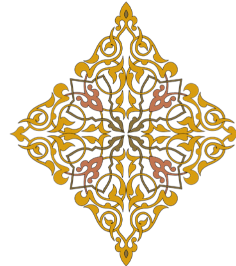
İki biatı beraber incelediğimizde İslam şeriatının her parçasına sinmiş olan tedriciliği bir kez daha açıkça görmekteyiz. İlk biatta itikadî ve ahlaki temel bazı mevzular maddelenmiş iken burada toplumun genelini etkileyecek, idareye taalluk eden hususların daha fazla ön plana çıktığını, emir komuta ilişkisinin daha belirgin olduğunu görmekteyiz. Çünkü artık bir devletin temelleri atılmakta idi. Elbette bu aşamaya gelmeleri için bir zaman gerekecekti ve Musab b. Umeyr bu kitleyi böyle bir sözü, gözü kapalı bir şekilde vermeye hazır hâle getiren kişiydi.

Ensar sadece kuru kuru söz söylememiş aynı zamanda hayatları boyunca yaptıkları ameller ile de biatın hakkını gerçekten vermişlerdir. Siyer ve tarih kitaplarına baktığımızda bu biata katılanların neredeyse üçte birinin Peygamberin *sallallahu aleyhi ve sellem* zamanında veya sonrasında şehit olduklarını görmekteyiz. Yine aynı şekilde ikinci Akabe biatında söz verenlerin çoğunun Allah Rasûlü'yle beraber savaşlara katıldıklarını okumaktayız. Onlar ahitlerine sadık kaldılar ve sözlerinin gereklerini yerine getirdiler. Öyle ki sadece erkekler değil kadınlar dahi bu biatın sonuçlarını hayatları ile bizlere gösterdiler. Akabe biatındaki kadın sahabelerden Nesibe binti Kab Uhud gününde yaralandı. Vücudunda 12 yara vardı. Müslümanlara su dağıtıyor onların yaraları ile ilgileniyordu. Uhud savaşında Müslümanlar geriye doğru kaçınca kılıcıyla bizzat Peygamberin yanına gitti ve Allah Rasûlü'nü korudu. Nesibe *radıyallahu anh* yine Rıdvan biatına katılanlardan birisi idi. Son olarak yalancı peygamber Müseyleme ile yapılan Yemame savaşına katıldı ve elini kaybetti.

Onlar girdikleri bu ağır yükten o kadar memnun oluyor ve övünç duyuyorlardı ki, biatten hemen sonra aralarında bir tartışma başladı: Acaba ilk önce biat için Rasûlullah'a *sallallahu aleyhi ve sellem* elini uzatan kimdi? Ben-i Neccar iddia ediyordu ki, ilk biat eden Esad b. Zurare idi. Ben-i Abd el-Eşhel ise bu şerefin Ebu'l Haysem b. et-Teyyihan'a ait olduğunu iddia ediyordu.

Allah hepsinden razı olsun. Bizlere de verdiğimiz sözlere onlar gibi sadık olabilmeyi nasip etsin.

Davamızın sonu, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

3. *Siyeri İbni Hişam*

Büyük şehirler ve ülkelerde böyle zulüm ve haksızlıklar olsa bile oraların harap olup yıkılmayacağını sanma. Bil ki, yıkımın gerçekleşmesi, ancak uygulanan zulüm ile o şehir ve ülke halkının durumu arasındaki etkilenme oranına bağlıdır. Eğer ülke çok büyük, nüfusu çok kalabalık ve halk da darlığa düşmeyecek kadar genişlik ve bolluk içindeyse, zulüm ve haksızlığın yol açacağı eksilme basit olur. Çünkü eksilme kademe kademe gerçekleşir. Şehrin büyüklüğü ve işlerin çokluğundan dolayı fark edilmeyen bu eksikliğin etkileri belirli bir süre sonra ortaya çıkar. Ancak ülkenin harap olup yıkılmasından önce, zulüm ve haksızlık eden devlet kökünden yıkılıp, yerine başkası gelebilir, zulüm ve haksızlığı kaldırıp ülkenin durumunu düzeltebilir. Böyle bir durumda eksilme ve ülkenin gerilemesi neredeyse hiç hissedilmez. Ancak böyle bir şeyin gerçekleşmesi çok nadirdir.

Zulmü sadece, insanların mallarının ve mülklerinin, karşılıksız ve sebepsiz olarak, ellerinden alınması olduğunu sanma. Zulüm bundan çok daha geneldir. Her kim, birinin malını (haksız olarak) alır, onu zorla çalıştırır, ondan şeriatın istemediği bir hakkı ister veya ona şeriatın yüklemediği bir sorumluluğu yüklerse, zulmetmiş olur. İnsanların mal larından haksız olarak vergi alanlar zalimlerdir; vergi almak noktasında haddi aşanlar zalimlerdir; insanların ellerinden mallarını zorla alanlar zalimlerdir; insanların haklarını elde etmelerine engel olanlar zalimlerdir; genel olarak insanların mülklerini gasp edenler zalimlerdir. Bütün bunlar insanların çalışma azmini ve şevkini yok edip, devletin maddesi (temeli) olan Umranın harap olmasına yol açacağından, sonuçta en büyük zararı yine devlet görecektir.

Bil ki, Allah'ın, zulmü haram kılmasındaki hikmet de budur. Yani zulmün, Umranın bozulmasının ve yıkılmasının kaynağı oluşudur. Umranın bozulması ise insan neslinin kesintiye uğramasına yol açar. Zaten şeriatın şu beş temel hedef ile gözetilen hikmet de aynısıdır: Din emniyeti, can emniyeti, akıl emniyeti, nesil emniyeti ve mal emniyeti. Dolayısıyla zulüm, toplumun bozulup yıkılmasına yol açmak suretiyle insan neslinin kesintiye uğramasına sebep olacağı için, haram kılınma hikmetini bünyesinde barındırıyor ve haram kılınması da çok önemlidir. Zulmün haram oluşuna ilişkin Kur'an ve sünnetteki deliller ise sayılmayacak kadar çoktur.[1]

---

1. İbni Haldun, Mukaddime

'Asr-ı Bidat' ve İbadetleştirilen Bidatlar

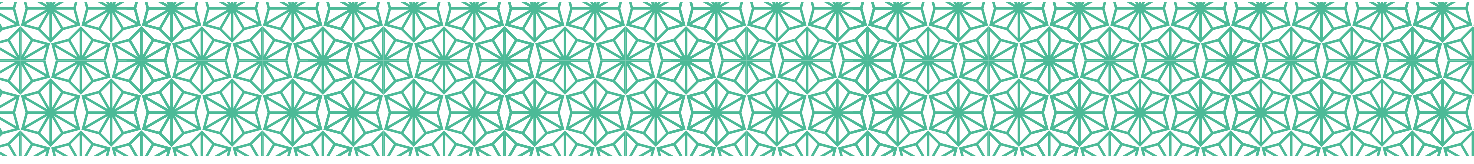
Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Günümüzde türlü bidatlar üreten bidatçılar bu çirkin amelleriyle tam ve eksiksiz olan şer'i şerifi (örtülü bir biçimde) yetersizlikle itham etmektedirler. Bidatçı ihdas ettiği ve sıkı sıkıya yapışıp yaygınlaştırmaya çalıştığı bidatla İslam dininin henüz tamamlanmadığını ve ortaya çıkardığı bu bidate dinin ihtiyacı olduğunu iddia etmiş olmaktadır.

Bidat, daha önce yapılmış herhangi bir modeli, kendisine uyulacak bir benzeri veya bilinen bir örneği olmaksızın sonradan ihdas edilip ortaya çıkarılan şeydir. Bu çerçevede bidat; kişinin kalbiyle, diliyle ve azalarıyla ortaya çıkarmış olduğu her şeyi kapsar.

Herhangi bir kimse veya bir kurum ya da bir camia tarafından genel manada ibadetlerle ilgili bir bidat ihdas edildiğinde bidat kelimesi zemmedilen/kötülenen ve reddolunan bir anlamda kullanılır. Bidatçı lafzı da böyledir. Bidat çeşitlerinin ortaya çıkmaya başladığı raşid halifeler devrinin *radıyallahu anhum* son dönemlerinden başlayarak günümüze kadar bidatçı sıfatı her zaman kötüleme amaçlı kullanılmıştır. Burada şunu da belirtmek gerekir ki, İslam tarihinin hiçbir döneminde günümüzdeki kadar çok çeşitli ve yaygın bir bidatizm cereyanına maruz kalınmamıştır. Günümüzde âlim, seyda/mele kisvesiyle arz-ı endam eyleyen fakat hakikatte tevhid ve sünnet yolu üzerinde oturup insanları daha da saptırma istikametine yönelten saptırıcıları, yerleşik bidatları devam ettirmekle kalmayıp uydurup yaygınlaştırdıkları itikadî ve amelî bidatlarla şu yaşadığımız çağı adeta bir *'Asr-ı Bidat'* devrine dönüştürmüştür.

Şüphesiz ki dinde bidat ihdas edenler, ihdas ettikleri bu bidatları bidat olarak kabul etmezler ve bu şekilde isimlendirmezler. Bidatları güzel görenler, bilerek ya da bilmeyerek *'İslam dininin henüz tamamlanmamış olduğuna'* kail olmuşlardır. Dolayısıyla bu bidatçıların nezdinde Allah'ın

subhanehu ve teâlâ *"...Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim..."* [1] ayetinin dikkate alınacak bir manasının olmadığını savunur bir konumda oldukları anlaşılmaktadır. *'Haşâ, estağfirullah'* diyerek *'Aman efendim, olur mu öyle şey, ne diyorsunuz siz?'* şeklindeki itirazları beyhudedir. Zira bidatçı herhangi bir bidatı ihdas etmeye başladığı an itibariyle, kendisi aksini iddia etse de ona göre din (İslam) henüz tamamlanmamıştır ve onda tamamlanması gereken birtakım şeyler kalmıştır. Eğer bidatçı, dinin her yönüyle tam ve kamil olduğuna inanmış olsaydı, hiçbir bidat ihdas etmeye yeltenmez ve dine yeni şeyler ekleme cüretinde bulunmazdı. Bidat ehli bu şekilde davranmakla hem Allah'a hem de Rasûlullah'a *sallallahu aleyhi ve sellem* bühtanda bulunmuşlardır. Nitekim Allah şöyle buyurmaktadır:

> *"...Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim..."* [2]

Bu ayet-i kerime İslam dininin tam ve eksiksiz olduğunun delilidir. Ayrıca Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* haklarında: *"Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."* [3] buyurduğu cin ve insan taifesinin ihtiyaç duyduğu her şey için şeriatın yeterli olduğuna da işaret edilmektedir.

Abdullah b. Amr'ın *radıyallahu anh* rivayet ettiğine göre Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

> *"Benden önce hiçbir Peygamber yoktur ki ümmetini onlar için hayır bildiği şeye sevk etmesi ve onlar için şer olduğunu bildiği şeyden onları sakındırması (o Peygamberin) üzerine hak olmasın..."* [4]

Bu durumda şunu rahatlıkla söylemek mümkündür: Günümüzde türlü bidatlar üreten bidatçılar bu çirkin amelleriyle tam ve eksiksiz olan şer'i şerifi (örtülü bir biçimde) yetersizlikle itham etmektedirler. Bidatçı ihdas ettiği ve sıkı sıkıya yapışıp yaygınlaştırmaya çalıştığı bidatla İslam dininin henüz tamamlanmadığını ve ortaya çıkardığı bu bidata dinin ihtiyacı olduğunu iddia etmiş olmaktadır.

1. 5/Maide, 3
2. 5/Maide, 3
3. 51/Zariyat, 56
4. Müslim, 1844

Bugün birçok insan ibadetler ile adetleri birbirine karıştırmaktadır. Bu karmaşıklık bidat ihdas etme hususunda bir fırsat olarak görülmektedir. İhdas ettikleri bidatları da sanki İslam'danmış gibi göstermek için de yanlış ve yersiz yerde *"Eşyada aslolan mubahlıktır"* kaidesini delil olarak ileri sürerler. Bu kaide doğru ve ilmî bir kaide olmakla beraber hiçbir surette ibadetlere indirgenemez. Çünkü ibadetlerde aslolan haramlıktır.

Bidat nasıl ki dinde sonradan ortaya konulan bir yol ise; aynı zamanda vacip veya mubah bir şeyin haram kılınarak veya haram kılınmadan Allah'a yaklaşmaya vesile olabileceği zannedilerek terk edilmesiyle de ortaya çıkar. Takva/dindarlık amacıyla şer'an emrolunan bir şeyi terk etmek de, bu yönüyle bidat çıkarmak anlamına gelir.

Yani kitap ve sünnette herhangi bir emir olmadan hiç kimse kendiliğinden hiçbir ibadet ihdas etme hak ve yetkisine sahip değildir.

İbadetlerle ilgili meseleler ve kişiyi Allah'a yaklaştıran şeyler konusu ancak ve yalnızca Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* kitabından ve Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* sünnetinden öğrenilir. Hayatın her alanıyla ilgili ahkâmı belirleyen Şari'nin (yasa koyucunun) belirlediği bir nass/delil olmaksızın hiç kimsenin hiçbir ibadeti Allah'a yakınlaşma vesilesi kılma hakkı yoktur.

İslam'ın özü ve esası iki şey üzerinde kaimdir:

- Ancak ve yalnızca Allah'a *subhanehu ve teâlâ* ibadet etmek.
- İbadetleri yalnız O'nun *subhanehu ve teâlâ* belirlediği şekilde yapmak.

- Her kim olursa olsun kendi tarafından herhangi bir ibadet türü ihdas ederse, ihdas ettiği o şey bidattır. Her bidat sapıklıktır ve merduttur. Kişinin ibadette istekli ve gayretli olması, işlediği bidati meşru kılmaz. İbadetin bir anlamı da kişinin yüce Allah'ı razı ve hoşnut eden söz ve fiilleri yapmasıdır. Söz ve fiillerle yapılacak ibadetin Allah *subhanehu ve teâlâ* katında meşru ve makbul olabilmesi de iki şarta bağlıdır:

1. Yapılan ibadetin ihlas üzere yapılması.

2. Yapılan ibadetin Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* sünnetine uygun olması.

Bidatın bir tarifi de terk yönüyledir. Bidat nasıl ki dinde sonradan ortaya konulan bir yol ise; aynı zamanda vacip veya mubah bir şeyin haram kılınarak veya haram kılınmadan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* yaklaşmaya vesile olabileceği zannedilerek terk edilmesiyle de ortaya çıkar. Takva/dindarlık amacıyla şer'an emrolunan bir şeyi terk etmek de, bu yönüyle bidat çıkarmak anlamına gelir. Şer'an caiz olan bir şeyi kasıtlı olarak terk eden bir kimse Şari'nin (yasa koyucunun) helal kılma hükmüne aykırı davranmış olur. Allah şöyle buyurmuştur:

"Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz şeyleri (siz kendinize) haram kılmayın ve sınırı aşmayın. Allah sınırı aşanları sevmez." [5]

Allah *subhanehu ve teâlâ* bu ayette önce helalin haram kılınmasını yasaklıyor, sonra da bunun haddi aşmak olduğunu bildiriyor. Hristiyan rahipleri, İşraki mutasavvıfları, Hindu fakirleri veya Budist dilencileri ve benzerleri gibi böyle bir zühd yolu benimsenmemelidir. Bu, bilhassa dindar kişiler arasında her zaman var olagelen bedenin arzularının normal şekilde doyurulmasını dahi ruhsal gelişmeye aykırı bulmak biçimindeki genel eğilime karşı Müslümanların uyarılmasıdır. Böyleleri nefse eziyet etmeyi, benliği inkârı ve sürekli perhizi (oruç tutmayı) şer'an hiçbir delil olmadan kendi başlarına fazilet kabul edip bu türlü zühd yolları olmadan Allah'a yaklaşılamayacağını vehmederler.

Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem,* ashabından bazılarının gündüzleri daima oruçlu bulunup geceleri hiç uyumadan Allah'a *subhanehu ve teâlâ* sürekli ibadet etmek, et ve yağ yemeyip eşlerine de yaklaşmamak için yemin ettiklerini duyduğunda, onları bu tür uygulamalardan men etmiş ve bu hususta bir hutbe irad buyurmuştu:

"... Benim sünnetimden yüz çeviren kimse benden değildir." [6]

Eğer kişi şer'i bir mazereti olmaksızın helal olan bir şeyi kendi nefsine haram kılarsa ve Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* temiz kıldığı bir şeyden sanki temiz değilmiş gibi geri durursa ve mubah şeylerin kullanımında aşırı giderse veya helalmiş gibi haramlardan yararlanma yoluna giderse yahut hakkında şer'i hiçbir delil olmadığı hâlde İslam dışı ideolojileri veya yöntemleri benimserse haddi aşmış ve dinde bidat çıkarmış olur.

Tevhid akidesine ve Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* sünnetine aykırı olan herhangi bir itikad/ideoloji veya amel/menhec velev ki dindarlık amacı güdülerek yapılmış olsa dahi bidattır. Bunları yapanlar da bidatçıların ta kendileridir.

Bidatların ortaya çıkmaya başlamasından hemen sonra tevhid ve sünnet ehli, menheci selim, anlayışı derin ve ayağı ilimde sağlam olan ulema her dönemde bidatlara ve bidatçılara karşı ciddi ve kesintsiz bir mücadele vermişlerdir. Tevhid ve sünnet ehli ulemanın, bidatı inkârı ve bidatçıları zemmetmeleri oldukça şiddetli olmuştur. Bulundukları her yerde onları duyurup ilan etmişler ve insanları onların fitnelerine karşı çok şiddetli bir şekilde uyarıp sakındırmışlardır. Ümmeti, bidatçıların fitnelerinden sakındırma hususunda; fuhşiyat, zulüm ve diğer cürümlerden sakındırmada dahi yapmadıkları kadar mübalağa yapmışlardır. Bunun sebebi ise bidat ve bidatçıların İslam'a ve ümmete vermiş olduğu zarar, yıkım ve olumsuzluğun daha şiddetli olmasıdır.

Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in, kendilerini İslam'a ve tevhid ümmetine nispet eden heva ehli bidatçıları reddetmesi ve onları ifşa etmesi gerekir. Böyle bir çaba hiç şüphe yok ki birçok şerrin ve fesadın ortadan kaldırılmasının yolunu açacaktır. Geçmiş devirlerde bidatçılara reddiye veren âlimler kendi dönemlerinde mücahid olarak vasfolunuyorlardı.

5. *5/Maide, 87*

6. *Buhari, Müslim*

Şeytan, Müslüman bir kimsenin herhangi bir bidat işlemesine, büyük günah işlemesinden daha çok sevinir. Çünkü günah işleyen bir kimse, günah işlerken onun günah olduğunu bilir ve o günahı işledikten sonra Allah'a tevbe edebilir. Bidatçı kimse ise, işlediği bidatın dîn olduğuna ve yaptığı şeyin kendisini Allah'a yaklaştıracağına inandığı için yaptığı bu cürümden ötürü tevbe etmez.

Ortalığın toz duman olduğu ve ruveybida'nın[7] yüksek sesle konuştuğu/konuşturulduğu günümüzde diliyle, kalemiyle ve klavyesiyle hakkı söylemeyip susan dilsiz şeytandır. Özellikle de itikadî ve amelî bidatlar karşısında her türlü zorluk ve sıkıntıya rağmen tevhid ve sünnet odaklı çalışmalar yapan müminlere karşı hadsiz, iz'an ve insaftan mahrum küfürbaz ve cevval dilbazlardan bâtılı konuşanlar içindir bu tanım.

İtikadî farklılıklar ve menhecî çelişkiler arasında yetmiş üç fırkaya ayrılmış hâliyle bu *"ümmet"*i tek bir fırka ve tek bir cemaat olarak sınırlı tutma çabasının hakiki manada bir karşılığının olmadığı aşikârdır. *"ümmetin vahdeti"* diye yüksek sesle çığıranların daveti tevhid ve sünneti darmadağın edecek yeni bir Ahzab birlikteliğine mi davettir?

"Safları içeriden bozup dağıtmamak için bidatçıların bidatlarına karşı sükût ediniz! Millet-î İbrahim kartvizitini gösterip millet-i münhezim kabusuyla yüz yüze kalındığını hiç kimseye sezdirmeyiniz! Tozu dumana katmayınız, zihin ve mekân konforunu bozmayınız! Müslümanlar arasındaki ihtilaflı meseleleri kurcalamayınız! İttifak ettiğimiz asgari müştereklerde bir araya gelelim, ihtilaf ettiğimiz hususlarda da birbirimizi mazur görelim!"

Günahlarda ısrar etmek ve haramı helal görmek yahut helali haram kılmak yoluyla nasıl ki her günahta küfre götürebilecek bir kapı varsa bidatlar de böyledir. Bidatlar, kişiyi küfre götüren ve Allah'ın ve Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* meşru kılmadığı fazladan bir dindir. Hatta şunu rahatlıkla söylemek mümkündür: Şeytan, Müslüman bir kimsenin herhangi bir bidat işlemesine, büyük günah işlemesinden daha çok sevinir. Çünkü günah işleyen bir kimse, günah işlerken onun günah olduğunu bilir ve o günahı işledikten sonra Allah'a *subhanehu ve teâlâ* tevbe edebilir. Bidatçı kimse ise, işlediği bidatın dîn olduğuna ve yaptığı şeyin kendisini Allah'a yaklaştıracağına inandığı için yaptığı bu cürümden ötürü tevbe etmez.

Çevremizdeki sakallı, sarıklı, vechî telefî bidatçılara bakınız. Hepsinin ortak noktası: Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* sünnetinin iptali, bidatlarını sünnetin yerine ikame etmek, sünnetleri işlemeyi ve tevhid ve sünnet ehlini çirkin vasıflarla etiketlendirip aleyhte propaganda yapmaktır.

Bidatlar, mümini yüce Allah'tan uzaklaştırıp O'nun gazap ve azabını gerekli kılar. Kalplerin haktan saparak bozulmasına sebep olur. İtikadî/ideolojik veya amelî/menhecî bidatçılar, bu çirkin hâllerini sürdürdükleri müddetçe yapacakları tevbe dahi kabul edilmez.

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Allah, bidat sahibi ile tevbe arasına engel koymuştur. Bidatçı, bidatını terk edinceye kadar o engeli kaldırmaz" [8]

İbadetler Alanında Günümüzde Yapılan Bazı Bidatlar

1. İbadetler alanında yapılan ve bununla Allah'a *subhanehu ve teâlâ* yakınlaşmaya çalışılan bidatların en başta geleni Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* doğum gününü (mevlid kandilini) kutlama törenleridir. Bu türden kutlama merasimleri aslen İslam'da olmayan

7. *"Ümmetin işleri hakkında konuşan sefih kimse." (İbni Mace, 4036) "Toplumun işi hakkında konuşan akılsız, bilgisi kıt kimse" (Müsned, 7712) "Kamunun (Toplumun) işleri hakkında (söz sahibi olan) aşağılık (alçak) adamdır." (Sahih-i Camiu's Sağir, 3544)*

8. *Taberani*

bir şeydir. Bu türden kutlama ve merasimler, İsa'nın doğum gününü kutlama merasimi olarak bilinen şeyde Hristiyanlara benzemektir.

Saptırıcı bilginlerin peşinden giden cahil kitleler de Muhammed'in *sallallahu aleyhi ve sellem* doğum günü münasebetiyle her yıl koca bir mevsim boyunca onun doğum gününü kutlamakla oyalanmaktadırlar. Bu merasimleri kimileri evlerinde, kimisi camilerde, kimisi de bu iş için hazırlanan özel mekânlarda yapmaktadırlar.

Bu tür merasimleri yakından izleyenler şunu müşahade edeceklerdir: Bu kutlama merasimlerinde Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* hakkında aşırıya gidilen şiirler ve kasideler okunur. Hatta yer yer Allah'a *subhanehu ve teâlâ* değil de Rasûlullah'a yalvarıp ondan yardım dileyecek dereceye varacak şekilde şirke götüren çirkin söz ve ameller görülür. Bu kutlamalara katılan bazı katılımcılar bazen öyle bir cûş-u hurûşa gelirler ki, Rasûlullah'ın dahi onların kutlamalarında hazır bulunduğunu ilan edebilmektedirler. Bu kutlamalarda çalgılar çalınmakta, gruplar değişik kasideler söylemekte ve buna benzer daha fazla bidatlar icra edilmektedir.

Mevlid kandili kutlamaları malum olduğu üzere ibadet kastıyla ve Allah'a *subhanehu ve teâlâ* yakınlaştırıcı bir vesile olarak yapılmaktadır. İbadetlerde aslolan haramlıktır kaidesine göre değerlendirildiğinde bu kutlamaların Kur'an ve sünnetten hiçbir delilinin olmadığı apaçıktır. Hiçbir bidatçı bilgin/molla bu *'ibadet'* gösterisini meşru gösterebileceği şer'i bir delil kırıntısını dahi ortaya koymaya malik ve ehil değildir. Zira böyle bir şey yoktur. Ashab-ı kiram, tabiin, etbau't tabiin ve onlardan sonra gelen salih selef devrinde de hiç kimse *'ibadet'* kastıyla böyle bir merasim yapmamıştır. Bu türden bir bidatı ortaya çıkaranlar hicri dördüncü yüzyılda Mısır'da hüküm sürmüş Fatimilerdir. Fatimiler, bilindiği üzere Şia'nın bir koludur. Şia da İslam'ın ilk döneminde ortaya çıkmış ilk itikadî bidatlardandır.

İbadetlerde aslolan, o ibadetin Kur'an ve sünnetle sabit olmasıdır. Kur'an ve sünnetten delilsiz olarak yapılan hiçbir ibadet meşru ve caiz değildir. Delilsiz yapılan her amel de bidattır. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Her kim, bu işimizden (dinimizden) olmayan bir şeyi yaparsa, o yaptığı şey kendisine iade olunur/ kendisine reddolunur." [9]

"Siz, sizden önceki insanların yollarına karış karış, arşın arşın uyacaksınız; hatta onlar kertenkele deliğine girseler bile, siz de onlara uyup o deliğe gireceksiniz." Ya Rasûlullah ! Onlar Yahudi ve Hristiyanlar mıdır? diye sorduk.' Ya başka kim olacaktır?' diye cevap verdi." [10]

2. Ölmüş ya da hayatta olan salih zatlardan, kutsal olduğuna inanılan mekânlardan veya belli zamanlardan bereket ummak da sonradan dine sokuşturulmuş çirkin bir bidattır. Evliyaullah'tan olsa dahi ölü ya da hayatta olan bir kimsenin ya da belirli bir zamanın vaya bir mekânın bereket verdiğine inanılırsa bu, şirke götüren itikadî bir bidattır. Bu çerçevede söz konusu mekânı ziyaret ederek el-yüz sürmekle, Allah tarafından bereketin hasıl olacağına inanılırsa bu da şirktir.

Bazıları, daha doğrusu bazı bidatçılar sahabenin de Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* saçı, tükürüğü ve teriyle teberrükte bulunduğunu ileri sürerek söz konusu bidatlarına bir meşruiyet kılıfı uydurmaya çalışmaktadırlar. Fakat durum hiç de iddia ettikleri gibi değildir. Zira ashabın *radıyallahu anhum* bunu yapması Rasûlullah hayattayken kendisine has olan bir davranıştır. Nitekim Rasûlullah'ın vefatından sonra sahabe ne onun odası ve kabrinden bereket ummuş, ne onun namaz kıldığı mekânlara yönelmiş, ne de oturduğu yerlerden bereket ummuşlardır.

Teberrük kelimesinin anlamı dahi bidatların ne denli tehlikeli olabileceğinin delilidir. Teberrük kelimesi bereket istemek demektir. Bunun bir anlamı da, bir şeyde iyiliğin sabit olması ve fazlalaşmasıdır. Herhangi bir şeyde iyiliğin sabit olması ve ziyadeleşmesi ancak bu iyiliğe sahip olan ve ona güç yetiren bir kuvvet tarafından mümkündür ki, bu da ancak ve yalnızca Allah'tır *subhanehu ve teâlâ.* Bereketi yaratan, indiren, sabit kılan ve ziyadeleştiren ancak yüce Allah'tır. Herhangi bir mahlukatın bereketi yoktan yaratmaya, bereket vermeye, bereketin sabit kalmasına ve bereketin ziyadeleşmesine güç yetirmesi mümkün değildir.

3. Tasavvufi tarikatların caiz olan dua ve zikirlerden; yapılış şekli, görünüşü ve yapıldığı vakitler itibariyle

9. *Müslim*
10. *Buhari, Müslim*

Selef imamlarının kitaplarını kendi uydurdukları bidatlarına uygun şekilde yanlış yorumlarlar ve tahrif etmeye çalışırlar. Bidatçılarda aslolan; keyfiyet/nitelik/kalite değil, çokluk ve kalabalık olmaktır. Ömürleri hikaye ve menkıbe anlatmakla geçer bidatçıların.

sünnete tamamen aykırı olarak icra ettikleri dua ve zikir törenlerinin tamamı bidattır.

4. Kutlama amaçlı olarak isra ve miraç geceleri ile hicret'in yıl dönümlerinde özel merasimler yahut o vakitlere has ibadetler ihdas etmek ve bu münasebetlerle farklı kutlamalar ve merasimler tertip etmek de bidattır.

5. Batıcı-laik sistemlerde *'anayasal rejimin vazgeçilmez unsurlarından birisi'* olarak isimlendirilen ve toplumdaki (ümmet içerisindeki) bölünme ve hizipleşmenin en önemli araçlarından olan demokratik siyasî partilerin varlığı da hem itikadî/ideolojik hem de amelî/menhecî olarak kişilere ve kitlelere şirk kapılarını açan çağımızın en tehlikeli ve en çirkin bidatıdır. Özellikle de İslami olduklarını ileri süren ve egemen sistemin izin ve onay verdiği çerçevede bazı İslami söylem ve sloganlar kullanan muhafazakâr-demokrat siyasî partiler esasen *'ümmet'* içerisinde fırkalaşmayı ve gruplaşmayı arttırmaktan başka da bir işe yaramamaktadır.

Tevhid ve sünnet ehlinin ise en büyük özelliği; ilkinden sonuncusuna, geçmişten günümüze kadar değişik beldelerde ve farklı zamanlarda olsalar dahi geride bıraktıkları eserlerine bakıldığında akidelerinin tutum ve davranışlarının daima istikrarlı olduğu görülecektir. Fakat bidat ve heva ehline bakıldığında onları bölük pörçük ve birçok alanda gruplara ayrıldıkları müşahede edilecektir. Onlardan iki topluluk dahi aynı görüşte birleşmezler. Her bir grup kendisini adeta güneş sisteminin merkezinde konumlandırır. Onlardan her bir grup diğerini insafsızca eleştirir, olmadık iftiralarla etiketlendirir ve önlerini kesmeye gayret eder.

Allah *subhanehu ve teâlâ* böyleleri hakkında şöyle buyurur:

"Dinlerini parça parça edip gruplara ayrılanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur. Onların işi ancak Allah'a kalmıştır. Sonra Allah onlara yaptıklarını bildirecektir" [11]

Demokratik siyasal partileri kuran, yöneten ve onlara tâbi olan bidatçılar kendilerine yapılan nasihatleri ve hakkı kabul etmezler. Şeyhlerini ve yöneticilerini yahut (şahsi manevi olarak) cemaatlerini ve partilerini hatasız kabul ederler ve onları körü körüne taklit etmede hiçbir beis gözmezler. Bidatçılar her zaman bidatlarına davet ederler ve bu bidatlarını meşru göstermeye çalışırlar. Demokratik siyasî parti yoluyla toplum içerisinde neşvunema bulan bidatçılar, toplum arasında yerleşik enva-i çeşit bidatları da sahiplenirler ve hurafelere de ses çıkarmazlar. Çağdaş bidatçılar salih selefimizden *rahimehumullah* günümüze ulaşmış olan tevhid ve sünnete ittiba içerikli eserlerin okunmasına ve gündemleşmesine tüm güçleri ile engel olurlar. Bidatçılar Ehli Sünnet ve'l Cemaat imamlarını ve tevhid davetçilerini kötüler ve onlara çirkin lakaplar takarlar. Selef imamlarının kitaplarını kendi uydurdukları bidatlarına uygun şekilde yanlış yorumlarlar ve tahrif etmeye çalışırlar. Bidatçılarda aslolan; keyfiyet/nitelik/kalite değil, çokluk ve kalabalık olmaktır. Ömürleri hikaye ve menkıbe anlatmakla geçer bidatçıların.

Bu yazımızda günümüz bidatlarından yaygın olanlardan sadece birkaçına değindik. Bidatların tamamını anlatmak ise oldukça hacimli bir risale yazmayı gerektirir.

"Sözlerin en doğrusu Allah'ın kitabıdır, yolların en hayırlısı Muhammed'in yoludur. İşlerin en şerlisi muhdes olanlardır. Dine sonradan sokulan her şey bidattır, her bidat dalalettir ve her dalalet ateştedir." [12]

Hep birlikte Allah'ın ipine (İslam'a) sımsıkı yapışın; parçalanmayın...

11. *6/En'am, 159*
12. *Müslim, 867; Nesai, 3/188.*

Gözyaşım Sel Olunca

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

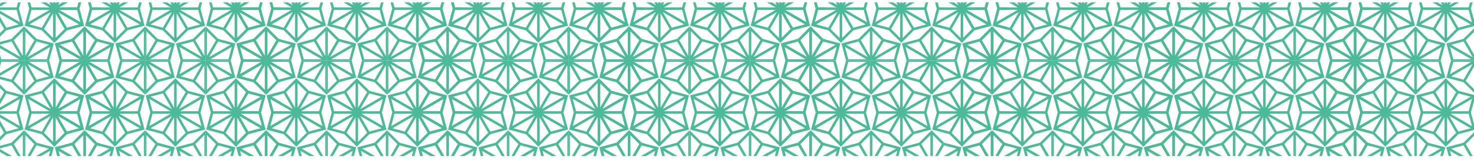
Ey Nebi! Sensiz nasıl yaşayacağız bu diyarda? Ey Nebi! Seviyoruz seni... Bırakma bizi kimsesiz. Sensiz... Sen yoksan güneşin doğmasının anlamı yok bizim için. Sen yoksan hayatın anlamı yok. Ey Nebi! Bırakma ellerimizi...

Son konuşma... Son görüşümüz belki seni burada. Sesini, o ılık sesini, ruhumuza işleyen sesini son duyuşumuz belki de...

Ey Nebi! Sensiz nasıl yaşayacağız bu diyarda? Ey Nebi! Seviyoruz seni... Bırakma bizi kimsesiz. Sensiz... Sen yoksan güneşin doğmasının anlamı yok bizim için. Sen yoksan hayatın anlamı yok. Ey Nebi! Bırakma ellerimizi...

Bir kadın sesi... Ağlıyor ve sürekli aynı şeyleri tekrar ediyor. Ona eşlik ediyor tüm yürekler... Gözyaşı sel olup akıyor Urane vadisinde. Bu bir veda... Rasûl ümmetini bir araya topladığı ilk anda onlara veda konuşması yapıyor... Bu bir ayrılık hutbesi... Veda hutbesi...

Rasûl'ün gözlerinden iki damla yaş süzülüyor. Mübarek elleriyle siliyor o yaşları. Ebu Bekir hemen arkasında Canım Peygamberimin. Bozulan

ihramını düzeltiyor. Üzerine çıktığı kütükten inerek vakfe için Arafat dağına doğru yöneliyor. Yer demir, gök bakır... Susmuş herkes, her şey, her zerre... Canım Peygamberimi takip ediyor... Ardından ilerliyor kalabalık. Dağın eteklerine yayılıyorlar. Bağışlanma diliyorlar gözyaşları içinde Allah'tan. Ve Canım Peygamberime uzun ömürler diliyorlar... Oysa kalem çoktan onun hakkındaki hükmünü yazmış bile... Canım Peygamberim Allah'ı ve yanındakileri tercih etmiş dualarında meğerse...

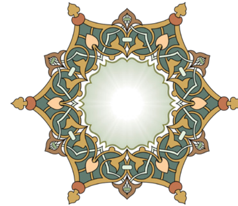
Arafat dağında vakfe yapan müminlerin gönlü kırık, gözü yaşlı , dilleri dualı... Vakfeyi tamamlıyorlar. Kurbanlar kesilecek... Haccın rükünleri yavaş yavaş tamamlanıyor. Rasûl kendi ve eşleri için getirdiği altmış üç hayvanı kendi elleri ile Allah'a adıyor. Ve onunla beraber herkes kurbanlarını kesiyor. Şeytanı taşlayıp, Kâbe'ye tekrar giderek tavaf yapılacak. Ardından da saçlar tıraş edilerek ihramdan çıkılacak.. Allah bu haccı yapanlara tüm günahlarından arınacakları müjdesini verdi...

Rafi de hacı olmuştu. Kalabalıkta arkadaşlarını da bularak son tavafını yaptı. Küçük olmaları hasebiyle aralara sızarak Haceru'l Esved'e kadar sokuldular. Siyah taş... Cennet taşı... Onu çok yakından görüp dokundular. Ruknu Yemani'ye gelince gözyaşlarına hâkim olamadı Rafi. Burası Cebrail 'in Rasûl'e vahyi getirdiği yerlerden biriydi. Üvey babası anlatmıştı.

Ve şimdi vahiy ebediyen kesilecekti. Ümmetin gök ile irtibatı, aracısı idi Canım Peygamberim...

Peygamberim de tamamlamıştı tavafını. Berberini çağırdılar hemen . Saçlarını kesmeye başlar başlamaz bir izdiham oluştu. Sahabiler onun saçlarının yere düşmesine dahi fırsat vermediler. Kimi bir tutam kimi bir tel alabilmişti. Hatıra idi... Ondan geriye kalan tek hatıra... Mis kokulu saç teli... Rafi bir tel alabilmişti ancak. Defalarca öptü onu. Bir tel sadece... Ama dünyadaki tüm mücevherlerden daha değerli Rafi için. Canım Peygamberim, senin saçının bir teli olsaydım diyordu sürekli... Kimi sesli kimi sessiz... Canım Peygamberim... Ayağına değen bir kum tanesi olsaydım. Tenine değen bir yağmur damlası...Bu düşünceler içerisinde saçlarını kazıttı. Ağzını bıçak açmıyordu. Tüm kafileler birer birer ayrılıyordu Mekke'den. Sıra Medinelilere gelmişti...

Devam edecek inşallah...

Îzahkirin û Naskirina Milletê Îbrahîm[1]

Osman SADIKOĞLU

"Heta ku hûn îman bi Allah tenê neynin, di navbera me û we de, dijminantî û kerbek ebedî dest pê kiriye."

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاء مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاء أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ

"Bi rastî ji we re di Îbrahîm û yên bi wî re de, mîsalek xweşik heye. Wan ji qewmê xwe re gotibûn: 'Em ji we û ji wan tiştên ku hûn ji Allah pê ve ji wan re îbadet dikin dûr in (berî ne). Em we înkar (tekfîr) dikin. Heta ku hûn îman bi Allah tenê neynin, di navbera me û we de, dijminantî û kerbek ebedî dest pê kiriye.' ..." [2]

Hemd ji Allahê Rabbê aleman re be ku ew xwedîyê destpêk û dawîya her tiştî ye. Ew Allah e *azze we celle* ku welîyê mutteqîyane û neyarê dîn mexlûb dike. Salatê herî xweşik û selamên herî kamil ji wî Nebî û rêberê me re be ku dibêje: *'Çawa ku Allah azze we celle, Îbrahîm ji xwe re wek xelîl girtibû; min jî, ji bo xwe kiriye dost (habîb).'* [3]

1. Wergera vê berhemê, ji teref Osman Sadikoğlu ve ji bo kovara Tewhîd hatiye çêkirin.
2. 60/Mûmtehîne, 4
3. Qismek ji Hedîs a Cundub b. Abdullah ku Îmam Mûslîm ji wî merfûen rîwayet kiriye.

Ez vê berhema xwe teqdîmê xwendevanên bi rûmet dikim ku, berîya neşir bibe gelek caran wek fotokopî hatibû zêdekirin û di nav ciwanan de belav bibû. Nusxeya ku min bi destnivîsa xwe nivîsandibû, li Pakistanê min ji hin birayan re hedîye kiribû. Ev kitêb di wê hengama ku min herûdaîm cihê xwe degîş dikir/digewirand de hatiye amadekirin. Wê deme min jî kitêba *"Di Kemîn Danîna Li Ser Dawet û Dawetvanên Tewhîdê de Metodên Taxûtan"* dinivîsand. Ev berhema di destê we de qismek ji wê kitêbê ye. Wan birayan digel ku di wê bê îmkanîyê de bûn jî, vê qisma hane neşir (çap) kirin û belav kirin. Va, serpêhatîya derketin û çapkirina vê berhemê wisan çêbû.

Piştre Allah *azze we celle* bi nîmet û ihsana xwe min ji esaretê rizgar (xelas) kir. Min jî, ji nû de destpêka amadekirina kitêbê kir. Lewre der heqê vê kitêbê de ez gelek caran bibûm şahidê kîndarîya dijminên Allah *azze we celle* û daweta tewhîdê. Hemdê bê hed ji Allah *azze we celle* re be ku ev kitêb kiriye sitrîya qiriqa wan û êşa dile wan û birîna kezeba wan. Hêvîya min ji Allah *azze we celle* ev e ku vê berhemê ji bo me bike wesîleya dilşadîyê û ji bo taxûtan jî bike mêrga dirî û sitrîyan.

Bi rastî ji dema ku ev kitêb neşir bû pê ve pir kesan zimanê xwe dirêjî me û da'weta da'wa tewhîdê kirin. Bêbextîyên wisan kirin sitûyê me ku qethîyen haya me ji wan tiştan tûne bûn. Belê min texmîn dikir ku ewan kesên bêbext dê me rexne bikin û li gorî dile xwe hişyarî û şîretan li me bikin. Herweha mirovek ji wan kesan li welatê Quweytê di mescîdekî de dema xutbeya înê dide ji bo me vê bêbextîyê kir: *"Ew, temamê insanan wek kâfir dibînin û herkesi tekfîr dikin. Ewana xwe bixwe tenê ji Milletê Îbrahîm dihesibînin."*

Ew kesên ku besîreta wan bi ronahîya wehîyê ronak bûne û li pey heqê ne baş dizanin ku navbera min û ewan kesan de rewş, weke gotina şair e:

Eger Allah bixwaze

Fezîleteke jibîrbûyî belav bike

Zimanekî hesûd lê mûsellet dike.

Ji bo ku Milletê Îbrahîm di vê kitêbê de bi teferruat em îzah bikin me hewl da. Êdî tu jî, ji bo fêmkirina wê hewl bide û guh ne de teqereqên muxalif û dijberan. Ez ji Allah *azze we celle* hêvî dikim ku bibe alîkarê dînê xwe û neyarên xwe bimihîne. Hetanî em li heyatê bin me hemuyan ji bo Milletê Îbrahîm bike alîkar û leşker. Van amelen me qebûl bike û heyata me di rêya xwe de bi şehadet biqedîne. Bêguman Allah, Kerîm e.

Salat û selamên Allah *azze we celle* li ser Nebîyê wî Muhammed *aleyhissalâtuwesselam* û li ser âl û eshabîyên wî be.

Ebû Muhammed Asim

1405 ê Hicrî

Belê, ha ev tewhîd e. Ev bange ku temamê Rasûlan qewmên xwe gazî wê kirine.
Û ev, maneya kelîmeya *'Laîlaheîllallah'* e.

Îzahkirina Milletê Îbrahîm

Allah *azze we celle* der heqê Milletê Îbrahîm de wiha ferman kiriye:

وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ اِبْرٰهيمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحينَ

"Ji yê aqilsivik pê ve kî berê xwe ji milletê (ji dînê) Îbrahîm vedigerîne? Sond be; me ew li dinyayê (bi pêxemberî) hilbijartiye û ew muheqeq li axiretê jî, ji salihan e." [4]

Allah *azze we celle* di ayetekî din de, ji Nebîyê xwe Muhammed *aleyhissalâtuwesselam* re wiha ferman dike:

4. 2/Baqara, 130

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

"Piştre me ji te re wiha wehîy kir: ' Berê xwe bide rêya rast û tabiê milletê (dînê) Îbrahîm be! Ew ne ji muşrîkan bû." [5]

Tevlî vê safîbûnê Allah *azze we celle* ji me re menhec û rêya ku em wê bişopînin nîşan daye. Menheca heq û rêya rast Mîlletê Îbrahîm e.

Di vê de tu girtîbûn û gelcoyîtî tune. Kesên ku ji vê rêyê rû vedigerînin ewana kêmaqil û hişsivik in. Hatîne xapandin û ew xwe ji Îbrahîm *aleyhisselam* zanatir dihesibînin. Wekî ku dibêjin *'Ev rê û menhec, dê bibe sebebê gelek fitne û xerabîyên di aleyhîya misilmanan de'*, sebebê vê hereketa wan jî qaşo *'meslehetên da'wê'* ye an jî hincetên din in.

Lê ya rast Allah *azze we celle* di Qur'anê de bi van ayetan pesnê Îbrahîm *aleyhisselam* dide:

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا بِه عَالِمِينَ

"Sond be; me di berî vêya de rûşd dabû Îbrahîm. Jixwe me bi wî zanîbû." [6]

وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِين ...

"... Sond be; me ew li dinyayê (bi pêxemberî) hilbijartîye û ew li axîretê jî ji salihan e." [7]

Allah *azze we celle*; ji Rasûlullah *aleyhissalâtuwesselam* re pesnê Îbrahîm *aleyhisselam* û da'weta wî yê tewhîdê dide. Ji bo ew jî tabiê da'weta Îbrahîm bibe, emir da Muhammed *aleyhissalâtuwesselam* ku ew xatemu'l enbîya ye. Kesên ku ji rê û menheca wî rû vegerandine jî, bi navê sefîh (gewzeger) wesifandiye û binav kiriye.

Milletê Îbrahîm; beraet û dûrketina ji şirkê û ji ehlê şirkê ye.

Milletê Îbrahîm; bi maneyeke umumî ji Allah *azze we celle* re îbadet kirin e.

Îmam Muhammed b. Abdulwehhab *rahîmehullah* wiha dibêje:

"Di îslamê de qaîdeyên bingehî dido ne:

5. 16/Nehl, 123
6. 21/Enbîya, 51
7. 2/Baqara, 130

Qaîdeya ewil (a yekemîn): Îbadet tenê bitenê xweserî Allah azze we celle *bê kirin. Ji Allah* azze we celle *re qet tu kes an tiştên din şerîk neyê çêkirin û teşwîq kirina însanan bi vê hêlî de û li gorî vê esasê dostanîya bi însanan re û tekfîr kirina wan kesên ku vê qaîdeyê diterikînin.*

Qaîdeya duyemîn: Der heqê îbadetê de, li dijî şerîk çêkirina ji Allah azze we celle *re hişyarkirina însanan. Di vê mijarê de tevgera bêtawîzî û dijminahîya li gorî vê qaîdeyê û tekfîr kirina kesên ku ji Allah* azze we celle *re şerîk çêdikin."*

Belê, ha ev tewhîd e. Ev bange ku temamê Rasûlan *aleyhîmûsselam* qewmên xwe gazî wê kirine. Û ev, maneya kelîmeya *'Laîlaheîllallah'* e. Di îbadetê de tewhîd kirina Allah *azze we celle* û îxlas e. Dostanîya ji Allah *azze we celle* û ji dostên wî re ye. Înkar kirina her çi tiştên ku ji Allah *azze we celle* pê ve îbadet li wan tên kirin e û durketina ji wan û neyartîya dijminên Allah e.

Ev, di heman demê de tezahûra tewhîda îtîqadê û tewhîda amelê ye. Sûreya îxlasê delîlê tewhîda îtîqadê ye. Sûreya kafîrûn jî delîlê tewhîda amelan e. Herweha Rasûlullah *aleyhissalâtuwesselam* ji ber ehemmîyeta wan, van her du sûreya bi piranî tekrar (dubare) dikir û xusûsen di nimêja sûnneta sibehê û nimêjên din de jî gelek caran dixwend.

Hişyarîyeke Muhîm

Îro hinek însan wiha zen dikin ku bi van helwest û tevgeran re bûyîna ji Milletê Îbrahîm dê pêk bê:

- Sukûta li hemberî ehlê batil,
- Bereata (dûr ketina) ji wan,
- Berpêş kirina hin gotin û îdîayan...

Nexêr!

Ev, fikr û ramaneke pir şaş e.

Em dixwazin ji wan kesan re viya bibêjin: Heke bûyîna ji Milletê Îbrahîm bi tenê bi vê awayê pêk bihatibana, qewmê wî, Îbrahîm *aleyhisselam* dê neavêtana nava agir.

Îbrahîm *aleyhisselam* eger tawîz bidana wan û der heqê batilên wan de sukût bikirana û di aleyhîya pût û senemên wan de qet mijûl nebûya û neyartîya xwe yê ji wan re eşkere nekirana û bi dostanî û bi dijminahîya fîsebîlillah û hezkirin û neyartîya ji bo Allah

azze we celle amel nekirana û aqîdeya tewhîdê hema bi tenê wek dersên teorîk bixistana meydanê, bêguman qewmê wî jî dê temamê derîyan jê re vekirana. Eger bi vê awayê hereket bikirana, weke dibistan û enstitûyên îro ku li ser navê tewhîdê vedibin dê jê re jî destûra çêkirina cihwarên ders û talîma tewhîdê bidana. Hetanî lewheyên pir mezin ku li ser wan *'Dibistana Tewhîdê', 'Enstitûya Tewhîdê', 'Fakûlteya Da'wet û Usulu'd-Dîn'* nivîsîye dê bieliqandana.

Ev dibistan û enstitû û zanîngehên hanê di mijarên Tewhîd û îxlasê de bi hezaran lêkolîn û mastir û tez ên akademîk hazir bikirana jî, kes ji kar û şixûlên wan aciz nedibû. Hetanî behsa batilên wan nekin û temasa rûreşîya wan ê di pişt perdeyan de nekin wê pir rehet bikin. Wê ji wan re hedîye û diyarîyan û îcazet û dîplomeyan û sifetên muhîm bibexşînin. Çimkî ev aqîde hetanî di nava heyatê de cih negire û neyê tetbîqkirin qethîyen tu tesîra wî an jî zerara wî li ser taxûtan û pergala wan a gerdûnî (sîstema kufrê a kûrewî) çênabe.

Şêx Abdullatîf b. Abdurrahman *rahîmehullah* wiha dibêje:

"Qethîyen nayê hizirkirin ku mirovek bi tewhîdê bizanibe û pê amel bike digel vê yekê nebe neyarê muşrîkan. Di der heqê wî kesî ku neyartîya muşrîkan nake de, kes nikare bêje 'Ew bi tewhîdê baş dizane û pê amel dike.' " [8]

Eger Rasûlullah *aleyhissalâtuwesselam* di destpêka da'wetê de hişsivikî û cehaleta Qureyşîyan nexistibana holê pût û pelatên wan şermezar nekirana û ew ayetên ku Lat û Menat û Uzza zem dikin û dîsa ew ayetên ku behsa Ebû Leheb û Welîd û hempayên wan dikin û sûreya Kafîrûn ji wan biveşartana (Em Rasûlullah *aleyhissalâtuwesselam* ji vê tiştê tenzîh dikin) bêguman muşrîkên Qureyşê dê bi wî re runîştibana û îkramê jî lê bikirana. Digel vê yekê ûrê deveyê ne diavêtin ser wî û wan îşkenceyên ku di kitêbên sîyerê de sabit in li wî û li eshabîyên wî ne dikirin. Herweha tu ihtiyacî bi zorahî û bi tengahî û bi westabûnê û bi hicretê nedima. Ev da'wa hanê, yanê da'wa dînê Allah *azze we celle* û welayeta li misilmana û beraeta ji ehlê batil; berî ferzkirina nimêj û rojî ûheccê li misilmanan hatibû ferzkirin. Ew misilman hêj di serî de ji ber vê li îşkenceyan û ezîyetan û mûsîbetan dûçar mabûn.

Şêx Hamd b. Atîk *rahîmehullah* wiha dibêje:

"Mirovekî ji xwe bixwe re samîmî û aqilmend dema ku qenc bifikire, sebebê derxistina Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam ji Mekkeyê wê fêm bike. Ew Mekkeya ku li ser rûyê erdê cihê herî bi rûmet e. Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam dema eşkere kir ku bav û kalên wan rêşaş in û ew bixwe jî li ser dînekî şaş in, muşrîkê Qureyşê piştî vê yekê wî û eshabîyên wî ji Mekkeyê nefî/surgun kirin. Muşrîkê Qureyşê ji Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam dixwestin ku dest ji vê da'wê berde. Eger bernedin, wî û eshabîyên wî bi nefîya ji Mekkeyê tehdît dikirin. Ezîyeta muşrîkan wîqasî zêde bibû hetanî eshabîyan radîyallahuanhum êdî nikaribûn li berxwe bidin çûn cem Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam û ji vê halê xwe gazin kirin.

Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam tewsîya sebrê li wan kir. Daxwaza Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam jî ji wan ev bû; ew qewmên borî ku pir ezîyet kişandibûn bila wan ji bo xwe wek nimûne bigirin. Digel vî qasî Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam li eshabîyan emrê terikandina zem kirina dînê muşrîkan û gotin û bilêvkirina cehaleta wan nedaye. Bilakis wî, bi eshabîyên xwe re terka welatê xwe tercîh kir. Ew welatê ku li ser rûyê erdê bê misil û bê heval û bê bûha ye. Allah azze we celle di Qur'ana Pîroz de wiha ferman dike:

Heke hûn bixwazin di nava însanan de pozîsyona misilmanan tesbît bikin, li qelebalixa ber derîyên mizgeftan nerênin.
Esil li wan dewsê lingên ku ketine pey neyarê şerîetê binêrin.

8. *Ed-Dureru's-Senîyye, Beşa Cîhadê,167*

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

'Sond be di Rasûlullah de ji bo we û ji bo wî kesî ku Allah û roja axîretê hêvî dike û bi piranî Allah zikir dike re nimûneyekî xweşik heye." [9] [10]

Va wiha! Taxûtên tu dewrê ji misilmanan qethîyen/teqez razî û dilxweş nebûne. Baş e, ew ji kîjan kesên ku bi navê *'misilman'* in razî ne û ji hêla wan ve dilrihet in?

Kesên ku behsa rewşa wan a heqîqî nakin û mu'mînan dost nagirin û beraeta xwe ji neyarê îslamê îlan nakin û ji neyartîya taxûtan û îlahê wan ên sexte û sîstema/pergala wan ê batil dûr namînin û weke çivîka ku her du perê wê qutkirî û qop û xwar... Belê, ji bo wan, ha ev kes meqbûl in. Heta ku ne bi dilê wan be ew taxût li tu derî ji îslamê razî nabin. Bi îslamê re sulh nakin û zanîngeh û enstitûyan ji bo îslamê venakin. Destura pêkanîna mitîng û konferansên îslamî nadin. Musaedeya çapkirina rojname û kovar/dergî û kitêbên îslamî an jî weşangerîya radyo û televizyonên îslamî nadin.

Em vê rewşê bi eşkerehî li dewleta Erebistana Siûdî dibînin. Ev dewlet teşwîqa tewhîdê dike û piştgirîya çapkirin û belavkirina kitêbên tewhîdî dîke. Di têkoşîna/mûcadeleya qebirperestî yanê daxwaza alîkarîya ji mirîyan) û tesewûfê û şirkên weke nezer û potik girêdana dar û keviran de desturê dide âliman û heta wan teşwîq jî dike. Bi vê awayê çavên însanan girê didin.

Ev tewhîda hatîye parîkirin û kêmkirin û da'wetvanên vê *'tewhîdê',* bi vê halê xwe dê ji rêveberan û ji sîstema kufrê timûdaîm teşwîq û alîkarî bibînin û dê bi wan re piştevanîyê bikin. Gelo çima nivîsên Cûheyman el-Ûteybî *rahîmehullah* û yên wekî wî ku nivîsên wan bi aqîdeya tewhîdê dagirtî ne destek/piştgirî nabîne, hetanî hicûm li wan berheman tên kirin. Hikumeta Siûdî çima piştgirî neda van nivîsa û teşwîq nekir?

Şêx Hamd b. Atîk *rahîmehullah* wiha dibêje:

"Ekserîyeta însanan di vê mijarê de şaş û xelet in. Ew wusa zen dikin ku kelîmeya şehadetê bi eşkerehî bêjin û bikaribin nimêja xwe bikin û ji mizgeftan dûr neyên girtin, eger di nava muşrîkan an murtedan de jî bijîn xwe wekî ku dînê xwe vikîvekirî derxistibin meydanê dihesibînin. Ya rastî bi vê zennê xwe ketine nav şaşîtîyekî pir kîret/xerab û ne xweşik. Vêya baş bizanibe! Sebeb û cûreyên/çeşîdên kufrê zehf in. Her civaka/topluma kufrê li gorî taybetîyên/xisûsîyetên xwe muheqqeq cûreyekî kufrê ku belavbûyî ye di nava xwe de dihewîne. Misilmanek di nav civaka kufrê de hetanî dijî hemû cûreyên kufrê dernekeve û neyartî û beraeta xwe bi eşkerehî nîşan nede wî dînê xwe rasterast nexistîye hole." [11]

Şêx, dîsa wiha dibêje:

"Eşkere kirina dîn; bi tekfîra kâfiran û bi zem kirina dînê wan û bi axaftina di aleyhîya wan de û dûr ketina ji wan û xwe strandina ji dilgermî û meyîldarîya wan û bi veqetandina ji wan pêk tê. Bi tenê kirina pênc wext nimêjê pêkanîna eşkere kirina tewhîdê ne mimkûn e." [12]

Şêx Îshak b. Abdurrahman *rahîmehullah* wiha dibêje:

"Ew kesên ku Allah azze we cellebesîretê ji wan sitendîye dibêjin 'Ji ber ku kâfir nabin astengê/maniê îbadet û perwerdehîyê, ev jî xûya dike ku dîn bi eşkerehî dertê meydanê!'. Ev îdîa û gotina wan pûç û betal e. Hem şerîet hem jî aqil vê îdîayê red dike." [13]

Ebu'l Wefa b. Akîl *rahîmehullah* wiha dibêje:

"Heke hûn bixwazin di nava însanan de pozîsyona misilmanan tesbît bikin, li qelebalixa ber derîyên mizgeftan nerênin. Esil li wan dewsê lingên ku ketine pey neyarê şerîetê binêrin. Esil stargeh, starbûna keleha tewhîdê û xwe lêgerandina hablûllah e. Dilsozîya dostên vê dînê ye. Li dijî mûxalif û neyarê vê dînê pir bi dîqat be. Amelê herî bi fezîlet ku însan nêzî Allah azze we celle bike, bûxza ji wan kesên ku dijî Rasûlullah aleyhissalâtuwesselam radibin û cîhada li hemberî wan a bi dest û ziman û dil heta îmkan hebe bêdawî berdewam bibe." [14]

Dawîya Beşa (1.) Yekemîn (Dê berdewam bibe, înşaallah)

9. 33/Ahzab, 21
10. Ed-Dureru's-Senîyye, Beşa Cîhadê,199
11. Sebîlu'n-Necat
12. Ed-Dureru's-Senîyye, Beşa Cîhadê,196
13. Ed-Dureru's-Seniyye, Beşa Cîhadê
14. Ed-Dureru's-Senîyye, Beşa Cîhadê,238

Kıraat ilmi Allah Rasûlü dönemine kadar dayanmaktadır. Allah Rasûlü kendisine vahyedilen Kur'an'ı arz veya sema yoluyla, özel veya genel olarak hem kadın hem de erkek sahabelere öğretiyordu.

2. Ünite: Kur'an'ın Senediyle Alakalı Meseleler

Enes DOĞAN

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun... Salât ve selam Muhammed b. Abdullah'a, onun ailesine, ashabına ve din gününe kadar onun getirdiği hidayete tâbi olanların üzerine olsun...

Bu bölüme kadar Ulumu'l Kur'an'a özel olan meseleleri işledik. Bu yazımızla beraber, kitabımızın ikinci ünitesine başlayacağız. Bu ünite genel olarak *'Kur'an'ın Senediyle Alakalı Mevzuları'* incelemektedir. Ünite altı bölümden oluşmaktadır:

- Birinci, ikinci ve üçüncü bölümler: Mütevatir, Ahad ve Şaz kıraatler bahsini incelemektedir.
- Dördüncü bölümde Allah Rasûlü'nden nakledilen bazı kıraat örnekleri verilmektedir.
- Beşinci ve altıncı bölümde ise, sahabe ve tabiinden Kur'an kıraati konusunda meşhur olanlara değinilmektedir.

• • •

Zemzemi'nin *rahimehullah* bu konu ile alakalı söylediklerini aktarmadan önce Kıraat ilmi hakkında birtakım bilgileri paylaşmamız daha isabetli olacaktır. Burada Kıraat ilminin manasından, Meşhur Kıraat imamlarından ve günümüzde kıraatlerin durumundan bahsetmeye gayret edeceğiz. Estaizubillah...

Kıraat İlmi Nedir?

Kıraat ilmi Kur'an ilimlerinin altında incelenen önemli ve geniş konulardan biridir.

Kıraat (القراءات) kelimesi lügatte; (قراءة) mastarının cemisidir. (قراءة) Okuyuş, (القراءات) okuyuşlar anlamına gelir.

Kıraat ilminin ıstılah anlamı konusunda farklı tanımlar yapılmıştır:

Ebu Hayyan el-Endülüsi (H.745) şöyle der:

عِلْمٌ يُبْحَثُ فِيهِ عَنْ كَيْفِيَّةِ النُّطْقِ بِأَلْفَاظِ الْقُرْآنِ

"Kur'an'daki lafızların nasıl nutkedilmesi gerektiğinin bahsedildiği bir ilimdir." [1]

Zerkeşi, (H. 794) Kıraat ilminin tanımı konusunda şöyle der:

وَالْقِرَاءَاتُ هِيَ اخْتِلَافُ أَلْفَاظِ الْوَحْيِ الْمَذْكُورِ فِي كتابة الْحُرُوفِ أَوْ كَيْفِيَّتِهَا مِنْ تَخْفِيفٍ وَتَثْقِيلٍ وَغَيْرِهِمَا

"Kıraat, harflerin yazılışında veya hafifletme, ağırlaştırma ve bunun dışındaki birçok (okuma şekillerinde) zikredilen vahyin lafızlarının değişkenliğidir." [2]

Kıraat ilminde otorite sayılan İbnu'l Cezeri (H. 833) bu konuda şöyle der:

القراءات علم بكيفية أداء كلمات القرآن واختلافها بعزو الناقلة

"Kıraat, Kur'an kelimelerinin eda keyfiyetini ve bu kelimelerdeki ihtilafı ravilerine nispet ederek bildiren bir ilimdir." [3]

Bu tanımlardan yola çıkarak Kıraat ilmini şöyle tanıtabiliriz:

a. Kıraat ilmi, Kur'an'daki lafızların nasıl nutkedilmesi gerektiğini inceler. Kıraat ilmi bu yönüyle tecvid ilmini kapsamaktadır.

b. Kıraat ilmi, Kur'an'ın nasıl yazılması gerektiğini inceler. Durak yapmaya veya geçmeye işaret eden alametler, hemzenin yazılışı, med yapılan yerlerin belirlenmesi, kasr, harekeleme ve noktalama gibi hususlar onun konusudur.

c. Kıraat ilmi, Kur'an'daki kelimeleri nutkederken Kıraat âlimlerinin arasındaki ihtilafı ve görüşlerin dayandığı rivayetleri inceler.

Kıraat İlmi Nasıl Oluşmuştur?[4]

Kıraat ilmi Allah Rasûlü dönemine kadar dayanmaktadır. Allah Rasûlü kendisine vahyedilen Kur'an'ı arz veya sema yoluyla, özel veya genel olarak hem kadın hem de erkek sahabelere öğretiyordu. Aşağıdaki rivayetler Allah Rasûlü'nün ashabına Kur'an eğitimi verdiğini göstermektedir:

Harise b. en-Nu'man'ın kızı anlatıyor:

مَا حَفِظْتُ ق، إِلَّا مِنْ فِي رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَخْطُبُ بِهَا كُلَّ جُمُعَةٍ

"Ben Kaf suresini ancak Allah Rasûlü'nün ağzından ezberledim. O her Cuma günü bu sureyle hutbe verirdi." [5]

İbn Mesud anlatıyor:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُنَا الاِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ

"Allah Rasûlü bize Kur'an'dan bir sure öğrettiği gibi her işimizde istihare yapmamızı öğretiyordu." [6]

Enes anlatıyor:

جَاءَ نَاسٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالُوا: أَنِ ابْعَثْ مَعَنَا رِجَالًا يُعَلِّمُونَا الْقُرْآنَ وَالسُّنَّةَ، فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ سَبْعِينَ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ، يُقَالُ لَهُمْ: الْقُرَّاءُ، فِيهِمْ خَالِي حَرَامٌ، يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ، وَيَتَدَارَسُونَ بِاللَّيْلِ يَتَعَلَّمُونَ، وَكَانُوا بِالنَّهَارِ يَجِيئُونَ بِالْمَاءِ فَيَضَعُونَهُ فِي الْمَسْجِدِ، وَيَحْتَطِبُونَ فَيَبِيعُونَهُ، وَيَشْتَرُونَ بِهِ الطَّعَامَ لِأَهْلِ الصُّفَّةِ وَلِلْفُقَرَاءِ

"Bazı insanlar Allah Rasûlü'ne gelip 'Bizimle beraber Kur'an ve sünnet'i öğretecek kişiler gönder.' dediler.

1. *Bahru'l Muhit, 1/26 (Ebu Hayyan el-Endülüsi, Daru'l Fikr)*
2. *El-Burhan 1/318*
3. *Muncidu'l Mukri'in ve Murşidu't Talibin s. 9 (İbnu'l Cezeri, Daru'l Kutub el-İlmiyye)*
4. *El-Kıraat ve Eseruha fi't Tefsir ve'l Ahkam s. 54. (Muhammed b. Ömer b. Salim); Mukaddimat fi Ulum el-Kıraat s. 52 (Dr. Ahmed Halid Şükri, Dr. Ahmed Muhammed el-Kudat, Dr. Muhammed Halid Mansur, Daru Ammar) Menahilu'l İrfan, 1/336.*
5. *Müslim, 873; Ebu Davud, 1100; Nesai, 1411.*
6. *Buhari, 1109; Ebu Davud, 1538; Tirmizi, 480; İbn Mace, 1383.*

Sahabeler Allah Rasûlü'nden Kur'an öğrenmeye gayret etmiştir. Allah Rasûlü Kur'an ayetlerini okurken harfleri nasıl telaffuz ettiğini, kelimeleri nasıl eda ettiğini ve nerelerde durak yaptığını hassasiyetle takip etmişler ve bu gibi hususları Allah Rasûlü'nden telakki etmişlerdir. Hem Allah Rasûlü hayatta iken hem de vefatından sonra insanlara Kur'an öğretmişlerdir.

Allah Rasûlü onlara ensar'dan yetmiş kişi gönderdi. Onlara 'kurra' denilirdi. Aralarında benim dayım Haram da vardı. Onlar Kur'an okur, geceleri ilim öğrenmek için kendi aralarında ders yapardı. Gündüz ise, su taşır mescide koyarlardı. Odun toplayıp satar ve onunla suffa ehline ve fakirlere yiyecek satın alırlardı..." [7]

Sahabeler Allah Rasûlü'nden Kur'an öğrenmeye gayret etmiştir. Allah Rasûlü Kur'an ayetlerini okurken harfleri nasıl telaffuz ettiğini, kelimeleri nasıl eda ettiğini ve nerelerde durak yaptığını hassasiyetle takip etmişler ve bu gibi hususları Allah Rasûlü'nden telakki etmişlerdir. Hem Allah Rasûlü hayatta iken hem de vefatından sonra insanlara Kur'an öğretmişlerdir.

Allah Rasûlü'nün insanlara Kur'an öğretmesi için Medine'ye gönderdiği Musab b. Umeyr, Yemen'e gönderdiği Ebu Musa el-Eş'ari ve Muaz b. Cebel buna örnek olarak zikredilebilir.

Allah Rasûlü'nün vefatından sonra Kur'an hıfzı ve kıraati konusunda uzman olan sahabeler Allah Rasûlü'nden telakki ettiklerine göre tabiin'e Kur'an tefsiri ve kıraati konusunda dersler vermiştir. Sahabenin eğitiminden geçen tabiin, kendilerinden sonra gelen nesle öğrendiklerini ulaştırmışlardır.[8]

Böylece Allah Rasûlü'nden nakledilen tefsir ve kıraatler, sonraki nesillere ulaşmıştır.

Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, kıraat farklılıklarıdır. Bunun hakkında Zurkani şöyle demektedir:

"Sahabenin Allah Rasûlü'nden Kur'an kıraatini alması farklı farklıdır. Onlardan kimisi Kur'an'ı Allah Rasûlü'nden bir vecihle aldı. Kimisi iki vecihle aldı. Kimisi ise daha fazla vecihle aldı. Sonra sahabe kıraatlerde farklı derecelerde iken bulundukları yerlerden ayrılıp, başka beldelerde bulundular. Tabiin sahabeden, etbau't tabiin de tabiinden Kıraat ilmini alırken ortaya çıkan ihtilaf, işte bu sebeptendir. Bu ihtilaf Kıraat ilminde derinleşen, kurallarını ve sınırlarını belirleyen ve geldiği şekliyle yayan meşhur Kıraat imamlarına varıncaya kadar böyle devam etti. Kıraat ilminin gelişmesi ve ihtilafların sebebi böyle olmuştur..." [9]

Kıraat İmamları[10]

Sahabeden ve ondan sonra gelen nesillerden Kıraat ilmi ile iştigal etmiş olan birçok kimse vardır. Hatta bazı âlimler sadece kıraat âlimlerinin biyografilerini inceledikleri Tabakat kitapları yazmışlardır.[11]

Biz bu bölümde sadece meşhur olan on dört kıraat âliminden ve onların meşhur ravilerinden bahsetmeye çalışacağız.

7. *Buhari, 3064; Müslim, 677. Bi'ri Maune kıssasını ele alan hadisin bir bölümü.*
8. *Beşinci ve altıncı bölümde sahabe ve tabiinden Kur'an tefsiri ve kıraati konusunda meşhur olanları incelemeye çalışacağız, inşallah.*
9. *Menahilu'l İrfan 1/337. Bazı tasarruflarla alınmıştır.*
10. *Bkz. el-Mukaddimat fi'l Kıraat s. 83; el-Mevsuatu'l Kur'aniyye el-Mutahassise 342; Fi Ulum el-Kıraat Medhal ve Dirase ve Tahkik s. 74 (Dr. Es-Seyyid Rızık et-Tavil, Mektebetu'l Faysaliyye); Menahilu'l İrfan 1/368; Tefsir Usulü s. 107 (Prof. İsmail Cerrahoğlu)*
11. *Bu âlimlerden bazıları şunlardır:*
    - *İmam Zehebi olarak tanınan Ebu Abdullah Muhammed b. Ahmed ed-Dimeşki (H. 673-748) 'Marifetu'l Kurra el-Kibar ala et-Tabakat ve'l A'sar' isimli bir eser kaleme almıştır.*
    - *İbn'ul Cezeri olarak tanınan Ebu'l Hayr Muhammed b. Muhammed b. Ali eş-Şafii (H. 751-833) bu konuda 'Gayetu'n Nihaye bi Marife el-Kurra' isimli ansiklopedik bir kitap yazmıştır.*

1. İmam Nafi[12]

Ebu Ruveym Nafi b. Abdurrahman b. Ebu Nuaym el-Leysi. Aslen İsfehanlı olan İmam Nafi, Hicri 70 yılında doğmuş ve Hicri 169 yılında vefat etmiştir. Kıraat ilmini Medine'de yetmiş kadar tabiinden almıştır. Kıraat konusunda Medine'nin imamı olarak tanınmıştır.

Kendisinden ilim aldığı hocalarından bazıları şunlardır: Ebu Cafer Yezid b. Ka'ka', Şeybe b. Nesah, Abdurrahman b. Hürmüz, Yezid b. Ruman. Kendisinden Kıraat ilmini öğrendiği bu âlimler ise, bu ilmi Ebu Hureyre, Abdullah b. Abbas ve Abdullah b. Ayyaş gibi sahabilerden almışlardır. Zikrettiğimiz bu sahabiler ise bu ilmi, Zeyd b. Sabit, Ubeyy b. Ka'b ve Ömer b. Hattab'tan, onlar da Allah Rasûlü'nden almışlardır. Bu sened ile İmam Nafi'nin kıraati Allah Rasûlü'ne dayanmaktadır.

İmam Nafi, birçok beldede birçok kişiye Kıraat ilmini öğretmiş ve yetmiş seneden fazla ders vermiştir. Onun kıraatini rivayet eden birçok öğrencisi vardır. Ancak bunlardan en meşhur olanları aşağıdakilerdir:

- Kalun lakabı ile tanınan Ebu Musa İsa b. Mina en-Nahvi (H. 120-220) Kalun (قالون) güzel/iyi anlamına gelmektedir. Bu kelimenin Yunanca bir kelime olan 'kala' kelimesinden geldiği ve Kalun'un da aslen Yunan biri olduğu söylenmektedir. Kıraatinin güzelliğinden dolayı Hocası Nafi' kendisine bu lakabı vermiştir. Kalun, İmam Nafi'den birden fazla kez kıraati okumuş ve öğrendiklerini yazmıştır.[13]

- Verş lakabı ile tanınan Ebu Said Osman b. Said el-Mısri (H. 110-197). Verş kelimesi İmam Sağani'nin belirttiğine göre sütten yapılan beyaz renge sahip bir yiyecektir.[14] Verş çok beyaz bir tene sahip olduğu için kendisine böyle bir lakap verilmiştir. İmam Nafi'nin yanında baştan sona dört defa Kur'an'ı hatmederek Kıraat ilmini öğrenmiştir. Daha sonra Medine'den Mısır'a gitmiş ve orada kıraat hocalığı yapmıştır.[15]

Said b. Mansur anlatıyor:

"İmam Şafii'nin şöyle dediğini duydum: 'Medine ehlinin kıraati sünnettir.' Kendisine 'Nafi'nin kıraati mi?' diye sorulduğunda 'Evet.' dedi."

2. İmam İbni Kesir[16]

Ebu Muhammed Ebu Ma'bed Abdullah b. Kesir ed-Dari.[17] Hicri 45 senesinde doğmuş, Hicri 120 senesinde Mekke'de vefat etmiştir. Kıraat konusunda Mekke'nin imamı olarak kabul edilmiştir. Arap dilinde fesahati, güzel kıraati ve vakarı ile tanınmıştır. Aynı zamanda Allah Rasûlü'nün hadislerini rivayet eden sika bir ravidir. Rivayet ettiği hadislerden bazıları Buhari ve Müslim'in Sahih kitaplarında mevcuttur.

Allah Rasûlü'nün sahabesinden Abdullah b. Zubeyr, Enes b. Malik, Ebu Eyyub el-Ensari ile karşılaşmış ve onlardan kıraat öğrenmiştir.

Kendisinde Kıraat ilmini alan ve rivayet eden birçok talebesi vardır. Ancak onun kıraatini rivayet eden iki meşhur âlim vardır:

- El-Bezzi lakabıyla tanınan Ahmed b. Muhammed b. Abdullah b. Kasım b. Ebu Bezze (H. 170-250) Dedesi Ebu Bezze'ye nispet edilerek kendisine el-Bezzi denmiştir. El-Bezzi Mescid-i Haram'da imamlık ve müezzinlik yapmıştır. İbn Kesir'den direkt olarak değil, İkrime b. Süleyman, Abdullah b. Ziyad gibi İbn Kesir'in talebeleri vasıtasıyla bu kıraati öğrenmiştir. Daha sonra bu kıraatin en meşhur ravilerinden olmuştur.[18]

- Kunbul lakabıyla tanınan Muhammed b. Abdurrahman b. Halid el-Mahzumi (H. 195-291) Kunbul (قنبول) şiddetli ve sert adam anlamına gelir.[19] Kendisi sert bir yapıya sahip olduğu için böyle lakaplanmıştır. Kunbul Kıraat ilmini İbn Kesir'in direkt kendisinden değil onun öğrencileri vasıtasıyla almıştır. Hatta El-Bezzi'den ders aldığı rivayet edilir. İbn Kesir'in kıraatini rivayet eden en meşhur ravilerdendir.[20]

---

12. *Gayetu'n Nihaye fi Ma'rife el-Kurra 2/330 (İbn el-Cezeri, Mektebetu İbn Teymiyye)*
13. *Bkz. A.g.e 1/615.*
14. *Tacu'l Arus 17/449, (ورش) maddesi (Ez-Zebidi, Daru'l Hidaye baskısı)*
15. *Bkz. Gayetu'n Nihaye, 1/502.*
16. *Bkz. A.g.e 1/443.*
17. *Burada zikrettiğimiz Kıraat âlimi olan İbn Kesir, 'İbn Kesir Tefsiri' diye maruf 'Tefsir el-Kur'an el-Azim' kitabının yazarı değildir. Tefsir kitabının yazarının tam ismi Ebu'l Fida İsmail b. Ömer b. Kesir el-Kuraşi el-Basri summe ed-Dimeşki olup H. 774 yılında vefat etmiştir.*
18. *Bkz. A.g.e 1/119.*
19. *Tacu'l Arus 30/287*
20. *Bkz. A.g.e 2/165.*

3. İmam Ebu Amr[21]

Ebu Amr Zebban b. el-Ala b. Ammar el-Basri. Hicri 68 senesinde Mekke'de doğmuş, Hicri 154 senesinde Kufe'de vefat etmiştir. Enes *radıyallahu anh* ile karşılaşmış ve ondan hadis rivayet etmiştir. Sadece Kıraat ilmi konusunda değil aynı zamanda hadis, Arap edebiyatı ve tarihi konusunda da bilgi sahibi olan bir âlimdir. Kıraat âlimleri arasında en fazla hocası ve talebesi olan âlim Ebu Amr'dır. Çünkü Ebu Amr babasıyla beraber Haccac'ın zülmünden kaçmış ve bu esnada sığındığı Mekke, Medine, Kufe ve Basra'da birçok âlimden kıraat dersi almıştır. Ebu Cafer, Asım, Mucahid, Ata, Said b. Cubeyr, Yahya b. Ya'mer, Ebu'l Aliye başlıca hocalarındandır.

Kendisinden Kıraat ilmini alan birçok kişi olmakla beraber onun kıraatini rivayet eden iki talebesi vardır:

- Ed-Duri ismiyle meşhur, Ebu Amr Hafs b. Ömer el-Ezdi ed-Duri ed-Darir (H. 150-246) Dur Bağdat'ın güneydoğusunda bir yerdir. Oraya nispetle kendisine ed-Duri denmiştir. Ed-Duri kıraatleri öğrenmek için yolculuklar yapmış ve kıraatlerin birçoğuna vakıf olmuştur.[22]

- Es-Susi ismiyle tanınan Ebu Şuayb Salih b. Ziyad b. Abdullah es-Susi (H. 183-261). Sus, Ehvaz civarında bir yerdir. Oraya nispetle kendisine es-Susi denilmiştir.[23]

Ed-Duri ve Es-Susi bu kıraati direkt Ebu Amr'dan değil, Ebu Amr'ın önde gelen talebelerinden Ebu Muhammed Yahya b. El-Mubarek el-Adevi el-Yezidi (H. 202) vasıtasıyla öğrenmişlerdir. Bu âlimin el-Yezidi diye isimlendirilmesinin sebebi Abbasi sultanlarından el-Mehdi'nin dayısı Yezid b. Mansur'un oğluna ders vermesinden dolayıdır.

4. İmam İbni Amir[24]

Ebu İmran Abdullah b. Amir b. Yezid b. Temim b. Rebia el-Yahsubi. Hicri 21 veya 28 senesinde doğmuş, H. 118 senesinde ise vefat etmiştir. Tabiinin meşhurlarındandır. O dönemde hilafetin merkezi olan Şam bölgesinin kıraat imamıdır. Emevi camisinde senelerce imamlık yapmış ve Ömer b. Abdulaziz halife olmasına rağmen ona tâbi olmuştur. Kıraat konusunda dersler vermiş ve Dimeşk'in kadılık görevini üstlenmiştir. Muaviye b. Ebi Süfyan, Vasile b. El-Eska', Numan b. Beşir, Ebu'd Derda gibi sahabelerden kıraat öğrenmiştir. Osman'ın *radıyallahu anh* ya bizzat kendisinden ya da arkadaşı Muğire b. Ebi Şihab'tan da ders aldığı nakledilmiştir.

Kıraatini rivayet eden iki meşhur ravi vardır:

- Hişam ismiyle maruf Hişam b. Ammar b. Nasir b. Meysere es-Sulemi (H. 153-246) Dimaşk'in hatibi, müftüsü ve muhaddisidir. Dimeşk'te kıraat ile alakalı dersler vermiştir. İnsanlar ondan kıraat ve hadis dersi almak için başka yerlerden Dimeşk'e gelmişlerdir. Buhari, Ebu Davud, Nesai ve İbni Mace onun rivayet ettiği bazı hadisleri kitaplarına almıştır. Hişam, İbni Amir kıraatini direkt kendisinden değil, Eyyub b. Temim et-Temimi, Arrak b. el-Mirri, Yahya b. El-Haris ez-Zumari, İbni Amir yoluyla almıştır.[25]

- İbni Zekvan şeklinde meşhur olan Abdullah b. Ahmed b. Bişr b. Zekvan el-Kuraşi el-Fihri (H. 173-

Hişam ismiyle maruf Hişam b. Ammar b. Nasir b. Meysere es-Sulemi (H. 153-246) Dimaşk'in hatibi, müftüsü ve muhaddisidir. Dimeşk'te kıraat ile alakalı dersler vermiştir.
İnsanlar ondan kıraat ve hadis dersi almak için başka yerlerden Dimeşk'e gelmişlerdir. Buhari, Ebu Davud, Nesai ve İbni Mace onun rivayet ettiği bazı hadisleri kitaplarına almıştır.

21. *Bkz. A.g.e 1/288.*
22. *Bkz. A.g.e 1/255.*
23. *Bkz. A.g.e 1/332.*
24. *Bkz. A.g.e1/423.*
25. *Bkz. A.g.e 1/102.*

242). Dımeşk'te ders veren meşhur kıraat imamlarındandır. Aynı zamanda Dımeşk camisinde imamlık yapmıştır. İbni Amir kıraatini Eyyub b. Temim et-Temimi vasıtasıyla öğrenmiş ve bu kıraatın en meşhur ravisi olmuştur.[26]

5. İmam Asım[27]

Ebu Bekr Asım b. Ebu'n Necud el-Kufi. Hicri 127 yılında vefat etmiştir. Tarih kitaplarında imam Asım'ın doğum tarihi ile alakalı bir bilgi yoktur. Tabiinden olup, salih ve sika bir kimsedir. Ali, İbni Mesud, Ubeyy b. Ka'b, Zeyd b. Sabit ve Osman'ın *radıyallahu anh* ashabından Ebu Abdurrahman es-Sulemi gibi meşhur kıraat âlimlerinden ders almıştır. Hocası Ebu Abdurrahman es-Sülemi'nin vefatından sonra onun yerine geçmiş ve Kufe'de kıraat dersleri vermiştir.

İmam Ahmed'in oğlu Abdullah anlatıyor:

"Babama Asım hakkında sordum. Dedi ki: 'Salih, sika ve hayırlı bir adamdır.' Ona kıraatler içinde kendisine en güzel gelenin hangisi olduğunu sordum, 'Medine ehlinin kıraati' şeklinde cevap verdi. 'Eğer bu kıraat olmasaydı?' diye sordum, 'Asım'ın kıraati' diye cevap verdi."

İmam Asım'ın kıraatini vasıtasız olarak kendisinden nakleden iki meşhur ravi vardır:

- Şu'be ismiyle tanınan Ebu Bekr Şu'be b. Ayyaş b. Salim el-Kufi (H. 95-193). Kur'an'ı üç defa İmam Asım'a arz etmiş ve ondan kıraat öğrenmiştir. Şu'be Ehli Sünneti temsil eden ve bu yolda mücadele vermiş olan bir âlimdir. Kendi döneminde çıkan *'Kur'an mahluktur.'* fitnesinde bir sünnet imamının takınması gereken tavrı almış ve demiştir ki:

"Her kim Kur'an'ın mahluk olduğunu söylerse, o bizim yanımızda kâfirdir, zındıktır, Allah düşmanıdır. Onunla beraber oturmayız ve onunla konuşmayız." [28]

- Hafs olarak tanıdığımız Ebu Ömer Hafs b. Süleyman b. El-Muğire b. Ebi Davud el-Esedi el-Kufi (H. 90-180). Hafs, İmam Asım'ın evlatlığıdır. Şu anda bizim elimizde yaygın olan Mushaflar imam Asım'ın kıraati olup Hafs kanalı ile nakledilenlere göredir. Birçok cerh ve tadil âlimi Hafs'ın hıfzının Şu'be'den daha iyi olduğunu söylemiştir.[29]

6. İmam Hamza[30]

Ebu Ammare Hamza b. Habib ez-Zeyyat el-Kufi. Hicri 80 yılında Kufe'de doğmuş, H. 156 yılında ise vefat etmiştir. Zeytinyağı ticareti yaptığından dolayı kendisine *'ez-Zeyyat'* denmiştir. Bazı sahabeleri görmüş olması ihtimallidir. Sadece Kıraat ilminde değil, Arap lügati, hadis ilminin konularında da bilgi sahibidir. Yaşadığı dönemde zühdü ve ahlakıyla tanınmıştır. Kendisinden Kıraat ilmi öğrendiği birçok hocası vardır. İmam Asım ve el-A'meş'ten sonra Kufe'nin kıraat imamı olmuştur. Onun kıraatini rivayet eden iki meşhur ravi bulunmaktadır:

- Halef ismiyle tanınan Ebu Muhammed Halef b. Hişam b. Sa'leb el-Bağdadi el-Bezzar (H. 150-229). On yaşında iken Kur'an'ı ezberlemiş, on üç yaşında ise ilim talep etmeye başlamıştır. Hamza kıraatini Suleym b. İsa, Abdurrahman b. Ebu Hammad vasıtasıyla öğrenmiştir.[31]
- Hallad ismiyle tanınan Ebu İsa Hallad b. Halid eş-Şeybani (H. ...-220) Kıraati direkt Hamza'dan değil, Suleym b. İsa vasıtasıyla almıştır.[32]

7. İmam Kisai[33]

Ebu'l Hasen Ali b. Hamza b. Abdullah el-Kisai en-Nahvi. Hicri 120 senesinde Kufe'nin bir köyünde doğmuş ve H. 189 senesinde Rey bölgesinde vefat etmiştir. Birçok âlimden kıraat dersi almıştır. Kendisinden arz yoluyla Kıraat ilmini aldığı Hamza ez-Zeyyat'tan sonra Kufe'de kıraat imamı olarak kabul edilmiştir. Sadece Kıraat ilminde değil nahiv ilmi konusunda da Kufelilerin imamıdır. Arap lügati konusunda önemli bir yere sahip olan el-Halil b. Ahmed el-Ferahidi (H. 100-170) kendisinden nahvi öğrendiği hocalarındandır. İmam Ahmed, Yahya b. Main, Ebu Ubeyd gibi âlimler kendisinden hadis rivayet etmiştir.

---

26. *Bkz. A.g.e 1/404.*
27. *Bkz. A.g.e 1/347.*
28. *Bkz. A.g.e 1/325*
29. *Bkz. A.g.e 1/254.*
30. *Bkz. A.g.e 1/261.*
31. *Bkz. A.g.e 1/272.*
32. *Bkz. A.g.e 1/274.*
33. *Bkz. A.g.e 1/535.*

Ebu Cafer Yezid b. el-Ka'ka' el-Mahzumi el-Medeni. H. 130 senesinde vefat etmiştir. Küçük yaşta iken Allah Rasûlü'nün eşi Ummu Seleme'ye getirilmiş ve Ummu Seleme onun başını okşayıp, hayır dualarda bulunmuştur. Tabiinden olup Kıraat ilminde büyük yeri vardır. İbni Abbas, Ebu Hureyre ve Ubeyy b. Ka'b'tan ders almıştır. Kendisi aynı zamanda kıraat âlimlerinden Nafi'nin hocasıdır.

Kendisinden vasıtasız olarak kıraat nakleden iki meşhur ravi vardır:

- Ebu'l Haris olarak tanınan el-Leys b. Halid el-Bağdadi (H. ...-242). Kisai'nin önde gelen talebelerinden sika bir ravidir.[34]

- Ed-Duri ismiyle meşhur olan Ebu Amr Hafs b. Ömer el-Ezdi ed-Duri ed-Darir (H. ...-246) Bu âlim aynı zamanda İbni Amr'ın kıraatini nakleden ravidir. Yukarıda İbni Amr ile alakalı zikrettiğimiz bölüme müracaat edebilirsiniz.

8. İmam Ebu Cafer[35]

Ebu Cafer Yezid b. el-Ka'ka' el-Mahzumi el-Medeni. H. 130 senesinde vefat etmiştir. Küçük yaşta iken Allah Rasûlü'nün eşi Ummu Seleme'ye getirilmiş ve Ummu Seleme onun başını okşayıp, hayır dualarda bulunmuştur. Tabiinden olup Kıraat ilminde büyük yeri vardır. İbni Abbas, Ebu Hureyre ve Ubeyy b. Ka'b'tan ders almıştır. Kendisi aynı zamanda kıraat âlimlerinden Nafi'nin hocasıdır. Sika bir ravi olup az da olsa rivayet ettiği hadisler vardır. Medine'de insanlara fetva verir ve kıraat konusunda insanların imamı sayılırdı.

Ebu Cafer'in kıraatini kendisinden vasıtasız olarak aktaran iki meşhur ravisi vardır:

- İbni Verdan olarak tanınan Ebu'l Haris İsa b. Verdan el-Medeni (H. ...-160). İbni Verdan aynı zamanda Nafi'den de ders almış sika bir ravidir. Nafi'nin ravisi Kalun İbni Verdan'a talebelik yapmıştır.[36]

- İbni Cemmaz olarak tanınan Ebu'r Rebi' Suleyman b. Müslim b. Cemmaz ez-Zühri (H. ...-170). İbni Cemmaz da aynı şekilde İmam Nafi'den kıraat konusunda dersler almış hem İmam Nafi'nin hem de İmam Ebu Cafer'in kıraatine göre dersler vermiştir.[37]

9. İmam Yakub[38]

Ebu Yusuf Yakub b. İshak b. Zeyd el-Hadrami el-Basri. Hicri 117 senesinde doğmuş ve Hicri 205 senesinde vefat etmiştir. Yakub, babası dedesi ve dedesinin babası gibi seksen sekiz yaşında vefat etmiştir. Bu onun biyografisini inceleyen âlimlerin dikkat çektiği ilginç bir tevafuktur. Yakub; İbni Muhaysin, Hamza ve Kisai gibi kıraat âlimlerinden ve Mücahid'den ders almıştır. Kıraat konusunda bilgi sahibi olduğu gibi, nahv, lügat ve şiir konusunda da ilim sahibi bir âlimdir.

Kıraatini nakleden iki meşhur ravi vardır:

- Ravh ismiyle tanınan Ebu'l Hasen Ravh b. Abdulmumin b. Abde El-Huzeli en-Nahvi (H. ...-234). Sika bir imam olup İmam Buhari'nin kendisinden hadis rivayet ettiği bir ravidir.[39]

- Ruveys ismiyle tanınan Ebu Abdullah Muhammed b. el-Mutevekkil el-Lu'lui el-Basri (H. ...- 238).[40]

34. *Bkz. A.g.e 2/34.*
35. *Bkz. A.g.e 2/382.*
36. *Bkz. A.g.e 1/616.*
37. *Bkz. A.g.e 1/315.*
38. *Bkz. A.g.e 2/386.*
39. *Bkz. A.g.e 1/285.*
40. *Bkz. A.g.e 2/234.*

10. İmam Halef

Ebu Muhammed Halef b. Sa'leb b. Halef el-Bağdadi. H. 150 yılında doğmuş, H. 229 yılında ise Bağdat'ta vefat etmiştir. Henüz küçük yaşlarında güçlü zekasıyla tanınmıştır. On yaşında iken Kur'an'ı ezberlemiştir. On üç yaşında iken ilim talebine başlamıştır. Birçok kıraat âliminden ders almıştır. Yukarıda zikrettiğimiz Hamza ez-Zeyyat'ın kıraatini rivayet eden meşhur ravilerdendir.

Kıraatini nakleden iki meşhur ravi vardır:

- Ebu Yakub İshak b. İbrahim b. Osman b. Abdullah el-Mervezi (H. ...-286). Halef'in katipliğini yapan ve ondan kıraatini ve görüşlerini rivayet eden sika bir ravidir.[41]
- Ebu'l Hasen İdris b. Abdulkerim el-Haddad el-Bağdadi (H. 199-292).[42]

11. İmam Hasan el-Basri[43]

Ebu Said el-Hasen b. Ebu'l Hasen el-Basri. Hicri 21. Yılda Ömer'in *radıyallahu anh* hilafeti döneminde doğmuştur. Hicri 110 yılında ise vefat etmiştir. Ali, Semure b. Cundub ve Ummu Seleme *radıyallahu anh* ile karşılaşmıştır. Yaşadığı asrın en hayırlılarındandır. Basra'nın imamıdır. Hakkı açıklamada hiç kimsenin kınamasından ve vereceği zarardan korkmaz, emirlerin yanına girdiğinde onlara bazı şeyleri emreder ve bazı şeylerden nehyederdi. Hikmetli sözleri ve öğütleri ile meşhur olmuştur.

Onun kıraatini rivayet eden iki meşhur ravi vardır:

- Ebu Nuaym Şuca' b. Ebu Nasr el-Belhi el-Bağdadi (H. 120-190). Hasan el-Basri'nin önde gelen arkadaşlarından sika ve salih bir zattır. İmam Ahmed'e kendisi hakkında sorulduğunda *'Hayret doğrusu! Onun gibisi neredendir bugün?'* demiştir.[44]
- Ebu Amr'ın kıraatini rivayet eden ed-Duri aynı zamanda Hasan el-Basri'nin de kıraatini nakletmiştir.

41. Bkz. A.g.e 1/155.
42. Bkz. A.g.e 1/154.
43. Bkz. A.g.e 1/235.
44. Bkz. A.g.e 1/324.

12. İmam İbni Muhaysin[45]

Ebu Abdullah Muhammed b. Abdurrahman b. Muhaysin el-Mekki. Hicri 123 yılında vefat etmiştir. Arap lügati konusunda zamanının en bilgili imamlarındandır. İbni Kesir ile aynı dönemde Mekke'de kıraat dersleri vermiştir.

Onun kıraatini nakleden meşhur iki ravi vardır:

- İbni Kesir'in kıraatini rivayet eden el-Bezzi aynı zamanda İbni Muhaysin'in kıratini de rivayet etmiştir.
- İbni Şenebuz olarak tanınan Ebu'l Hasen Muhammed b. Eyyub el-Bağdadi (H. ...-328) Irak'ın kıraat dersi veren, ilim talebi için birçok beldeye giden sika bir ravidir. Kunbul kendisinden ders almıştır.[46]

13. İmam Yahya el-Yezidi

Ebu Muhammed Yahya b. El-Mubarek el-Yezidi el-Adevi el-Basri. Hicri 138 senesinde doğmuş, 202 senesinde ise vefat etmiştir. Yukarıda zikrettiğimiz Kıraat âlimlerinden Ebu Amr'ın önde gelen talebelerindendir. Ebu Amr'ın vefatından sonra onun yerine geçerek kıraat dersleri vermiştir. Arap lügati ve edebiyatı konusunda da ilim sahibi bir âlimdir.

Onu kıraatini nakleden iki meşhur ravi vardır:

- Ebu Eyyub Suleyman b. Eyyub b. El-Hakem el-Hayyat el-Bağdadi (H. ...- 235)[47]
- Ebu Cafer Ahmed b. Ferah el-Bağdadi (H. ...-303)[48]

14. İmam el-A'meş[49]

Ebu Muhammed Suleyman b. Mihran el-Kufi. Hicri 60 senesinde doğmuş 148 senesinde ise vefat etmiştir. Kıraat ilmini İbrahim en-Nehai, Asım, Mucahid, Ebu'l Aliye, Hamza ez-Zeyyat gibi âlimlerden almıştır. Kendisi aynı zamanda hadis ilminde de imamdır. Bu konuda Said b. Cubeyr gibi birçok âlimden hadis öğrenmiş ve Ebu Hanife, Süfyan es-Sevri, Süfyan b. Uyeyne ve Abdullah b. Mubarek gibi birçok âlime hadis hocalığı yapmıştır.

45. Bkz. A.g.e 2/167.
46. Bkz. A.g.e 2/52.
47. Bkz. A.g.e 1/312.
48. Bkz. A.g.e 1/95.
49. Bkz. A.g.e 1/315.

Kıraatini nakleden iki meşhur ravi vardır:

- Muttavvi'i olarak tanınan Ebu'l Abbas el-Hasen b. Said el-Basri (...-371).[50]

- Eş-Şenebuzi olarak tanınan Ebu'l Ferec Muhammed b. Ahmed b. İbrahim el-Bağdadi (H. 300-388).[51]

Günümüzde Kıraatler

Yukarıda zikrettiğimiz kıraatlerden üç tanesi günümüzde yaygındır. Bu üç kıraat şunlardır:

a. Ebu Amr Kıraati: Bugün en az kullanılan kıraattir. Bu kıraat Sudan'ın bir kısmında tutunmuş bulunmaktadır.

b. Nafi Kıraati: Verş rivayetiyle olan Nafi kıraati, günümüzde Mısır hariç, Kuzey Afrika'da tutunmuş bulunmaktadır. Mısırlılar Verş'in rivayetini kabul etmekle beraber, daha kolay ve pratik olduğu için Hafs'ın rivayetini kullanmaktadırlar. Kuzey Afrika'da Verş'in rivayetiyle Nafi Kıraati üzerine basılmış Mushaflar bulunmaktadır.

c. Asım Kıraati: Bugün İslam âleminin büyük çoğunluğu Kur'an'ı Hafs'ın rivayetiyle Asım kıraatine göre okur ve Mushafları buna göre bastırırlar.[52]

Hatırlatma!

Kur'an ilimleriyle ilgilenen kardeşlerimize, bu ilmin öncüsü olan Selef-i Salihin'den bir demet sunarak yazımızı sonlandırmak istiyoruz.

Hasan El-Basri şöyle der:

"Kur'an okuyucular üç gruptur. Bir grup, Kur'an'ı ticaret metaı edinmiştir. Bir grup, Kur'an'ı okuma kurallarına riayet etmiş, ancak yaşama kurallarına riayet etmemiş, onunla insanlara büyüklük taslamış, valilerden para toplamıştır. Allah sayılarını azaltsın. Fakat Kur'an okuyucuların birçoğu böyledir. Üçüncü grup ise, Kur'an ilacını alıp kalplerinin hastalığına kullanmışlardır. Bunlar abalarına bürünüp seccadeleri üzerine dikilen, okurken kalplerini korku saran kimselerdir. Bunlar var ya! Düşmanlara karşı zafer bunlarla kazanılır, yağmur bunların hatırına yağar. Vallahi bu tür Kur'an hafızları kibrit'i ahmerden (altın) daha azdır."[53]

Abdullah b. Muhammed b. İsmail anlatıyor:

"Kays kabilesinden Ebu Abdullah anlattı: Bir gece el-Hasen'in yanında kaldım. Gecenin bir vaktinde namaza kalktı. Namazında sabaha kadar şu ayeti tekrar etti durdu:

وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا

'Eğer Allah'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız.' [54]

Sabah olunca 'Ey Ebu Said! Sabaha kadar bu ayetin ötesine gitmedin?' dedik. O 'Bu ayette büyük ibret var. Gözümü nereye kaldırsam, nereye çevirsem mutlaka bir nimet gördüm. Görmediklerimiz ise daha çok.' dedi." [55]

Yahya b. Main der ki:

"Muhammed b. Fudayl'ı şöyle derken işittim: 'Allah'ın Kufelilerden belaları Hamza dışında biri sebebiyle defettiğini sanmıyorum. İnsanlar mescidden dağılana kadar Kur'an okur, sonra kalkıp dört rekât namaz kılar, sonra yine öğle ile ikindi arasında namaz kılar, sonra akşamla yatsı arasında yine namaz kılardı. Bazı komşuları onun gece boyu uyumayıp namaz kıldığını, Kur'an okuma sesini işittiklerini anlattılar.'" [56]

Nafi' anlatıyor:

"Ebu Cafer vefat edip yıkanınca insanlar boğazıyla göğsü arasında Kur'an sayfası gibi bir şey gördüler. Oradakilerin hiçbiri bunun Kur'an nuru olduğunda şüphe etmedi." [57]

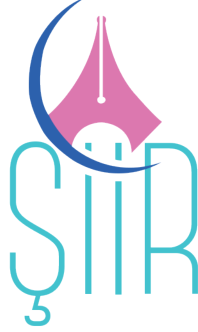
• • •

Kıraat ilmiyle alakalı yaptığımız bu girişten sonra Zemzemi'nin kıraatler hakkında söylediklerini ele almaya çalışacağız. Gelecek sayıda buluşmak duası ile...

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

---

50. *Bkz. A.g.e 1/213.*
51. *Bkz. A.g.e 2/50.*
52. *Tefsir Usulü, s. 112 (Prof. İsmail Cerrahoğlu) Basit değişikliklerle iktibas edilmiştir.*
53. *Gece Yolcuları s. 310. (Seyyid b. Hüseyin el-Affani, Polen yay.)*
54. *14/İbrahim, 34*
55. *A.g.e*
56. *A.g.e s. 317.*
57. *A.g.e*

Cehalet Mazeret Değildir Asla!

Yaratan, yaratmadan söz almıştı evvelden,
Tek Rabbe kulluk için, bütün yedi düvelden,
Yüz çevirdi her biri, **Misak**'taki hüccetten,
Terk ettiler bu akdi, miras kaldı bu servet,
Nasıl olsun cehalet, toplum için mazeret.

Muntazam bir sanatla, yaratırken **El-Fatır**,
Tevhidi yüklemiştir, asla bulunmaz kusur,
Fetret ehline bile, tanımamış hiç özür,
Kurtaramaz bu kavmi ne atalar, ne gaflet,
Nasıl olsun cehalet, bu halk için mazeret.

Tefekkür **Fıtrat**'tandır, tıpkı örtünmek gibi,
Hakkı bilmek yaşamak, bu da **Fıtrat** gereği,
İnsan düşünsün diye, Allah birçok örneği,
Rahmet etmiş bildirmiş, insan bilmez ki kıymet,
Nasıl olsun cehalet, şirk koşana mazeret.

Allah, **Akıl** bahşetmiş, gaye İslam'ı bulmak,
Her şey tevhide delil, kainata dön bir bak,
Aciz, kendi nefsine, kabul etmezken ortak,
Celil olan Allah'a, sunmak ne münasebet,
Nasıl olsun cehalet, akletmeze mazeret.

Kus Saide, Abese, Zeyd ve Selman Farisi,
Akıl ile İslam'ı bulanların portresi,
Peygamberin vaadiyle, cennetlik her birisi,
Babaları ateşte, ulaşmazken risalet,
Nasıl olsun cehalet, ulaşana mazeret.

Tevhid için göndermiş Allah tüm **Rasûl**'leri,
La ilahe illallah demektir asılları,
Cehaleti defetmek ortaktır usülleri,
Bunca hakikat varken, apaydınlık, açık, net,
Nasıl olsun cehalet, sırt dönene mazeret.

Risalet tamamlandı, uyan, cin ve ins uyan,
Tüm semavi **Kitap**'lar, tevhid için bir beyan,
Allah tek bir ilahtır! Yok mu beni hiç duyan,
Diyen bütün Rasûller, çekti türlü eziyet,
Nasıl olsun cehalet, ehl-i keyfe mazeret.

Hayat ilmi denince, ehl-i mahir oldular,
Sanat, oyun, eğlence, ihtirasla doldular,
Hakka kulak tıkayıp, Rabbe şerik buldular,
Nasıl talep edilir, hainlere mağfiret,
Nasıl olsun cehalet, zalimlere mazeret.

Rahman'ın birliğine şahit olan belam'lar,
Cehalet ninnisiyle toplumu uyuttular,
Halkı kurtarmak için hakkı sulandırdılar,
Müstehak'tır bunlara öfke, gazap ve lanet,
Nasıl olsun cehalet, saptırana mazeret.

Şirke açılan kapı cehalettir, der Allah,
Derhal onu defedin, emreder Rasûlullah,
Ne pişmanlık kurtarır, ne geç kalmış bir eyvah,
Trajik bir tablonun son sahnesi ahiret,
Nasıl olsun cehalet, son nefeste mazeret.[1]

---

1. *Allah subhanehu ve teâlâ insanlar sadece Allah'a ibadet edip, O'na şirk koşmasınlar diye, insanlara birbirinden ayrı beş tane delili hüccet kılmıştır: Misak, Fıtrat, Akıl, Rasûl, Kitap.*

Fibromiyalji Sendromu

Dr. Seyfullah İslam
seyfullahislam@tevhiddergisi.net

Fibromiyalji hastalığında asıl sebep olan fibrozitlerin (ağrılı kas düğümleri) çözülmesine yönelik bir yol izlenmeli. Fibromiyaljisi olan kişinin bağışıklık sistemi kuvvetlendirilip daha sonra fibrozitleri çözülerek bir tedavi belirlenebilir.

Allah'a hamd, Rasûlüne salât ve selam olsun.

Fibromiyalji sendromu; adına kas romatizması da denilen iskelet ve kas sisteminde, uzun süreli vücutta yaygın ağrı ve hassasiyete yol açan bir hastalıktır.

Fibromiyalji sınıflandırılırken birkaç husus göz önünde bulundurulur. Sadece kaslarda ağrının olduğu ve kas ağrısı ile beraber psikolojik problemlerin veya kas ağrısı ile beraber başka rahatsızlıkların eşlik ettiği fibromiyalji şeklinde ele alınmaktadır.

Fibromiyaljide iskelet ve kas sistemine ait belirtiler: Kaslarda ağrı, eklemlerde tutukluk, yumuşak dokularda şişlik hissi olarak sıralanabilir.

İskelet ve kas sistemi dışı belirtiler: Yorgunluk, sabah tutukluğu, uyku bozukluğu, uyuşukluklar, iskelet ve kas sistemi dışındaki belirtileri oluşturmaktadır.

Eşlik eden belirtiler: Duygusal değişkenlik, baş ağrısı, adet dönemi ağrıları, ishal ve kabızlık, kuru göz belirtileri, raynaud fenomeni (el ve ayaklarda soğukta oluşan renk değişikliği)

Genelde tedaviye ilk etapta basit ağrı kesici ve kas gevşeticilerle başlanır, ciddi anlamda bir düzelme olmadığından çoğunlukla da ağır ağrı kesiciler ve psikiyatrik ilaçlarla tedavi sürdürülür.

Fibromiyalji ile benzer bir tablo oluşturan durumlar:

Bel ve boyun ağrıları

Depresyon

Ağır kronik hastalıklar

Kronik yorgunluk sendromu

Hipotiroidi (düşük tiroit)

Uyku bozuklukları

• • •

Fibromiyaljide Tedavi

Her hastanın ayrı ayrı ele alınması ve tedavi programının hastaya özel düzenlenmesi gerekir. Hastaların gelişigüzel ilaç kullanmamaya dikkat etmeleri gerekir. Özellikle psikiyatrik ve ağır ağrı kesici ilaçlardan fayda görebileceğini düşünen kişiler bu ilaçları kullanıyor ve bu daha sonra bağımlılık yapabiliyor. Ancak eşlik eden bir psikolojik bozukluk varsa mutlaka psikolojik destek almaları, hemen psikiyatrik ilaç almamaları gerekiyor. Ağrı kesicilerin kontrolsüz kullanımında da böbrek, mide ve tansiyon problemleri gibi yan etkiler ortaya çıkabilmektedir.

Fibromiyalji hastalığının tedavisinde en önemli prensip hasta hekim işbirliğidir. Öncelikle kişiye hastalığın sebepleri ve hastalığı hakkında gerekli bilgilendirmeyi, hastalıktan korunma yollarını öğretmek çok önemlidir. Tedavi, değişik bulguların olması nedeniyle hastaya özel düzenlenir.

Fibromiyalji hastalığında asıl sebep olan fibrozitlerin (ağrılı kas düğümleri) çözülmesine yönelik bir yol izlenmeli. Fibromiyaljisi olan kişinin bağışıklık sistemi kuvvetlendirilip daha sonra fibrozitleri çözülerek bir tedavi belirlenebilir.

Muayene ile tespit edilen kas düğümcüklerine, PRP uygulaması (hastadan alınan kanın işleme tabî tutularak ayrıştırılmış beyaz kan hücresinin ilgili bölgeye uygulanması), hastadan alınan kanı ozonlaştırarak uygulanması, kuru iğneleme ve hacamat uygulamalarından biri veya birkaçı ile doku içindeki sertleşmeler yok olabilmektedir.

Fibrozitin kaybolmasıyla ağrı ve kas spazmını oluşturan faktörlerin de salınımı durmaktadır. Kas spazmının yok olmasıyla, vücutta kas spazmına bağlı olarak oluşan belirtiler de yok olmaktadır. Uygulanan manuel terapi yöntemleriyle de kas uzunluğu arttırılmakta ve sonrasında hastaya özgü verilen egzersizler fayda sağlamaktadır.

Fibromiyaljiden Korunmak İçin Şunlara Dikkat Edilmeli

Fibromiyalji her ne kadar hayatı tehdit eden bir hastalık olmasa da hayat kalitesini son derece etkilediği için titizlikle takip edilmelidir. Tedavisi uzun sürebilen fibromiyalji bulgularında düzelme olana dek hekim kontrolü şarttır. Fibromiyaljiden korunmak için şunlara dikkat etmek gerekir:

- Özellikle kas hassasiyeti olanların düzenli olarak egzersiz yapmaları çok önemlidir. Gevşeme, germe egzersizleri, masaj, yürüyüş, yüzme ve bisiklete binme gibi aktiviteler faydalıdır.
- Fibromiyalji tedavisi için kullanılan ilaçlar; ağrıyı azaltmak, uykuyu düzenlemek ve depresyonu tedavi etmeye yönelik verilir. Psikiyatrik ilaçlar, ağrı kesiciler, uyku düzenleyiciler ve kas gevşetici ilaçlardan etkin ve uzun süreli tedavi beklenmemelidir.
- Genel olarak özellikle ağır fibromiyaljisi olanlar çay, kahve, kola gibi asitli ve şekerli maddelerden uzak durmalılar.
- Fizik tedavi uygulamalarından sıcak uygulama, derin ısıtıcılar ve elektriksel tetikleme, masaj ve kaplıca kürleri tavsiye edilir.
- Sıcak ve kuru hava fibromiyaljisi olanlara rahatlama sağlar ve geçici de olsa iyi gelir.
- Hafif ve terlemeyi önleyen iç çamaşırlar seçilmeli
- Yoğun stres ve belirsizliklerden uzak durulmalı
- Omuzda uzun süreli çanta taşımaktan kaçınmalı
- Aktif olmaya çalışmalı ve uzun süre aynı pozisyonda kalmamalı
- İşte, evde, ayakta dururken ya da otururken duruşa dikkat edilmeli
- Su içme alışkanlığı kazandırılmalı ve çok su içilmeli

Sözümüzün sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

Gözden kaçırılan bir nokta vardır; dava yolunun neferleri zirvede kalmanın incelikleri konusunda gaflete dalmışlardır. Oysa her mümin, dava yolcusudur ve kendi yolunun afetlerini bilmek zorundadır ki karşılaştığı sıkıntıları tanıyabilsin ve ayak kaymalarından kendisini muhafaza edebilsin.

Zirvede Kalmanın İncelikleri

Ömer AKDUMAN

Kitap: Zirvede Kalmanın İncelikleri

Yazar: Muhammed Ahmed er-Raşid

Yayınevi: Madve

Zirve, Allah'ın kula bahsetmiş olduğu ender bir nimettir, manevi anlamda zirve olduğu müddetçe. Bunun kişinin şahsına bireysel olarak yansımasının adı takva, İslam'a hizmet ve topluma yansımasının adı mücadeleci davetçi kişiliktir. Hem bireysel düzlemde hem İslam'a hizmet alanında zirve herkese nasip olmamış ve müstesna şahsiyetlerin kârı olarak tarih sayfalarına kaydedilmiştir. Çünkü her Müslümanın İslam gibi kutlu bir davaya hizmet etmeye aday olması mümkündür. Ancak herkesin zirvede kalması mümkün değildir. Bunun bazı etkenleri vardır, uzun uzun zikredilebilir. Ancak bu konuda gözden kaçırılan bir nokta vardır; dava yolunun neferleri zirvede kalmanın incelikleri konusunda gaflete dalmışlardır. Oysa her mümin, dava yolcusudur ve kendi yolunun afetlerini bilmek zorundadır ki karşılaştığı sıkıntıları tanıyabilsin ve ayak kaymalarından kendisini muhafaza edebilsin.

İşi ehline vermek babından reçete doktordan alındığı gibi zirvede kalma yöntemleri de bu işin önderleri ve ehli olan şahsiyetlerden alınır. Sadedinde olduğumuz kitap bizlere davetçi önderler ve liderlerden bir düzine nakil yapmış ve farklı bir tabir ile yolumuza kandiller saçmıştır.

Bir kandil sunalım mesela: *"Muhakkak bilinmelidir ki bugünün İslam davetçileri, gecelerini ihya etmek sureti ile aydınlatmadıkça ufukları yücelmez ve nurları parıldamaz."* [1] Sabır ile yoğrulmadıkça ağır söz olan Kur'an'ın yolu ağır gelecektir. Sabrın elde edildiği en belirgin ve başlıca mektep de gece namazıdır.

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* ashabını eğitirken aslî hedef ve gaye olarak onlara ayakların önünde basit hedefleri değil, yüksekleri göstermişti. İslami terbiye veren kimse için önemli olan, bu yolda mübtedi ve yeni olan öğrenciye ilk etapta yüksek himmet ile yücelerde uçmayı öğretmektir.[2] Çünkü ovalar, vadilerde henüz güzel havanın tadı çıkartılırken yükseklerde karın olacağı bir muhakkaktı. Dağ gibi olmak lazımdı ki insanların kendisi etrafında neşe ile geçtikleri zamanlarda tepesindeki karlar onu yormasın…

Yılmaz bir cesaret, iradesine hakimiyet, hayallerinin etkisi altında ezilmemek, gayesinin dışında kalan her şeye yüz çevirerek maksadına tutkun bir şekilde koşmak ve ona varmanın ince yollarını bilmek, engelleri kestirebilmek, keskin himmetli olmak… davetçilerin ayrılmaz özellikleridir. Bunun yanında sabır davetçinin şiarı olmalı ve rahatı yorulmakta aramalıdır.[3] İmam Ahmed'e: *'Kul rahatı ne zaman tadacaktır?'* diye sorulduğunda, *'Cennete ilk adım attığında.'* der.[4]

İman nimetinin bazı ağaçları ve bu ağaçlarının faydaları vardır yazarın değindiği üzere; vefa ağacı, sebat ağacı, istiğfar ağacı, zühd ağacı, taat ağacı… Mümin kişi o mübarek ağacın gölgesinde gül kokusu gibi burcu burcu yayılan güzel kokuyu taat şeceresinden alarak, hoşnutluk ve ilahî rızaya ve nimetine nail olur.[5]

İsterseniz şöyle kitabımızın sayfaları arasında ilerleyelim… Aklınıza geldi mi bilmem ama yazar önemli görüp hatırlanması gereken bir mevzuya da değinmiş. Niçin peki, uzak olduğumuzdan mı aklımıza gelmiyor? Oysa camilerden adet dışında açılan her mikrofon bize hatırlatıyor olmalı. Yanından geçtiğimiz her mezarlık haykırmış olmalı, ö-l-ü-m. Bir davetçinin unutmaması gereken bir hakikattir ö-l-ü-m. Gözü yaşlı olarak mezarlığa veda eden şaire kulak verelim:

> *"Ey mezarlık ehli ahbaplarım! Çokça keyif ve sefa sürdükten sonra naz-u niyaz içinde akla gelmedik nimet, bolluk ve lüks içerisinde yüzerken, güzel yüzlü kadınlar ve peri misali mestureler ile gününüzü gün ederken, şimdi son uğrak yeriniz, toprak altında taş parçaları arasında mahsur ve tutuklu olarak yatmak oldu. Bu hâliniz ibretnüma bir peyzaj görüntüsü arzeder."* [6]

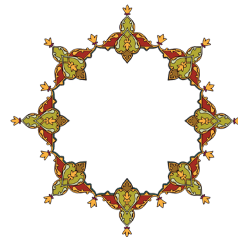
Uveys ne demişti hatırladınız mı? *"Ey Kufe ahalisi! Uyurken ölümü yastık edinin, uyanırken de gözünüzün karşısında dikili olsun"* [7]

Allah'ı razı edecek ameller çok fazladır. Ancak bazı ameller vardır ki davaya ve imana bereket katarlar. Davetçi bilmelidir ki dilde hafif olup, inanç çatışmasının terazisinde ağır olan iki kelime vardır; tevhid ve fedakârlık.[8] Bir davaya bereket emir-komuta sonucu çıkan hayırlar ile değil, fedakâr müminlerin fedakârlıkları ile dahil olur.

Tavsiye ettiğimiz kitap içerisinde hayır olduğuna olan inançtan ötürüdür. Ancak katılmadığımız noktaların olduğunu da söyleyebiliriz; yazarın mezarlıkların başına ağaç dikilmesini sünnetten kabul etmesi bundandır. Yine mütercimin Eş'ari-Maturidilik itikadından müesser Allah'ın el sıfatını *"yed-i kudret"* diye tercüme etmesi katılmadığımız noktalardan bir başkasıdır.

Allah'ım, kitabın hayırlarından faydalanmayı bize müyesser kıl.

Allahumme amin.

1. s. 40
2. s. 51
3. s. 58
4. s. 65
5. s. 87
6. s. 118
7. s. 124
8. s. 163

VAN

Tevhid Kitabevi

Açıldı!

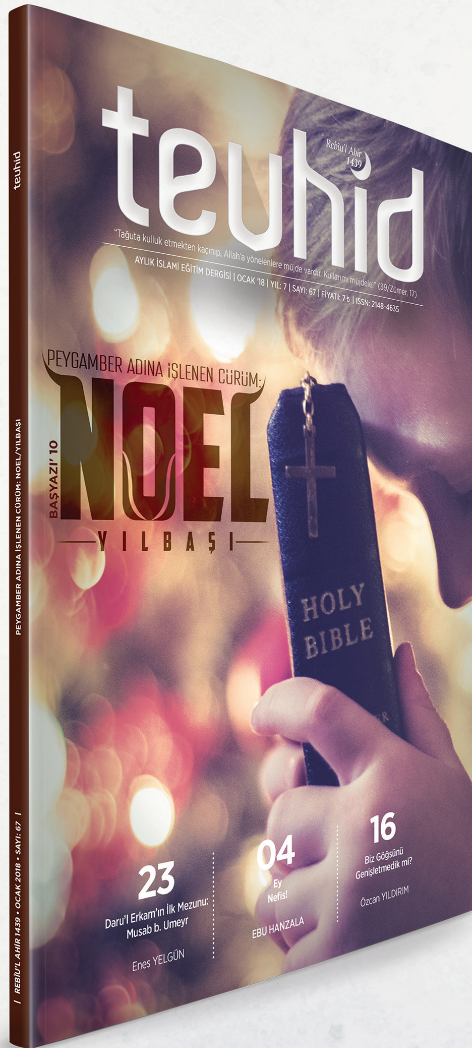
Vali Mithatbey Mh. Koçibey Cd. Armoni İş Merkezi No: 14/D
İpekyolu/VAN

0 (538) 430 75 37

“Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah’a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı Müjdele!”
(39/Zümer, 17)

MOBİL UYGULAMA

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD DERGİSİ

TEVHİDİ GÜNDEM

RADYO TEVHİD

ISSN 2148-4635
9 772148 463504

ABONELİK İÇİN
tevhiddergisi@gmail.com
www.tevhiddergisi.net
0545 762 15 15